



Finanšu izlūkošanas
dienests

GADA PĀRSKATS

2023



Finanšu izlūkošanas
dienests

IEVADS	3
FID DARBĪBA 2023. GADĀ: KOPSAVILKUMS	6
FID VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS	8
IZMAIŅAS NORMATĪVAJĀ REGULĒJUMĀ NILLTPF NOVĒRŠANAS JOMĀ	10
SVARĪGĀKIE FID DARBĪBAS REZULTĀTI 2023. GADĀ	12
FID DARBS UN LOMA SANKCIJU JOMĀ	22
SADARBĪBA AR PARTNERIESTĀDĒM ĀRVALSTĪS	26
FID ORGANIZĒTIE STARPTAUTISKIE PASĀKUMI	30
STRATĒGISKĀ ANALĪZE UN PĒTĪJUMI	32
LATVIJAS STARPTAUTISKIE NOVĒRTĒJUMI	37
FID SADARBĪBAS PLATFORMAS	41
INOVĀCIJAS UN TEHNOLOĢISKIE ATBALSTA RISINĀJUMI	48
DARBINIEKI FID	51
KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	55
FID ATTĪSTĪBA UN PLĀNI	58
FID FINANŠU UN OPERACIONĀLĀ VADĪBA	61
SAĪSINĀJUMI	65
PIELIKUMI	68



Finanšu izlūkošanas
dienests

IEVADS



Aizvadītais Finanšu izlūkošanas dienestam ir bijis būtisko lēmumu gads – esam kļuvuši vēl spēcīgāki un efektīvāki. Ir nokomplektēta FID vadības komanda - amatā apstiprināts priekšnieks, iecelti vietnieki. Ir veikta iestādes iekšējā reorganizācija un darbu prioritizēšana.

Valdība pieņēmusi vairākus svarīgus lēmumus, kas noteiks FID darbības virzienus 2024. gadam. Viens no tiem ir lēmums Latvijai pirmajai pieteikties uz MONEYVAL 6. kārtas novērtējumu, kas prasīs daudz darba un rūpīgu gatavošanos, kuru jau esam uzsākuši.

Otrs būtiskais lēmums - uzticēt FID arī ar sankciju izpildi saistītos jautājumus, kas nozīmē, ka 2024. gada 1. aprīlī FID kļūst par kompetento iestādi sankciju jautājumos. Šis jaunais uzdevums ievērojami palielinās darba apjomu, tādēļ izveidots jauns Sankciju bloks ar 19 darbiniekiem.

Pārmaiņas skārušas arī FID darbu izlūkošanas jomā. Kā jau FID to atkārtoti uzsvēris, mūsu darbā notikusi pāreja no pirmā uz otro risku profilu – darbs pārorientēts no likvidējamām iestādēm uz darbu ar aktuālajiem riskiem (vietējiem noziegumiem, kam seko noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācija), tādēļ arī vērojams būtisks iesaldēto līdzekļu apjoma samazinājums.

2023. gadā FID vadībā veikts Nacionālo risku novērtējums. Mērķtiecīga un efektīva NILLTPF novēršanas politika palīdzējusi būtiski samazināt NILLTPF riskus un ievainojamības. Šobrīd aktuālākos NILL draudus rada iekšzemē izdarītie noziedzīgie nodarījumi, t.sk. ēnu ekonomika: noziedzīgi nodarījumi nodokļu jomā, akcīzes preču un narkotisko vielu nelikumīga aprīte, kontrabanda.

Lai vēl efektīvāk cīnītos ar šiem draudiem, FID prioritāte pēdējo gadu laikā bijusi digitālā transformācija. Gada nogalē noslēdzās nozīmīgs FID projekts par mašīnmācīšanās metožu pielietošanu ekonomisko noziegumu identificēšanai, kurā piesaistītie eksperti veica apjomīgu pieejamās informācijas analīzi. Projekta gaitā izstrādāti un sekmīgi testēti mašīnmācīšanās modeļi, tajā skaitā, lai konstatētu aizdomīga darījuma pazīmes saņemtajā slietšķņa deklarācijā. Šo inovāciju FID darbā paredzēts ieviest jau tuvākā gada laikā.



Mūsu mērķis – būt pasaules līmeņa iestādei, kas sargā Latviju un tās iedzīvotājus no finanšu noziegumiem – ir palicis nemainīgs. Un mūsu pagājušajā gadā paveiktais un sasniegtais tikai stiprina šo apņemšanos.



TOMS PLATACIS

Finanšu izlūkošanas dienesta priekšnieks



Finanšu izlūkošanas
dienests

FID DARBĪBA 2023. GADĀ: KOPSAVILKUMS



FID īstenojis sadarbību ar ārvalstu dienestiem no kopumā **74 dažādām valstīm.**



Ik mēnesi FID Mācību vietni apmeklējuši gandrīz **2 000 apmeklētāji.**



Par **86% samazinājies aizdomīgu darījumu ziņojumu skaits** no likvidējamām kredītiestādēm.



FID 2023. gadā saņēmis **510 ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem** ar aizdomām par sankciju apiešanu.



8. goAML starptautiskajā lietotāju seminārā Vīnē **FID ievēlēts par goAML Starptautiskās lietotāju grupas vadošo valsti.**



FID datu meklētājs **“Black-box” nodrošina autorizētiem TAI lietotājiem daļēju piekļuvi FID datu bāzei.**



FID uzsācis **trīs mašīnmācīšanās risinājumu praktisko testēšanu.**



Finanšu izlūkošanas
dienests

FID VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS



FID STATUSS, DARBĪBAS VIRZIENI UN GALVENĀS FUNKCIJAS

Kopš 2019. gada 1. janvāra FID ir neatkarīga, MK pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. MK institucionālo pārraudzību īsteno ar iekšlietu ministra starpniecību. Pārraudzība neattiecas uz FID noteikto uzdevumu un tiesību īstenošanu, kā arī FID iekšējās organizācijas jautājumiem, tostarp iekšējo normatīvo aktu izdošanu, uzziņas sagatavošanu un lēmumiem, kas attiecas uz nodarbinātajiem.

FID neatkarības un lēmumu pieņemšanas patstāvības principi normatīvajā regulējumā nostiprināti, ievērojot FATF rekomendācijas par finanšu izlūkošanas dienestu autonomiju un neatkarību, kas paredz, ka valstij jānodrošina, ka iestāde funkcionāli ir autonoma un neatkarīga, proti, iestādei ir tiesības neatkarīgi, bez politiskās iejaukšanās veikt savas funkcijas, tai skaitā pieņemt lēmumus, analizēt, pieprasīt un / vai nodot citām kompetentām institūcijām informāciju. Darbības neatkarības un autonomijas nozīmība ir minēta arī Egmont grupas hartā, informācijas apmaiņas principos un Egmont grupas dalības kritērijos.

FID **GALVENĀS FUNKCIJAS**, saskaņā ar Novēršanas likumu, ir veikt aizdomīgu darījumu un citas saņemtās informācijas kontroli un iegūt, saņemt, reģistrēt, apstrādāt, apkopot, uzglabāt, analizēt un sniegt izmeklēšanas iestādēm, prokuratūrai un tiesai informāciju, kuru var izmantot NILLTPF vai šo darbību mēģinājuma, vai cita ar to saistīta noziedzīga nodarījuma novēršanai, atklāšanai, kriminālprocesam vai iztiesāšanai. FID nodrošina privātās un publiskās SKG darbību, kā arī veic nacionālā NILLTP finansēšanas risku novērtējumu.

Saskaņā ar FID stratēģiju 2023.–2027. gadam FID **MISIJA** ir sargāt valsti un iedzīvotājus no finanšu sistēmas noziedzīgas izmantošanas (sīkāk skatīt sadaļu – FID attīstība un plāni).

2023. gada 28. septembrī uz pieciem gadiem FID priekšnieka amatā tika iecelts Toms Platacis. Saskaņā ar Novēršanas likuma 50.¹ pantā noteikto, uz FID priekšnieka amatu MK izsludina atklātu konkursu. MK nosaka FID priekšnieka amata pretendentu pieteikšanās nosacījumus un kārtību, kā arī pretendentu atlases un vērtēšanas kārtību. FID priekšnieka amata pretendentu atlasī veic komisija, kuru vada Valsts kancelejas direktors. Pēc MK ieteikuma FID priekšnieku amatā ieceļ Saeima.



FID MISIJA

FID sargā valsti un iedzīvotājus no finanšu sistēmas noziedzīgas izmantošanas.



FID VĪZIJA

Latvija ir starptautisks līderis cīņā ar NILLTPF, nodrošinot finanšu sistēmas drošību un integritāti.



FID VĒRTĪBAS

Sadarbība, izcilība, uzticamība, samērīgums

Kopš 2019. gada 29. jūnija FID ir vadošā iestāde, kuras mērķis ir novērst iespēju izmantot Latvijas Republikas finanšu sistēmu NILLTPF.



Finanšu izlūkošanas
dienests

IZMAIŅAS NORMATĪVAJĀ REGULĒJUMĀ NILLTPF NOVĒRŠANAS JOMĀ

2023. gada 8. decembrī tika pieņemti grozījumi Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā, ar kuriem FID no 2024. gada 1. aprīļa kļūst par kompetento institūciju starptautisko un nacionālo sankciju izpildes jautājumos, ja normatīvie akti nenosaka citādi. Līdz ar minētajiem grozījumiem tiek ieviesta viena centralizēta institūcija – FID, kas ir atbildīga par nacionālo un starptautisko sankciju izpildes jautājumiem. Jaunais kompetences ietvars neietekmē līdzšinējos Finanšu izlūkošanas dienesta pienākumus un tiesības, kas tam ir noteikti ar Novēršanas likumu. Grozījumi stājas spēkā 2024. gada 1. aprīlī un to rezultātā FID:

- pieņems saistošus lēmumus par starptautisko un nacionālo sankciju izpildi (par līdzekļu iesaldēšanu), ja sankcijas nav izpildītas;
- lems par līdzekļu un saimniecisko resursu atbrīvošanu no iesaldēšanas, ja tiek atceltas pret personu noteiktās starptautiskās vai nacionālās sankcijas vai mainās sankciju subjekta īpašumtiesības vai kontrole, bet līdzekļi un saimnieciskie resursi nav atbrīvoti;
- savā tīmekļvietnē publicēs informāciju par sankciju subjektiem un tiem iesaldētajiem finanšu līdzekļiem un saimnieciskajiem resursiem Latvijā, kā arī informāciju par starptautisko un nacionālo sankciju subjektiem;
- pieņems lēmumus par izņēmumu (tostarp pamatvajadzību

segšanai) piemērošanu, gadījumos, ja starptautiskās vai nacionālās sankcijas paredz noteiktus izņēmuma gadījumus sankciju izpildē;

- lems par konkrētu iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu, ja attiecīgie līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir vajadzīgi, lai segtu sankciju subjektu pamatvajadzības.

Līdz 2024. gada 1. aprīlim notiek darbs pie MK un iekšējo noteikumu izstrādes, darbinieku atlases un apmācības, kā arī informāciju tehnoloģiju risinājumu ieviešanas, lai sākot ar 2024. gada 1. aprīli uz likuma pamata piešķirtās funkcijas var tikt īstenotas.

2023. gada 23. novembrī tika pieņemti grozījumi Novēršanas likumā, līdz ar kuriem tiek ieviestas FATF rekomendācijas prasības attiecībā uz informācijas apjomu, ko kriptotaktīvu pakalpojumu sniedzējs, veicot kriptotaktīvu pārvedumu, iegūst un sniedz citām institūcijām par kriptotaktīvu pārveduma iniciatoru un saņēmēju, kā arī citas prasības, kas ir jāievēro šādu kriptotaktīvu pārvedumu gadījumā. Grozījumu mērķis ir pēc iespējas samazināt NILLTPF riskus, kas rodas, sniedzot kriptotaktīvu pakalpojumus. Minētais nosacījums stāties spēkā 2024. gada 1. jūlijā.





Finanšu izlūkošanas
dienests

SVARĪGĀKIE FID DARBĪBAS REZULTĀTI 2023. GADĀ

Atbilstoši Novēršanas likuma 50. panta pirmajai daļai, FID pamatuzdevums ir veikt aizdomīgu darījumu un citas saņemtās informācijas kontroli, un iegūt, saņemt, reģistrēt, apstrādāt, apkopot, uzglabāt, analizēt un sniegt izmeklēšanas iestādēm, prokuratūrai un tiesai informāciju, ko var izmantot NILLTPF vai šo darbību mēģinājuma, vai cita ar to saistīta noziedzīga nodarījuma novēršanai, atklāšanai, pirmstiesas kriminālprocesam vai iztiesāšanai. Finanšu izlūkošanas pamatā ir trīs galvenie elementi:

1 kvalitatīva Novēršanas likuma subjektu sniegtā informācija – aizdomīgu darījumu ziņojumi un sliekšņu deklarācijas, kā arī cita Novēršanas likuma subjektu un sadarbības iestāžu sniegtā informācija;

2 efektīvs aizdomīgu darījumu ziņojumu un sliekšņu darījumu monitorings un šo ziņojumu un citas saistītās informācijas analīze, kā arī FID īstenotie pasākumi, lai novērstu NILL, kā, piemēram, līdzekļu informācijas) nodošana TAI, kas kalpo par pamatu kriminālprocesu uzsākšanai par identificētajiem NILL gadījumiem un citiem noziedzīgiem nodarījumiem;

3 operatīva un kvalitatīva informācijas nodošana valsts drošības iestādēm gadījumos, kas skar nacionālo drošību.

FINANŠU IZLŪKOŠANA – TAKTISKĀ UN OPERATĪVĀ ANALĪZE

2023. gada aprīlī kā pilotprojekts izveidota FID iekšēja taktiskās analīzes darba grupa ar mērķi pilnveidot taktiskās analīzes iespējas un veicināt tās izmantošanu finanšu izlūkošanā, ar fokusu apkopot un izanalizēt liela apjoma datus, kas veidotu pamatu īpaši apjomīgām un augstas prioritātes lietām. Projektā piedalījās pārstāvji no Finanšu izlūkošanas nodaļas, Stratēģiskās analīzes nodaļas un Informācijas apstrādes un analīzes nodaļas, tādējādi aptverot visplašāko pieredzi un zināšanas. Darba grupai piesaistīts arī Inovāciju un informācijas tehnoloģiju nodaļas programmētājs. Minētais deva iespēju darba grupā iesaistītajiem dalīties ar pieredzi, iegūt jaunas zināšanas un ievērojami efektīvāk sasniegt rezultātus – FID darbā iekļaut taktisko analīzi kā neatņemamu pamatfunkcijas sastāvdaļu, ieviest papildu veidu, kā paralēli tradicionālajai aizdomīgu darījumu ziņojumu izvērtēšanai un analīzei, identificēt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai citus noziegumus. Līdz ar to sekmēta FID darbības stratēģijas 2023. - 2027. gadam noteiktās stratēģiskās prioritātes – veicināt efektīvu un lietderīgu finanšu izlūkdatu izmantošanu cīņai ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu - realizācija. Sākot ar 2024. gadu, taktiskā analīze iekļauta FID darbā kā pastāvīga funkcija, ietverot to jaunizveidotās Stratēģiskās un taktiskās analīzes nodaļas pienākumos.

Taktiskās analīzes mērķu sasniegšanai 2023. gadā īstenota sadarbība (SKG, informācijas apmaiņa) ar EPPO, KNAB, VP GKrPP ONSSNAP, VID NMPP, VID MP, IeVP, IUB, UR un "Lursoft".

Taktiskās analīzes pamatā ir FID pieejamās informācijas (aizdomīgu darījumu ziņojumu, sliekšņa deklarāciju kopuma) analīze, to vērtējot mijiedarbībā ar atvērtajiem datiem un sadarbības partneru sniegto informāciju. Taktiskajā analīzē

izmantota klāsterēšana, kā arī dažādu avotu datu apvienošana, atlase, prioritizēšana, pretstatīšana. Pēc sākotnējās datu atlases veiktas papildu izpētes, izmantojot publisko informāciju un FID pieejamo tiešsaistes informācijas sistēmu datus. Atsevišķos gadījumos pieprasīta ārvalstu informācija vai nosūtīti rakstveida pieprasījumi valsts institūcijām.

Taktiskās analīzes grupa 2023. gadā uzsākusi 14 projektus, no tiem 11 ir noslēgti uz gada beigām. Vienlaikus arī noslēgtie projekti paredz to iespējamu periodisku atkārtošānu vai turpināšanu. Taktiskā analīzes grupa nosūtīja TAI 8 informācijas vienības zināšanai ar datu kopām par iespējamiem aizdomīgiem darījumiem un informāciju, kas varētu noderēt šo iestāžu normatīvajos aktos noteikto uzdevumu īstenošanai. Tāpat informācija nodota padziļinātas izpētes turpināšanai citiem FIN kolēģiem. Sniegtā informācija izmantota, lai uzsāktu padziļinātas izpētes un sagatavotu FID atzinumus. Tā FIN analītiķi pēc sākotnējās taktiskās analīzes sagatavojuši un nosūtījuši adresātam trīs augstas prioritātes kompetentās institūcijas atzinumus, kā arī vēl vairāki analītiskie materiāli šobrīd tiek sagatavoti izplatīšanai. Tāpat taktiskās analīzes ietvaros iegūtā informācija tiek izmantota kā palīgmateriāls citās FIN analītiskajās izpētēs un tiek nodota TAI kā informācija zināšanai.

Taktiskās analīzes grupas pārstāvji snieguši ieguldījumu arī FID informācijas sistēmas pilnveidošanā, īstenojuši programmnodrošinājuma testēšanu, snieguši priekšlikumus mākslīgā intelekta ieviešanas jautājumos, kā arī nodevuši zināšanas citiem FID darbiniekiem attiecībā uz taktiskās analīzes īstenošanas jautājumiem.

Kā atsevišķus taktiskās analīzes projektu piemērus var norādīt:

1

Latvijas juridisko personu fiktīvu darījumu identificēšana, veicot maksājumus uz ārvalstīs dibinātiem čaulas veidojumiem. Kopumā identificēti 8 Latvijas uzņēmumu un ārvalstu čaulas veidojumu klāsteri (grupas). Informācija par šiem klāsteriem nodota padziļinātai izpētei FIN analītiķiem, kas daļā gadījumu jau ir sagatavojuši kompetentās institūcijas atzinumus un nodevuši informāciju VID NMPP kriminālprocesu uzsākšanai par iespējamiem nodokļu noziegumiem lielā apmērā.

2

Testēts FID izstrādāts datu atlases risinājums aizdomīgu darījumu ziņojumiem. Izvērtētas vairākas personas, par kurām noteiktā periodā saņemti aizdomīgu darījumu ziņojumi vai cita informācija, bet ziņojumi atsevišķi katrs par sevi nav bijuši augstas prioritātes. Identificēta fiziska persona, kas ar sev piederоша uzņēmuma starpniecību pārņēmusi aptuveni 80 citus uzņēmumus ar nodokļu parādiem, kas netiks apmaksāti. Informācija nosūtīta VID NMPP kriminālprocesa uzsākšanai par iespējamiem nodokļu noziegumiem lielā apmērā.

3

Veikta pārrobežu sliekšņa deklarāciju analīze, to pretstatot ar juridisku personu gada apgrozījumu un darbinieku skaitu. Identificētas juridiskās personas, kuru pārrobežu maksājumu apmērs pārsniedz deklarētā apgrozījuma apmēru, veikti maksājumi uz juridisko personu ārvalstu kontiem, kas nav reģistrēti VID, liela apmēra maksājumos iesaistītas juridiskas personas, kam nav darbinieku vai to skaits ir neliels. Informācija nodota VID NMPP kriminālprocesa uzsākšanai par iespējamiem nodokļu noziegumiem lielā apmērā.

2024. gadā sadarbībā ar KNAB, EPPO un IUB jāturpina 2023. gadā uzsāktā publisko iepirkumu datu analīze.



ZIŅOJUMI PAR AIZDOMĪGIEM DARĪJUMIEM UN SLIEKŠŅA DEKLARĀCIJAS

FID mērķis ir saņemt pēc iespējas kvalitatīvākus ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem, t.sk. veicināt ziņojumu atbilstību Latvijas NILL riska profilam. Atbilstoši minētajam FID 2023. gada sākumā publicēja 2. papildināto redakciju vadlīnijām "Ziņojumu sniegšana par aizdomīgiem darījumiem un atturēšanās no darījumu veikšanas". Vadlīnijas stājās spēkā 2023. gada 1. aprīlī. Šajā dokumentā, kas izstrādāts, ņemot vērā FID sadarbības partneru redzējumu un ieteikumus, risināti izaicinājumi, kas saistīti ar ziņojumiem par krāpšanas gadījumiem, kā arī iekļautas jaunākās aktualitātes saistībā ar ziņošanu par starptautisko un nacionālo sankciju pārkāpšanu un apiešanu.

2023. gadā FID saņēma 6 108 aizdomīgu darījumu ziņojumus (par 4% mazāk nekā 2022. gadā) un 90 278 sliekšņa deklarācijas (par 1% mazāk nekā 2022. gadā). 2023. gadā visvairāk tika ziņots par nodokļu noziegumiem, kas atspoguļo NRA 2023 secināto. Autonoma NILL (jeb NILL, kur noziedzīgais nodarījums nav identificēts) ir otra biežāk ziņotā noziedzīgo nodarījumu grupa, savukārt mantiskie noziedzīgie nodarījumi (tostarp zādzība, laupīšana, krāpšana, piesavināšanās) ieņem trešo vietu. 2023. gadā bija novērojama būtiska aizdomīgu darījumu ziņojumu no likvidējamām kredītiestādēm skaita samazināšanās (par 86% mazāk kā 2022. gadā). Vienlaikus no citiem likuma subjektiem saņemto ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem skaits ir pieaudzis, it īpaši saistībā ar iespējamu NILL, kas saistīta ar Latvijā īstenotajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, piemēram, nodokļu noziegumiem, korupciju un it īpaši neliela apmēra krāpšanām.

2023. gadā turpināja strauji pieaugt aizdomīgu darījumu ziņojumu skaits par iespējamu ES sankciju pret Krieviju un Baltkrieviju apiešanu. 2023. gadā saņemti 510 aizdomīgu darījumu ziņojumi par iespējamu sankciju apiešanu (2022. gadā – 281),

veidojot ~8% no kopējā FID saņemto ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem skaita. Pieaugums atspoguļo pilnveidotu likuma subjektu un visas sabiedrības apziņu par nacionālo un starptautisko drošības risku, ko rada sankciju apiešana, būtiskumu, kā arī pieaugošu izpratni (tostarp pateicoties 2023. gada sākumā FID publicētajām ziņošanas vadlīnijām) par iespējamās sankciju apiešanas tipoloģijām un indikatoriem.

AIZDOMĪGU DARĪJUMU ZIŅOJUMU UN SLIEKŠŅA DEKLARĀCIJU SKAITS PA GADIEM

GADS	AIZDOMĪGU DARĪJUMU ZIŅOJUMU SKAITS	SLIEKŠŅA DEKLARĀCIJU SKAITS	NEPARASTU DARĪJUMU ZIŅOJUMU SKAITS
2018	6617	-	25198
2019	5264	1208	26764
2020	4833	64635	-
2021	5715	62420	-
2022	6384	91382	-
2023	6108	90278	-

FID 2023. gadā saņēma 234 ziņojumus, kuros Novēršanas likuma subjekts uzsācis atturēšanos¹ no darījuma veikšanas (77% kritums salīdzinājumā ar 2022. gadu). Aizdomīgu darījumu ziņojumu un īpaši ziņojumu, kuros Novēršanas likuma subjekts uzsācis atturēšanos no darījumu veikšanas, būtiskais kritums saistāms ar iepriekš minēto tendenci kopumā samazināties saņemto ziņojumu skaitam par aizdomīgiem

¹atturēšanās - likuma subjekts pieņem lēmumu par atturēšanos no darījuma veikšanas, ja darījums saistīts vai ir pamatotas aizdomas, ka tas saistīts ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma un proliferācijas finansēšanu, vai ir pamatotas aizdomas, ka līdzekļi ir tieši vai netieši iegūti noziedzīga nodarījuma rezultātā vai saistīti ar terorisma un proliferācijas finansēšanu vai šā noziedzīgā nodarījuma mēģinājumu.



darījumiem no likvidējamajām kredītiestādēm. Jāakcentē, ka atturēšanās ziņojumi tiek izmantoti būtiski retāk, ja NILL saistīts ar predikatīvo noziedzīgo nodarījumu, kas veikts Latvijā. Šādos gadījumos ir mazāks risks, ka līdzekļi tiks pārvietoti ārpus Latvijas finanšu sistēmas, līdz ar to atturēšanās no darījuma veikšanas ne vienmēr ir nepieciešama. Neskatoties uz krietni mazāko šāda veida ziņojumu skaitu, to analīzei arī 2023. gadā tika veltīti būtiski finanšu izlūkošanas resursi. Jāatzīmē, ka nacionālajos (t.i. Latvijā veiktajos) noziedzīgajos nodarījumos ne vienmēr nepieciešama steidzama līdzekļu iesaldēšana, jo iespējami vainīgajām personām bieži vien ir aktīvi, kurus nepieciešamas gadījumā iespējams arestēt jau kriminālprocesa ietvaros.

AIZDOMĪGU DARĪJUMU ZIŅOJUMU UN ATTURĒŠANĀS ZIŅOJUMU SKAITS SADALĪJUMĀ PA GADIEM

GADS	AIZDOMĪGU DARĪJUMU ZIŅOJUMU SKAITS	T.SK. ATTURĒŠANĀS ZIŅOJUMU SKAITS
2018	6617	222
2019	5264	251
2020	4833	422
2021	5715	893
2022	6384	1037
2023	6108	234

OPERATĪVĀ ANALĪZE UN PASĀKUMI NILL NOVĒRŠANAI

Saņemot Novēršanas likuma subjekta atturēšanās ziņojumu, FID veic analīzi piecu darba dienu laikā vai, ja nepieciešama papildu informācija, astoņu darba dienu laikā, un izvērtē, vai Novēršanas likuma subjekts uzsācis atturēšanos no darījuma veikšanas atbilstoši likumam un vai konkrētajai personai noteiktais tiesību ierobežojums ir samērīgs. Pastāvot pamatotām aizdomām, ka notiek vai ir veikts noziedzīgs nodarījums, tajā skaitā NILLTPF vai šo noziedzīgo nodarījumu mēģinājums, FID šajā pašā laika periodā, apvienojot Novēršanas likuma subjekta informāciju un citu FID rīcībā esošu informāciju, lemj par līdzekļu pagaidu iesaldēšanas uzsākšanu, izdodot atbilstošu rīkojumu. FID var lemt arī par atturēšanās no darījumu veikšanas izbeigšanu, ja analīzes brīdī, izvērtējot pieejamos būtiskos lietas faktus un attiecināmos apstākļus, konstatētais nerada pamatu FID izmantot Novēršanas likumā noteiktās tiesības izdot rīkojumu par līdzekļu iesaldēšanu.

Līdzekļu pagaidu iesaldēšanas rīkojuma darbības laikā FID īsteno padziļinātu operatīvo analīzi, turpinot arī papildu informācijas iegūvi no citiem Novēršanas likuma subjektiem, ārvalstu dienestiem, valsts informācijas sistēmām, valsts pārvaldes iestādēm, publiskiem avotiem ar mērķi iegūt papildu faktus, kas vai nu novērsīs izvirzītās aizdomas vai gūs papildu apstiprinājumu iespējamai NILL un līdzekļu noziedzīgai izcelsmei.

Operatīvās analīzes laikā konstatējot, ka tā rīcībā esošā informācija rada pamatotas aizdomas par notikušu NILL un līdzekļu noziedzīgu izcelsmi, un gadījumā, ja izpētes laikā nav konstatēti fakti, kas šīs aizdomas novērstu, FID izdod rīkojumu par līdzekļu iesaldēšanu uz noteiktu laiku un nodod informāciju kompetentās institūcijas atzinuma veidā izmeklēšanas iestādei vai prokuratūrai.

SHEMATISKS FINANŠU IZLŪKOŠANAS DARBĪBU ATTĒLOJUMS, KAS UZSĀKTAS PĒC NOVĒRŠANAS LIKUMA SUBJEKTA ATTURĒŠANĀS ZIŅOJUMA

40 dienas

45 dienas

Ziņojuma saņemšana FID

FID operatīvā analīze + līdzekļu iesaldēšana

FID analītiskās informācijas nodošana TAI

Kriminālprocesa uzsākšana un aresta uzlikšana

5 - 8 DARBA DIENAS

ADZ ar atturēšanos

FID rīkojums par līdzekļu pagaidu iesaldēšanu

FID rīkojums par līdzekļu pagaidu iesaldēšanas izbeigšanu

FID rīkojums izbeigt atturēšanos

FID rīkojums par līdzekļu iesaldēšanu uz noteiku laiku (45 dienām)

10 DARBA DIENAS

FID sagatavo kompetentās iestādes atzinumu



Paralēli finanšu izlūkošanas uzsākšanai pēc Novēršanas likuma subjekta iniciatīvas, FID uzsāk un veic finanšu izlūkošanu pēc savas iniciatīvas, kuras pamatā var būt gan likuma subjektu aizdomīgu darījumu ziņojumu un sliekšņa deklarāciju kopums, gan TAI sniegtā informācija, gan publiskos avotos izskanējusi informācija vai trauksmes cēlēja ziņojums. Tāpat finanšu izlūkošanu var veikt arī pēc ārvalstu dienestu lūguma vai saņemtas informācijas. Šādas informācijas analīzei nav ārējos normatīvajos aktos noteiktu termiņu, izņemot, ja pēc FID iniciatīvas vai ārvalstu dienesta lūguma tiek izdots rīkojums par līdzekļu pagaidu iesaldēšanu vai līdzekļu iesaldēšanu uz noteiktu laiku.

Kopumā 2023. gadā FID ir pieņēmis lēmumus par līdzekļu iesaldēšanu uz noteiktu laiku (gan pēc Novēršanas likuma subjekta atturēšanās, gan pēc savas iniciatīvas vai ārvalstu analogā dienesta lūguma) 91,68 miljonu eiro apmērā.² 2023. gadā iesaldēto līdzekļu apmēra samazinājums ir proporcionāls atturēšanās ziņojumu skaita kritumam (it īpaši no likvidējamām kredītiestādēm) – absolūti lielākā daļa no iesaldētajiem līdzekļiem iesaldēta likvidējamajās kredītiestādēs. Nākotnē paredzams, ka iesaldēto līdzekļu apmērs turpinās samazināties, jo strādājot ar Latvijā veiktiem noziedzīgajiem nodarījumiem nekavējoša līdzekļu iesaldēšana var nebūt nepieciešama, daudz svarīgāka kļūst ātra informācijas nodošana tiesību aizsardzības iestādēm.

Jānorāda arī, ka 2023. gadā (tāpat kā 2021. un 2022. gadā) iesaldēto līdzekļu kopsummā nav ietverta iesaldēto finanšu instrumentu un nekustamo īpašumu vērtība, jo tā uz iesaldēšanas brīdi ne vienmēr ir precīzi nosakāma un laika gaitā var būtiski mainīties, tādējādi radot ievērojamas nesakritības starp iesaldēto un vēlākos procesa posmos arestēto un konfiscēto līdzekļu un mantas aplēsto apmēru.

² Summa attiecināma tikai uz līdzekļu iesaldēšanas rīkojumiem uz noteiktu laiku, par kuriem informācija nodota TAI lemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu un aresta piemērošanu līdzekļiem.

SAISTĪBĀ AR TAI NOSŪTĪTAJIEM MATERIĀLIEM IESALDĒTO LĪDZEKĻU APMĒRS SALĪDZINĀJUMĀ AR IEPRIEKŠĒJIEM GADIEM

IESALDĒTIE LĪDZEKĻI UN VĒRTĪBAS

GADS	IESALDĒTO LĪDZEKĻU APJOMS (MILJ. EUR)	NEKUSTAMIE ĪPAŠUMI	BANKAS SEIFI	TRANSPORT-LĪDZEKĻI
2018	101.48	2	4	8
2019	345.98	16	4	1
2020	429.41	45	4	0
2021	209.63*	30	1	0
2022	357.25*	18	0	0
2023	91.68*	2	0	0

*Nav iekļauta vērtspapīru un nekustamo īpašumu vērtība

2023. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, lielākā daļa līdzekļu iesaldēti juridiskām personām – 80% (-6 procentpunkti pret 2022. gadu), bet fiziskām personām – 20% (+6 procentpunkti pret 2022. gadu). Lai gan lielākā daļa iesaldētās summas tāpat ir saistīta ar likvidējamajām kredītiestādēm, būtiski pieaudzis to iesaldēšanas rīkojumu, kas attiecas uz Latvijas rezidenti, skaits. Vienlaikus šīm personām iesaldētā, Latvijā veiktā noziedzīgā nodarījuma rezultātā iegūto līdzekļu summa ir salīdzinoši neliela (zem 2 milj. EUR). 2023. gadā iesaldēti līdzekļi vairākās lietās, kas saistītas ar sankciju apiešanu.

Būtiski, ka, līdzīgi kā iepriekšējos gados, daļai fiziskām personām un juridiskām personām iesaldēto līdzekļu prasījuma tiesības ir cedētas trešajai personai (Latvijā reģistrētai juridiskai personai), tomēr šajā un turpmākajos sadalījumos aprēķini veikti, izmantojot sākotnējo līdzekļu īpašnieku (pirms prasījuma tiesību cedēšanas).

Grafiks Nr.1

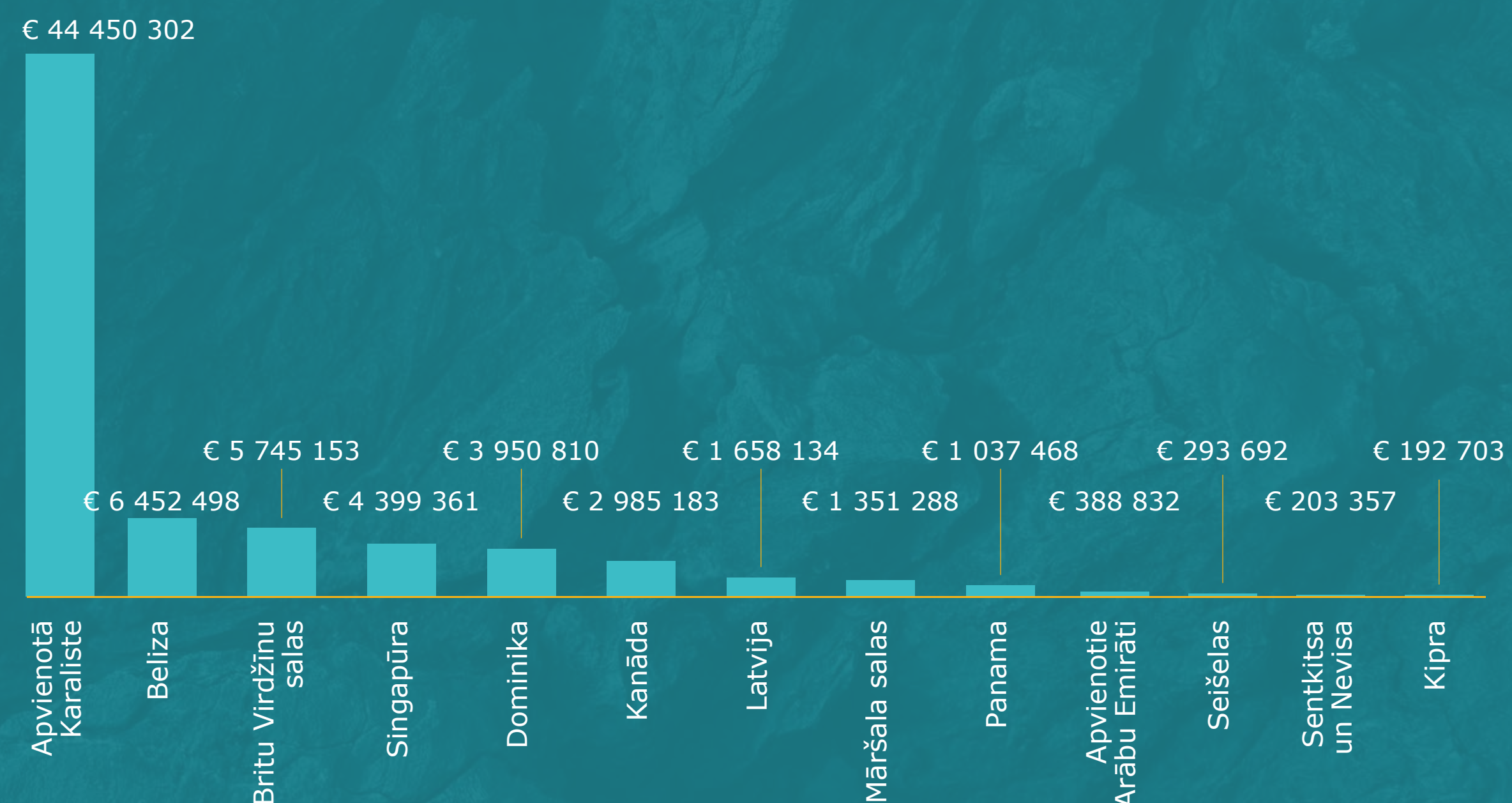
2023. GADĀ IESALDĒTO LĪDZEKĻU APJOMA SADALĪJUMS PĒC PERSONAS VEIDA SALĪDZINĀJUMĀ AR 2022. GADU



Juridiskām personām iesaldēto līdzekļu dalījumā pēc reģistrācijas valsts izteikti dominē Apvienotā Karaliste, iepriekšējo gadu līderi Britu Virdžīnu salām, kā arī citām augsta riska jurisdikcijām (Beliza, Dominika, Māršala salas, Panama) būtiski atpaliekot.

Grafiks Nr.2

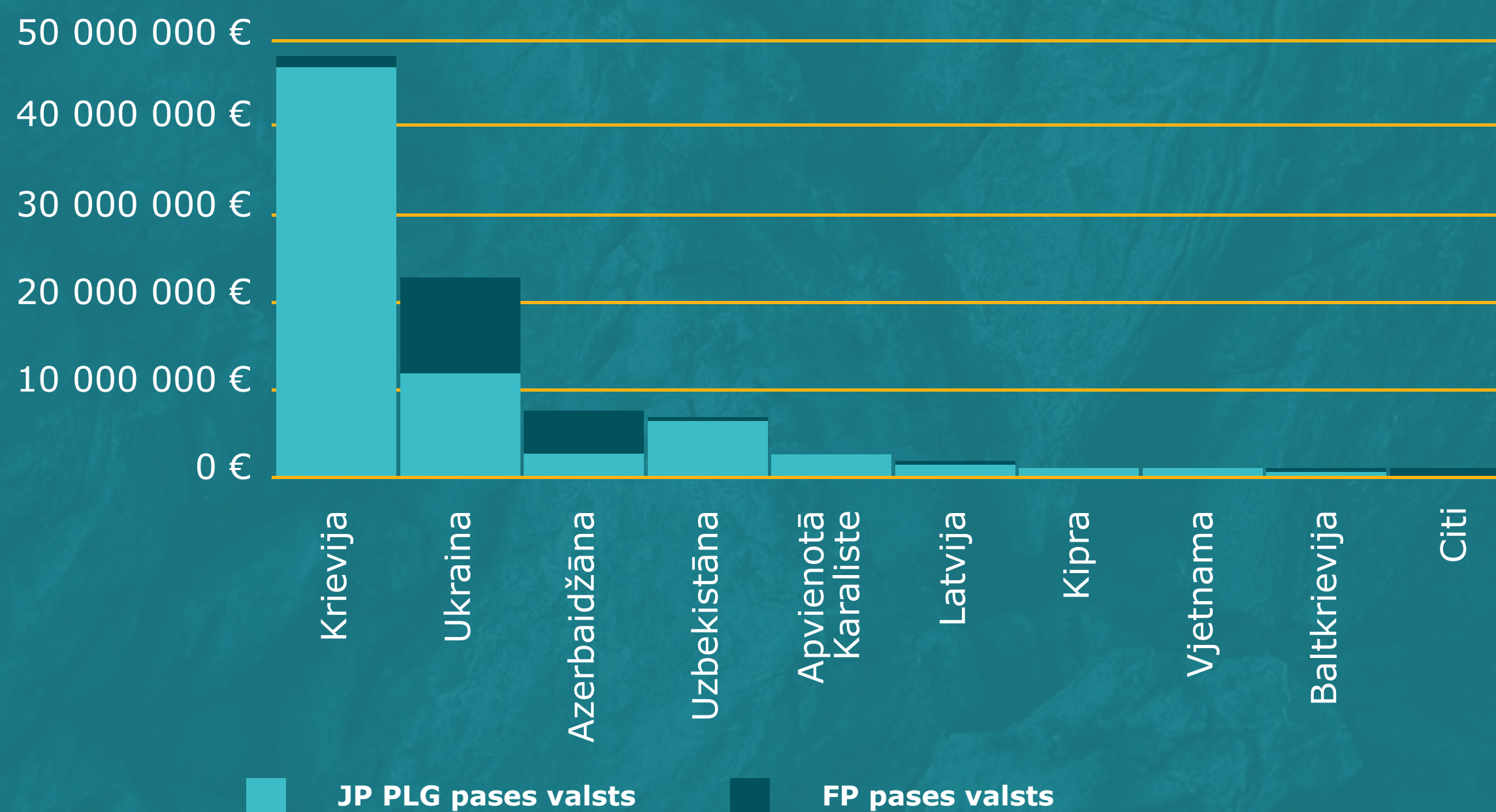
2023. GADĀ JURIDISKĀM PERSONĀM IESALDĒTO LĪDZEKĻU APJOMA SADALĪJUMS PĒC REĢISTRĀCIJAS VALSTS



FID rīkojumos juridisko personu valsts absolūtā vairumā gadījumu nesakrīt ar līdzekļu patiesā labuma guvēja pasēs valsti. Minētais atspoguļojas arī iesaldēto līdzekļu apjoma sadalījumā pēc iespējamās līdzekļu izcelsmes valsts, kur tikai 1,3 milj. eiro jeb 1,4% saistāmi ar Latvijas fiziskās personas līdzekļiem un juridiskās personas līdzekļiem, kur patiesais labuma guvējs ir Latvijas fiziskā persona. Lielākoties iesaldēto līdzekļu izcelsme saistāma ar Krieviju, Ukrainu, un Azerbaidžānu.

Grafiks Nr.3

2023. GADĀ IESALDĒTO LĪDZEKĻU APJOMA SADALĪJUMS PĒC IESPĒJAMĀS LĪDZEKĻU IZCELSMES VALSTS



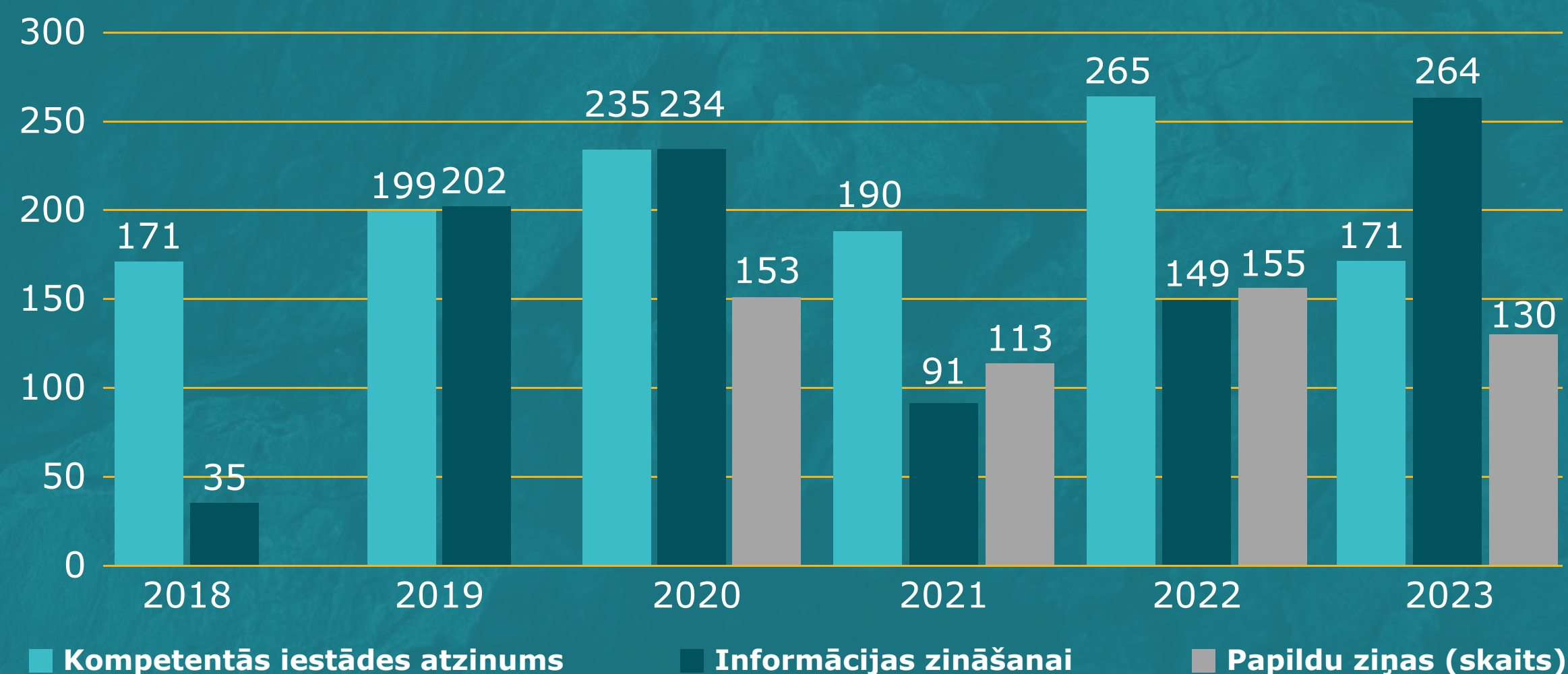
TAI NODOTĀ INFORMĀCIJA

2023. gadā veiktās finanšu izlūkošanas rezultātā FID TAI (kā arī citām VID struktūrvienībām un LB) nodeva 565 ziņojumus, tai skaitā 171 kompetentās institūcijas atzinumu, 130 informācijas vienības, kas sniedz papildu faktus saistībā ar FID iepriekš nosūtītām ziņām, kā arī 264 informācijas vienības zināšanai.

Kompetentās institūcijas atzinumi tiek sūtīti, izvirzot pamatotas aizdomas par personu iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, galvenokārt NILL. Saņemot kompetentās institūcijas atzinumu, TAI vērtē, vai uzsākt kriminālprocesu. Savukārt informācija zināšanai tiek nodota TAI vai Novēršanas likuma subjektu kontroles un uzraudzības institūcijām tām noteikto funkciju īstenošanai (piemēram, operatīvā darbība, uzraudzības funkcija u.c.).

Grafiks Nr.4

TAI NOSŪTĪTĀ INFORMĀCIJA



TAI nosūtīto materiālu skaits salīdzinājumā pa gadiem aplūkojams grafikā Nr.4. TAI nosūtīto ziņojumu skaita palielinājums vēsturiski bija saistāms ar identificētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un citiem noziegumiem likvidējamo kredītiestāžu



klientu rīcībā. Lai gan 2023. gadā šādu gadījumu skaits saruka, FID, veltot arvien lielākus resursus NILL identificēšanā otrajā riska profilā (vietējie noziegumi, kam seko NILL), palielinājis TAI nosūtīto materiālu skaitu, kas saistāms ar valsts amatpersonu izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, t.sk. korupciju, ES struktūrfondu līdzekļu krāpšanu, nodokļu noziegumiem, krāpšanām, kā arī iespējamiem sankciju pārkāpumiem.

Visvairāk materiālus 2023. gadā FID ir nosūtījis VP (53,5%). VP nosūtīto materiālu īpatsvara kritums 2023. gadā (73,5% 2022. gadā) saistāms ar arvien sarūkošo ziņojumu no likvidējamajām kredītiestādēm (tostarp atturēšanās ziņojumu) skaitu. Vienlaikus straujais pieaugums VID NMPP un VDD nosūtīto materiālu skaitā izriet no daudzajiem saņemtajiem ziņojumiem par iespējamu sankciju apiešanu. Šāda nosūtīto materiālu attiecība sagaidāma arī turpmākajos gados, FID atbilstoši NRA 2023 secinātajam turpinot vairāk strādāt ar lietām, kas saistītas ar nodokļu noziegumiem, korupciju un sankciju apiešanu.

TAI NOSŪTĪTO MATERIĀLU SKAITS SADALĪJUMĀ PA IESTĀDĒM 2023. GADĀ

iestāde	KOMPETENTĀS INSTITŪCIJAS ATZINUMS	INFORMĀCIJA ZINĀŠANAI	PAPILDU ZIŅAS	KOPĀ
VP	129	88	82	299
VID NMPP	24	46	20	90
VDD	7	62	16	85
KNAB	3	29	6	38
VID MP	1	27	0	28
Eiropas prokuratūra	4	1	2	7
Latvijas Republikas prokuratūra	2	0	3	5
Iekšējās drošības birojs	0	4	0	4
LB (uzraugs)	0	2	1	3
VID (Iekšējās drošības pārvalde)	1	1	0	2
Militārās izlūkošanas un drošības dienests	0	1	0	1
KOPĀ	171	264	130	565



Finanšu izlūkošanas
dienests

FID DARBS UN LOMA SANKCIJU JOMĀ

2023. gadā FID loma un kompetence sankciju jomā bija tikai cīņā pret starptautisko un nacionālo sankciju apiešanu¹ vai apiešanas mēģinājumu finanšu ierobežojumu izpildē. Zemāk sniegts apraksts par rezultātiem šīs kompetences izpildē.

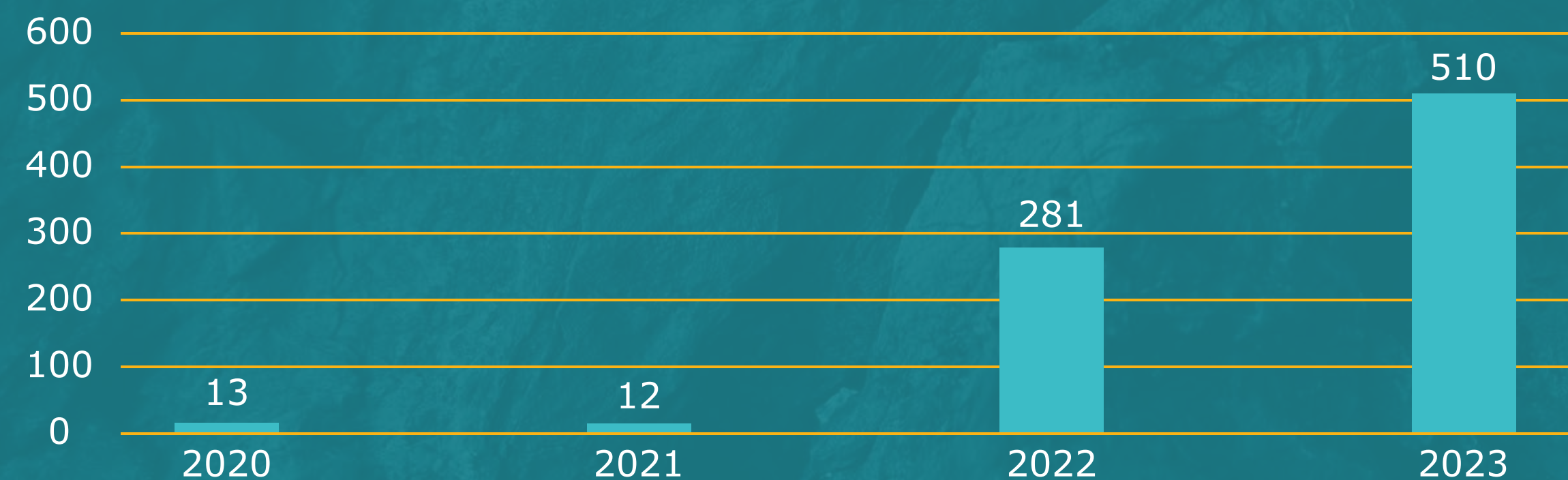
ZIŅOJUMI PAR SANKCIJU APIEŠANU

Atbilstoši Sankciju likumam, informāciju par sankciju apiešanu FID galvenokārt saņem no privātā sektora pārstāvjiem, kuriem ir pienākums sniegt FID ziņojumus par aizdomām par sankciju apiešanu². Tāpat informāciju un izlūkdatumus par iespējamu sankciju apiešanu FID nereti saņem no citām valsts iestādēm, starptautiskajiem sadarbības partneriem, kā arī privātpersonām, kas pēc savas iniciatīvas vēršas FID, sniedzot informāciju par iespējamu sankciju apiešanu.

Pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā un tā rezultātā noteiktajām starptautiskajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju, FID saņemto ziņojumu skaits ar aizdomām par sankciju apiešanu ir ievērojami pieaudzis. 2023. gadā FID saņemti 510 ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem, kas saistīti ar sankciju apiešanu.

Grafiks Nr.5

FID SAŅEMTIE ZIŅOJUMI PAR SANKCIJU APIEŠANU 2020.-2023. GADĀ



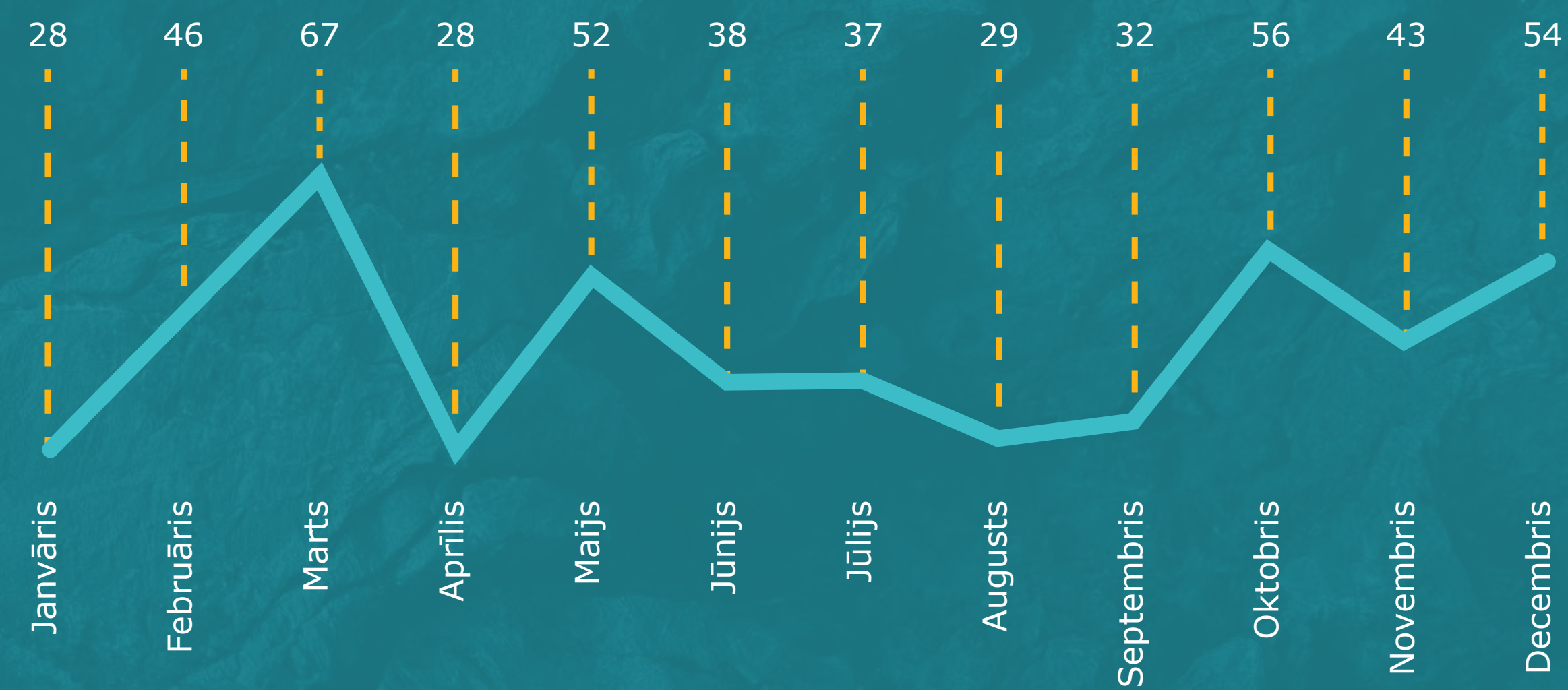
¹ Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 13. panta 4¹ daļa. Likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2024., Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 12.1 panta otrā daļa.

² Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 17. pants.

Salīdzinot ar 2022. gadu, pieaugošajam ziņojumu skaitam 2023. gadā ir galvenokārt divi iemesli. Pirmkārt, 2023. gadā tika noteiktas jaunas ES sankcijas, par kuru apiešanu FID saņem ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem. Otrkārt, FID tīmekļa vietnē www.fid.gov.lv publicēja vadlīnijas "Ziņojumu sniegšana par aizdomīgiem darījumiem un atturēšanās no darījumu veikšanas. 2. papildinātā redakcija". Vadlīnijas papildinātas ar informāciju par ziņojumu sniegšanu par starptautisko un nacionālo sankciju pārkāpšanu vai apiešanu. Pateicoties komunikācijas, mācību un publiskās-privātās sadarbības aktivitātēm, 2023. gadā bija vērojams ziņojumu skaita pieaugums.

Grafiks Nr.6

FID SAŅEMTIE ZIŅOJUMI PAR SANKCIJU APIEŠANU 2023. GADĀ MĒNEŠU GRIEZUMĀ





FID KAPACITĀTE, ANALĪZE UN REZULTĀTI SANKCIJU APIEŠANAS JOMĀ

Sankciju apiešanas gadījumu izskatīšana ir noteikta kā viena no FID prioritātēm un, ievērojot būtisko ziņojumu skaita kāpumu, 2023. gadā FID turpināja stiprināt kapacitāti sankciju apiešanas analīzes jomā, gan palielinot analītiķu skaitu, kuri specializējas šādu ziņojumu analīzē, gan nodrošinot profesionālo zināšanu pilnveides pasākumus. Piemēram, 2023. gadā trīs FID darbinieki ieguva starptautiski atzītus sankciju speciālistu sertifikātus (Certified Global Sanctions Specialist).

Saņemot ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem, FID veic to analīzi un finanšu izlūkošanas darbības ar mērķi pārbaudīt, vai informācija ir pamatota, proti, vai pastāv pamatotas aizdomas, ka ir noticis starptautisko vai nacionālo sankciju pārkāpums.⁴ Ja FID ir pamatotas aizdomas, ka ir noticis sankciju pārkāpums, FID ir pienākums par to informēt izmeklēšanas iestādes – VDD vai VID NMPP. Tāpat FID ir tiesības ar sankciju apiešanas riskiem saistītu informāciju nodot, piemēram, VID MP. Kopumā 2023. gadā FID minētājām iestādēm kopā nosūtīja 128 analītiskus materiālus ar informāciju par sankciju apiešanas riskiem vai ar pamatotām aizdomām par sankciju pārkāpšanu.⁵

SADARBĪBA NACIONĀLĀ UN STARPTAUTISKĀ LĪMENĪ

Arī 2023. gadā publiskā un privātā sektora sadarbība sankciju jomā turpināta Sankciju darba grupā, kas izveidota 2022. gada martā Novēršanas likuma 55. pantā regulētās SKG ietvaros.

Sankciju darba grupā pārstāvēti eksperti no FID, LB, Latvijas Republikas prokuratūras, VDD, VID NMPP un VID MP. Savukārt Sankciju darba grupā iesaistīto

kredītiestāžu skaits pieaudzis no piecām 2022. gadā līdz septiņām kredītiestādēm 2023. gadā, tādējādi pārstāvot "Swedbank" AS, "Luminor Bank" AS Latvijas filiāli, AS Latvijas filiāli, AS "SEB banka", akciju sabiedrību "Citadele banka", "BluOr Bank" AS, akciju sabiedrību "Rietumu Banka" un "Signet Bank" AS. 2023. gadā notikušas 9 Sankciju darba grupas sēdes, kurās apspriesti aktuālie jautājumi sankciju apiešanas jomā, kā arī fiksētas aktuālākās sankciju apiešanas tipoloģijas un indikatori.

FID aktīvi iesaistās arī dažādos nacionālā un starptautiskā līmeņa sadarbības formātos. Nacionālajā līmenī FID pārstāvēts Sankciju koordinācijas padomes sēdēs un citos pēc nepieciešamības organizētos sadarbības projektos sankciju jomā. Starptautiskajā līmenī FID ir "Ar Krieviju saistīto noziedzīgo finanšu un sankciju finanšu izlūkošanas vienību darba grupā" (Russia-Related Illicit Finance and Sanctions FIU Working Group) biedrs, kā arī ir aktīvs EFIPPP dalībnieks. FID priekšnieka vietnieks arī 2023. gadā turpināja pildīt EFIPPP Vadības grupas dalībnieka funkcijas. Vienlaikus FID piedalās arī ES līmeņa darba grupās par sankciju izpildi.

Operatīvā līmenī, veicot finanšu izlūkošanas darbības par sankciju apiešanas gadījumiem, FID aktīvi apmainās ar informāciju ar citu valstu finanšu izlūkošanas vienībām Egmont grupas ietvaros (sīkāk skatīt sadaļu – Sadarbība ar partneriestādēm ārvalstīs).

⁴ Atbilstoši Krimināllikuma 84. pantam starptautisko sankciju pārkāpšana ir noziegums.

⁵ Vienā FID nosūtītajā analītiskajā materiālā var būt iekļauta informācija par vairākiem aizdomīgiem darījumiem.

KOMUNIKĀCIJA PAR SANKCIJU JAUTĀJUMIEM

Novembrī Rīgā notika FID un MONEYVAL organizētā starptautiskā konference (sīkāk skatīt sadaļu – FID organizētie starptautiskie pasākumi).

Tāpat 2023. gadā FID par sankciju jomu atbildīgie darbinieki prezentējuši secinājumus un aktualitātes sankciju apiešanas jomā vismaz 10 dažādās nacionāla līmeņa mācībās un pasākumos privātajam sektoram. Vienlaikus FID 2023. gadā ticis aicināts prezentēt FID pieeju sankciju apiešanas apkarošanas jautājumiem vismaz 10 starptautiskās konferencēs, tostarp Briselē, Tallinā, Dublinā, Hāgā un Viļņā.

SANKCIJU MEKLĒTĀJS

Lai nodrošinātu ērtu un vienotu informācijas pieejamību par visiem sankciju sarakstos iekļautajiem subjektiem, FID tīmekļa vietnē <https://sankcijas.fid.gov.lv/> uztur informāciju par sankciju subjektiem – fizisku vai juridisku personu vai citu identificējamu subjektu sarakstus, attiecībā uz kuriem noteiktas starptautiskās un nacionālās sankcijas.

FID – LATVIJAS KOMPETENTĀ INSTITŪCIJA SANKCIJU IZPILDES JAUTĀJUMOS

2023. gada 8. decembrī tika pieņemti grozījumi Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā. Ar šiem grozījumiem FID loma starptautisko un nacionālo sankciju izpildē būtiski paplašinās no 2024. gada 1. aprīļa (sīkāk skatīt sadaļu – Izmaiņas normatīvajā regulējumā NILLTFPF novēršanas jomā).





Finanšu izlūkošanas
dienests

SADARBĪBA AR PARTNERIESTĀDĒM ĀRVALSTĪS

FID ir starptautiskās finanšu izlūkošanas vienību organizācijas – Egmont grupas – biedrs. Dalība Egmont grupā FID dod iespēju sazināties un apmainīties ar informāciju ar visu pārējo 173 valstu grupas biedriem, izmantojot drošu un aizsargātu informācijas apmaiņas kanālu. Viena no nozīmīgākajām FID starptautiskās sadarbības funkcijām ir atbilžu sagatavošana uz ārvalstu finanšu izlūkošanas vienību pieprasījumiem, kā arī FID pieprasījumu sagatavošana ārvalstu dienestiem. Tādēļ, lai iegūtu informāciju finanšu analīzes vajadzībām, FID aktīvi izmantoja Egmont grupas sniegtās iespējas arī 2023. gadā.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2023. gadā samazinājās FID saņemto ārvalstu pieprasījumu skaits, kas cita starpā saistīts ar faktu, ka šobrīd ar Latviju daudz mazākā mērā nekā iepriekš saistās riski, kas piemīt reģionāliem finanšu centriem, un attiecīgi arī šos riskus raksturojošu naudas plūsmu Latvijas finanšu sistēmā ir ievērojami mazāk. Tādējādi ir samazinājies tādu aizdomīgu darījumu skaits, par ko varētu interesēties ārvalstu dienesti.

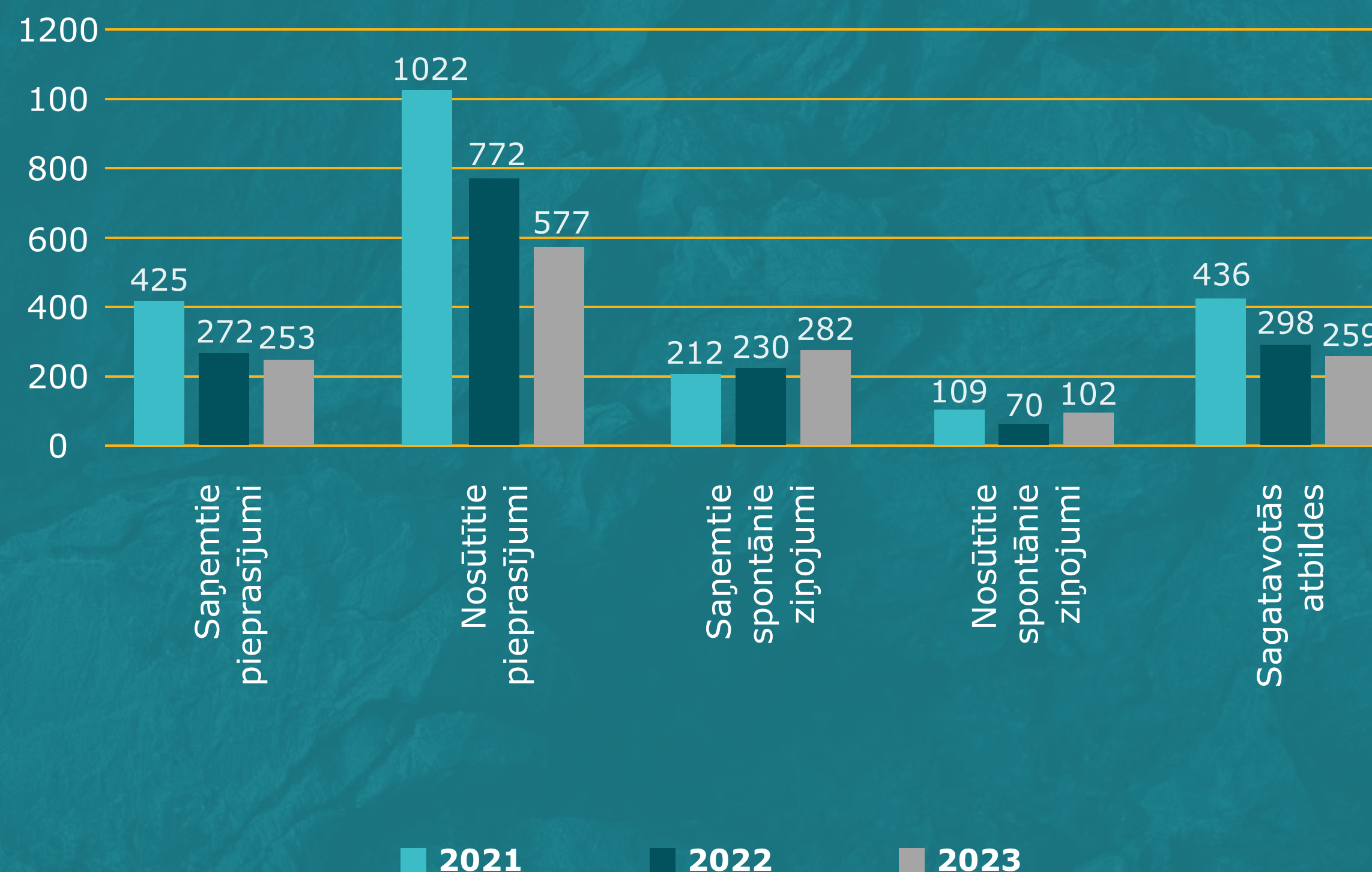
Sevišķs samazinājums novērojams attiecībā uz pieprasījumiem par trešajās valstīs veiktiem predikatīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, kas 2023. gadā vairs nebija tipiski.

Arī FID sagatavoto pieprasījumu skaits ārvalstu kolēģiem 2023. gadā ir samazinājies, kas joprojām ir saistāms ar FID prioritāšu maiņu no pirmā riska profila (riski, kas saistīti ar Latviju kā reģionālo finanšu centru) uz otro riska profilu (vietējie noziegumi, kam seko NILL). Tomēr uzsverams, ka 2023. gadā FID ir sagatavojis pieprasījumus ārvalstu finanšu izlūkošanas vienībām arī trešā riska profila (ārvalstīs izdarīto noziedzīgo nodarījumu, galvenokārt krāpšanas rezultātā, ģenerētie līdzekļi, kas ievesti Latvijā vai pārskaitīti uz Latvijas finanšu sistēmu) ietvaros, kā arī intensīvāka sadarbība ar ārvalstu kolēģiem tika veikta attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu ārvalstīs pēc FID lūguma un līdzekļu iesaldēšanu Latvijā pēc ārvalstu

kolēģu lūguma. Tāpat FID joprojām sniedz plašu atbalstu arī TAI informācijas iegūšanā no ārvalstīm.

Grafiks Nr.7

STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS DINAMIKA 3 GADU GRIEZUMĀ





2023. gadā ārvalstu finanšu izlūkošanas vienību pieprasījumi galvenokārt saņemti par šādiem iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem:

- 1** autonoma NILL;
- 2** krāpšana;
- 3** piesavināšanās;
- 4** izvairīšanās no nodokļu vai tiem pielīdzinātu maksājumu veikšanas;
- 5** starptautisko sankciju pārkāpšana.

Papildus norādāms, ka informācija no ārvalstu kolēģiem tiek saņemta arī par aizdomām par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā, piemēram, korupcija, narkotiku tirdzniecība, cilvēku tirdzniecība, terorisma finansēšana, pornogrāfiska rakstura materiālu aprīte, kas satur bērnu pornogrāfiju. Visos gadījumos saņemtā informācija tiek izvērtēta FID kompetences ietvaros, t.sk. vērtējot nepieciešamību informēt TAI.

FID starptautiskās sadarbības ietvaros joprojām novērojama tendence, ka starptautiskās līdzekļu izkrāpšanas shēmās tiek izmantoti Latvijas pilsoņu ("naudas mūļu") konti ārvalstu finanšu iestādēs.

Pēc nosūtīto pieprasījumu skaita nozīmīgākās FID sadarbības valstis 2023. gadā bija Lietuva, Beļģija, Igaunija, Polija, Lielbritānija, Apvienotie Arābu Emirāti, Ukraina, Luksemburga un Čehija.

NOZĪMĪGĀKĀS FID SADARBĪBAS VALSTIS PĒC NOSŪTĪTO PIEPRASĪJUMU SKAITA

Lietuvas FID	143
Beļģijas FID	30
Igaunijas FID	27
Polijas FID	27
Lielbritānijas FID	26
Apvienoto Arābu Emirātu FID	21
Ukrainas FID	20
Luksemburgas FID	19
Čehijas FID	18

2024. gadā FID turpināja iedibināto praksi un veica ārvalstu finanšu izlūkošanas vienību, ciešāko sadarbības partneru, aptauju, lai noskaidrotu FID starptautiskās sadarbības novērtējumu par 2023. gadu. Apkopojot atbildes no ārvalstu finanšu izlūkošanas vienībām, var secināt, ka kopumā sadarbība ar FID novērtēta teicami – ar 9,56 ballēm no 10 – identiski 2022. gada rādītājam. Raksturojot sadarbību ar FID, ārvalstu kolēģi kā būtiskākos aspektus norādīja sniegtās informācijas kvalitāti, atbilžu pilnīgumu, pieprasījumu īso izpildes laiku, kā arī informācijas augsto lietderību turpmākajā analīzē, kopumā novērtējot FID kā uzticamu sadarbības partneri.

FID DALĪBA STARPTAUTISKAJĀ EGMONT GRUPĀ UN ES FINANŠU IZLŪKOŠANAS VIENĪBU PLATFORMĀ

2023. gadā tika nodrošināta FID pārstāvība četrās ES Finanšu izlūkošanas vienību platformas sanāksmēs, kā arī Egmont grupas darba grupu sanāksmē un Egmont grupas plenārsēdē. Dalība šajos forumos ne tikai nodrošina aktualitāšu un jaunāko

pasaules tendenču, t.sk. jaunākās ES likumdošanas NILLTPF novēršanas jomā, izzināšanu, bet arī dod iespēju FID piedalīties diskusijās un darba grupās, kā arī veidot un uzturēt kontaktus ar ārvalstu kolēģiem. Minēto sanāksmju ietvaros FID pārstāvji ir aktīvi iesaistījušies diskusijās, piedalījušies dažādu darba grupu un projektu aktivitātēs, kā arī dalījušies ar savu pieredzi un labāko praksi gan par dažādiem operacionāliem, gan ar IT attīstību saistītiem jautājumiem. Tāpat FID priekšnieks Toms Platacis ir ticis ievēlēts par Egmont grupas Eiropas I reģiona (ES) pārstāvi Egmont grupā, kas dod iespēju līdzdarboties arī Egmont grupas komitejā, tādējādi ievērojami veicinot FID atpazīstamību globālo finanšu izlūkošanas vienību vidū, kā arī nodrošinot FID aktuālu jautājumu izskatīšanu grupas organizēto pasākumu ietvaros.

Papildus FID iesaistās vairāku starptautisku finanšu izlūkošanas vienību operacionālo darba grupu darbā, kas koncentrējas uz sankciju pārkāpumu un terorisma finansēšanas novēršanas jautājumiem.

PIEREDZES APMAIŅA AR ĀRVALSTU FINANŠU IZLŪKOŠANAS VIENĪBĀM

2023. gadā FID turpināja jau iepriekšējos gados uzsākto praksi stiprināt sadarbību ar ārvalstu partneriem, kā arī veikt pieredzes un labākās prakses informācijas apmaiņu ar ārvalstu finanšu izlūkošanas vienībām operatīvās analīzes, taktiskās analīzes, datu apstrādes automatizācijas, stratēģiskās analīzes risinājumu, statistikas datu apkopošanas, starptautiskās sadarbības, publiskās-privātās partnerības, IT risinājumu izstrādes un attīstības, kā arī citās jomās. Tādējādi 2023. gada ietvaros FID pārstāvji gan klātienē, gan tiešsaistē ir piedalījušies diskusijās ar vairāku finanšu izlūkošanas vienību kolēģiem, nododot savas zināšanas un pieredzi ārvalstu partneriem, un vienlaikus gūstot jaunas idejas dienesta darba efektivitātes celšanai.





Finanšu izlūkošanas
dienests

FID ORGANIZĒTIE STARPTAUTISKIE PASĀKUMI



18. MAIJS

STARPTAUTISKA KONFERENCE

"FID KONFERENCE PAR VIRTUĀLAJIEM AKTĪVIEM 2023: SKATS NĀKOTNĒ"

Pēdējos gados arvien pieaugoša aktualitāte ir "jaunajai tehnoloģijai" – virtuālajiem aktīviem, tostarp virtuālajai valūtai. Virtuālo aktīvu izmantošana, tās radītie riski, iespējas un regulējums turpina būt aktuāls jautājums gan starptautiskā, gan nacionālā mērogā. Konferences mērķis bija nodrošināt vienotu platformu valsts un privātā sektora pārstāvjiem virtuālo aktīvu tēmas izziņai.

Konference pulcēja vairāk nekā 150 dalībniekus, tostarp ekspertus no Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Apvienotās Karalistes, Austrijas, Igaunijas, Lietuvas, Šveices u.c. valstīm. Diskusijas bija vērstas uz kriptovalūtu politikas praktiskajiem aspektiem, tiesiskā regulējuma izstrādi un labo praksi nozares uzraudzībā, lai nodrošinātu godprātību, stabilitāti un drošību kriptovalūtu tirgos. Nozares līderi puda viedokli par to, kā kriptovalūtu pakalpojumu sniedzēji īsteno savu darbību, sadarbojas ar finanšu sektoru, regulatoriem un politikas veidotājiem.

Konference organizēta Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021. gadam programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" projekta Nr. EEZ/FID/2021/6 "Darbinieku zināšanu pilnveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošana Latvijā" ietvaros.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

6. UN 7. NOVEMBRIS

STARPTAUTISKA KONFERENCE

"NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS NOVĒRŠANAS NĀKOTNE: KĀ VEIDOT NOTURĪBU MAINĪGAJĀ FINANŠU NOZIEGUMU VIDĒ"

Latvija no 2023. gada maija līdz novembra vidum vadīja prezidentūru EP Ministru komitejā. FID atbalstīja prezidentūru, organizējot divu dienu starptautisku, augsta līmeņa konferenci. Konference tika organizēta sadarbībā ar MONEYVAL.

Pasākuma mērķis bija pulcēt EP dalībvalstu pārstāvjus, MONEYVAL sekretariātu, nozares ekspertus no finanšu institūcijām, tiesībsargājošajām iestādēm, regulējošām iestādēm, lai dalītos ar idejām un veiksmīgākajiem piemēriem par līdzšinējo un jaunāko NILL novēršanas risku pārvaldību un mazināšanu. Konference pulcēja aptuveni 200 dalībnieku no vairāk nekā 20 valstīm. Konferencē tika iztirzātas šādas tēmas: digitālā transformācija, kripto aktīvi, līdzekļu atgūšana un sankcijas.



Presidency of Latvia
Council of Europe
MAY – NOVEMBER 2023

Présidence de la Lettonie
Conseil de l'Europe
MAI – NOVEMBRE 2023

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE



Finanšu izlūkošanas
dienests

STRATĒĢISKĀ ANALĪZE UN PĒTĪJUMI

Stratēģiskā analīze ir viens no būtiskiem FID īstenotiem darbības virzieniem, kas sevī ietver NILLTPF tendenču un aktualitāšu analīzi, kā arī izpēti par dažādu apstākļu ietekmi uz NILLTPF novēršanas paņēmieniem un metodēm. Lai veidotu vienotu sabiedrības izpratni par NILLTPF riskiem un tos efektīvi novērstu vai mazinātu, tiek veidoti stratēģiskās analīzes pētījumi plašākam sabiedrības lokam, kā, piemēram, 2023. gadā izstrādātais starpinstitucionālais dokuments NRA 2023. Tāpat tiek izstrādāti stratēģiskās analīzes pētījumi FID iekšējai izmantošanai. Lai veicinātu atbildīgo iestāžu izpratni par NILLTPF novēršanas sistēmu vai konkrētu sektoru izpratni par NILL riskiem, FID papildus veido pētījumus, kuri ir virzīti publiskajam vai privātajam sektoram, kā arī konkrētām iestādēm. Stratēģiskās analīzes rezultātā gūtie secinājumi palīdz definēt ne tikai FID kā vadošās iestādes NILLTPF jomā darbības virzienus, bet informē par prioritātēm un riska jautājumiem arī citas kompetentās institūcijas un Novēršanas likuma subjektus.

FID 2023. GADĀ VEIKTAIS DARBS STRATĒĢISKĀS ANALĪZES JOMĀ IEDALĀMS ŠĀDĀS KATEGORIJĀS:

1

Izstrādāt
NRA.

2

Analizēt NILL/TF/PF
tendences, tipoloģijas
un paņēmienus, kā arī
sniegt rekomendācijas
un apmācības.

3

Analizēt ziņojumu
kvalitāti un to
izmantošanas efektivitāti,
sniedzot atgriezenisko saiti
UKI un subjektiem.

4

Sadarboties ar
starptautiskajām un
ārvalstu institūcijām, kas
veic Latvijas NILL/TF/PF
novēršanas sistēmas
novērtējumus.

5

Sniegt atbalstu
operatīvās darbības
procesā vai
kriminālprocesā.



RISKA NOVĒRTĒJUMS "NACIONĀLO NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS UN TERORISMA UN PROLIFERĀCIJAS FINANSĒŠANAS RISKU NOVĒRTĒJUMS PAR LAIKA POSMU NO 2020. LĪDZ 2022. GADAM"

2023. gadā FID ir izstrādājis jaunu Nacionālo NILLTPF risku novērtējumu par laika posmu no 2020. līdz 2022. gadam (NRA 2023). Nacionālais NILLTPF risku novērtējums ir starpinstitucionāls dokuments, kura izstrādē ir piedalījušās visas kompetentās institūcijas – ĀM, FM, IeM, TM, FID, UR, KNAB, VID, Iekšējās drošības birojs, VP, Valsts robežsardze, VDD, prokuratūra, kā arī UKI un privātais sektors. Tajā vērtēta esošās NILLTPF novēršanas sistēmas efektivitāte, identificēti apdraudējumi, ievainojamības faktori, riski un to radītās sekas, definēti trūkumi un ieteikumi to uzlabošanai.

Nacionālais NILLTPF risku novērtējums ir valstiski svarīgs dokuments, kas ļauj sagatavot datus balstītus pasākumus risku mazināšanai, kalpo par pamatu finanšu noziegumu apkarošanas politikas attīstīšanai, kā arī palīdz noteikt turpmākās prioritārās darbības NILLTPF novēršanai un apkarošanai.

Šajā pārskata periodā (2020. līdz 2022. gads) NILL novēršana un apkarošana turpināja būt augsta valdības, UKI, TAI, prokuratūras un tiesu prioritāte. Turpināja veidoties tiesu prakse lietās par noziedzīgi iegūtu mantu, tā stiprinot iesaistīto pušu izpratni par noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves niansēm un tiesību normu piemērošanas iespējām, veikta kompetenču pilnveidošana, pieaudzis izskatīto NILL lietu skaits, izveidota Ekonomisko lietu tiesa, kas būtiski veicinājusi NILL lietu un procesu izskatīšanu. Vienlaikus ir saglabājusies arī augsta starpinstitucionālā sadarbība gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī.

Saskaņā ar NRA 2023 identificētajiem riskiem definēti arī pasākumi un izstrādāti

priekšlikumi veicamajām darbībām, lai sekmīgi īstenotu šo risku novēršanu un apkarošanu. NRA 2023 ir definēti 100 NILLTPF risku mazinoši pasākumi, kas īstenojami nākamajā pārskata periodā.

Pēc NRA 2023 publicēšanas FID organizēja apmācības par galvenajiem NRA 2023 secinājumiem. Līdz 2023. gada noslēgumam tika novadītas mācības MKD, LZAP, LZNP, LB, NKMP, PTAC uzraudzībā esošajiem Novēršanas likuma subjektiem. Mācības ir ierakstītas un to ieraksti ir publicēti FID mācību platformā. FID 2024. gadā turpinās izglītēt arī pārējos Novēršanas likuma subjektus par NRA 2023 identificētajiem riskiem un aktualitātēm.

STRATĒGISKĀS ANALĪZES PĒTĪJUMI:

VADLĪNIJAS "ZIŅOJUMU SNIEGŠANA PAR AIZDOMĪGIEM DARĪJUMIEM UN ATTURĒŠANĀS NO DARĪJUMU VEIKŠANAS" 2. PAPILDINĀTĀ REDAKCIJA

2021. gadā vadlīnijas "Ziņojumu sniegšana par aizdomīgiem darījumiem un atturēšanās no darījumu veikšanas" tika izstrādātas ar mērķi veicināt vienotu izpratni par aizdomīgu darījumu ziņojumu iesniegšanu, kā arī skaidrot Novēršanas likumā noteikto ziņošanas pienākumu un atšķirības ziņojumu iesniegšanā, tostarp sniegt praktiskus piemērus. FID publicējis šīs vadlīnijas vienlaicīgi ar Novēršanas likuma grozījumiem, kas stājās spēkā 2021. gada 1. oktobrī (attiecībā uz Novēršanas likuma papildināšanu ar IV2 nodaļu).

2023. gada sākumā izstrādāta šo vadlīniju 2. papildinātā redakcija, papildinot ar darījumu ziņošanu, kuros identificētas aizdomas par krāpšanu, kā arī ziņošanu par starptautisko un nacionālo sankciju pārkāpšanu un apiešanu. Vadlīnijas izstrādātas, ievērojot kompetento institūciju, t.i. VDD, ĀM, LB un FNA viedokli un ieteikumus.



RISKU NOVĒRTĒJUMS "NEKUSTAMO ĪPAŠUMU UN BŪVNICĪBAS SEKTORA NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS RISKU NOVĒRTĒJUMS"

Risku novērtējumā "Nekustamo īpašumu un būvniecības sektora noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas risku novērtējums" vērtēts gan būvniecības, gan nekustamā īpašuma sektors kopā, ņemot vērā tā ciešo sasaisti, kā arī apzinoties augsto ēnu ekonomikas īpatsvaru būvniecības sektorā, tā vājo uzraudzību NILL kontekstā un attiecīgi izrietošo augsto ievainojamību.

Risku novērtējums veidots ar mērķi veicināt atbildīgo valsts iestāžu, Novēršanas likuma subjektu un citu ieinteresēto personu izpratni par NILL riskiem, kas saistīti ar būvniecības un NĪ sektoru, kā arī tajos strādājošajiem komersantiem (tostarp Novēršanas likuma subjektiem). Apzinot ar abiem sektoriem saistītos riskus, NILL novēršanā iesaistītās personas var atbilstoši pārvaldīt attiecīgos riskus, piemērojot riskos balstītu pieeju.

NOVĒRTĒJUMS "LIKUMĪGAS UN NELIKUMĪGAS NAUDAS PLŪSMAS BALTIJAS VALSTĪS – STRATĒGISKS NOVĒRTĒJUMS" ("LICIT AND ILLICIT CASH FLOWS IN THE BALTIC STATES")

Latvijas, Igaunijas un Lietuvas Finanšu izlūkošanas dienesti pirmo reizi veikuši kopīgu skaidras naudas plūsmu stratēģisko novērtējumu, lai labāk izprastu ar skaidru naudu saistītos riskus Baltijas valstīs. Novērtējumā secināts, ka noziedzīgi iegūta skaidra nauda Baltijas valstīs šķērso galvenokārt tranzītā. Vienlaikus saglabājas risks, ka noziedzīgi iegūta skaidra nauda, kas paliek Baltijas valstīs, var tikt legalizēta un nonākt ēnu ekonomikā.

Publicētajā novērtējumā sniegti vairāki ieteikumi noziedzīgi iegūtas skaidras naudas

kustības mazināšanai un naudas atmazgāšanas novēršanai. Būtiski ir turpināt pētīt skaidras naudas plūsmas, lai attīstītu izpratni par noziedzīgi iegūtas skaidras naudas tendencēm, kas prasa ciešāku sadarbību un datu apmaiņu starp Finanšu izlūkošanas dienestiem, TAI un citām ieinteresētajām pusēm.

Novērtējumā "Likumīgas un nelikumīgas naudas plūsmas Baltijas valstīs – stratēģisks novērtējums" secināts, ka ar skaidru naudu saistīto risku klāsts Baltijas valstīs laika periodā no 2019. līdz 2022. gadam ir mainījies.

Novērtējums izstrādāts angļu valodā un publicēts FID tīmekļa vietnes angļu versijā. Tuvākajā laikā pētījums tiks tulkots un publicēts arī latviešu valodā.

PĒTĪJUMS "CENTRĀLO BANKU DIGITĀLĀS VALŪTAS IETEKME UZ NILL/TPF NOVĒRŠANU" ("THE AML/CFT IMPLICATIONS OF CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY AND THE DIGITAL EURO")

FID pētījumā aplūkota centrālo banku digitālās valūtas (CBDC) ietekme uz NILL novēršanu un citiem finanšu integritātes un ekonomikas noturības rezultātiem, koncentrējoties uz digitālā eiro projektu. Pētījumā ir aplūkoti arī tādi aspekti kā privātums un programmējamības līmenis.

Pētījumā secināts, ka atkarībā no digitālā eiro dizaina izvēles, NILL novēršanas sistēmas var tikt būtiski stiprinātas, taču var nākties saskarties arī ar jauniem tehnoloģiski sarežģītiem riskiem.

Pētījuma noslēgumā uzsvērta nepieciešamība iesaistīt visas ieinteresētās personas digitālā eiro juridisko, tehnisko un institucionālo priekšnoteikumu pārskatīšanā. Svarīgi, lai visas iesaistītās NILL novēršanas iestādes, tostarp TAI, piedalītos diskusijās, lai nodrošinātu, ka NILL novēršanas un citi līdzīgi politikas mērķi netiek apdraudēti, bet gan pilnveidoti.

Pētījums ir izstrādāts angļu valodā un publicēts FID tīmekļa vietnes angļu versijā. Pētījums tiks tulkots un publicēts arī latviešu valodā.

MATERIĀLS "NOZIEDZĪGU NODARĪJUMU NODOKĻU JOMĀ INDIKATORI UN GADĪJUMU ANALĪZE"

2022. gada nogalē tika izveidota SKG, kuras sastāvā bija iekļauti pārstāvji no Latvijas Republikas prokuratūras, Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes, AS "SEB banka", AS "Citadele banka", AS "Swedbank" un "Luminor Bank" AS Latvijas filiāles. SKG rezultātā iesaistītās privātā un publiskā sektora iestādes dalījās ar praksi un pieredzi nodokļu noziegumu novēršanā un apkarošanā nolūkā identificēt shēmas, tipoloģijas un indikatorus, kas liecina par izvairīšanos no nodokļu nomaksas un nodokļu krāpšanu. 2023. gada laikā tika izstrādāts materiāls, kas ir nosūtīts Novēršanas likuma subjektiem - finanšu iestādēm, kā arī VID NMPP, VP un prokuratūrai un tam ir ierobežotas pieejamības statuss.

STRATĒGISKĀ ANALĪZE PĒC PIEPRASĪJUMA

Viens no FID stratēģiskās analīzes virzieniem ir stratēģiskā analīze, kas veikta pēc UKI vai TAI pieprasījuma par konkrētu jautājumu, piemēram, Novēršanas likuma subjektu, nozari u.tml. Arī 2023. gadā FID sagatavoja un sniedza stratēģiskās analīzes informāciju pēc pieprasījuma. Šiem dokumentiem ir ierobežotas pieejamības statuss.

ATGRIEZENISKĀS SAITES SNIEGŠANA

FID, organizējot individuālas tikšanās, ik gadu sniedz atgriezenisko saiti par sniegto ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem skaitu un kvalitāti UKI, kā arī Novēršanas likuma subjektiem.

Izmantojot uz risku novērtējumu balstītu pieeju, 2023. gadā FID organizējis astoņas atgriezeniskās saites sanāksmes ar septiņiem dažādiem Novēršanas likuma 45. pantā noteiktajiem subjektiem, t.sk. ar kredītiestādēm, maksājumu iestādēm, valūtas maiņas uzņēmumiem.

Sanāksmēs tika sniegts FID vērtējums par attiecīgā UKI uzraugāmā sektora vai sektoru sniegto ziņojumu skaitu un kvalitāti 2023. gadā. Tāpat tika pārrunāti veiktie uzraudzības pasākumi un citi aktuālie jautājumi, t.sk. sankciju jautājumi, līdzšinējā un turpmākā sadarbība ar FID, plānotie izglītojošie pasākumi u.c.

Ar UKI notikušas tikšanās un aktīva komunikācija Nacionālā NILLTPF risku novērtēšanas ziņojuma par 2020.–2022. gadu izstrādes kontekstā, t.sk. UKI platformas ietvaros, individuāli organizētu sanāksmju formātā un rakstveidā.





Finanšu izlūkošanas
dienests

LATVIJAS STARPTAUTISKIE NOVĒRTĒJUMI



Viena no FID funkcijām ir nodrošināt Latvijas pārstāvību dažādos ar NILLTPF novērtēšanas jomu saistītos starptautiskos novērtēšanas procesos. 2023. gadā tika pieņemts svarīgākais lēmums attiecībā uz Latvijas NILLTPF novērtēšanas sistēmas novērtējumu – uzsākt Latvijas novērtējumu MONEYVAL veiktajā 6. novērtēšanas kārtā. Vienlaikus 2023. gadā noslēdzās vairāki starptautiskie novērtējumi, kuros atzinīgi novērtēts Latvijas paveiktais NILLTPF novērtēšanas jomā.

MONEYVAL 6. KĀRTAS NOVĒRTĒJUMS

2023. gada 23. februārī FSAP sēdē pirmo reizi tika izskatīts jautājums par Latvijas iespējamo dalību MONEYVAL novērtējuma jaunajā, 6. kārtā. FID priekšnieks T. Platacis informēja FSAP locekļus par MONEYVAL Sekretariāta aicinājumu valstīm pieteikties pirmajām novērtējumā. FSAP locekļi izvērtēja visus argumentus par nepieciešamību pēc aktuāla NILLTPF novērtēšanas sistēmas starptautiska novērtējuma. Viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc Latvijai būtu svarīgi iegūt jaunu NILLTPF novērtēšanas sistēmas novērtējumu, ir fakts, ka iepriekšējais 5. kārtas novērtējums tika apstiprināts 2018. gadā un aptvēra laika periodu no 2013. līdz 2017. gada nogalei. Ievērojot būtiskas NILLTPF novērtēšanas sistēmas reformas, kuras tika veiktas pēc Latvijas 5. kārtas novērtējuma, tostarp izpildot visas MONEYVAL rekomendācijas un novēršot stratēģiskus trūkumus sistēmā, var uzskatīt, ka minētais MONEYVAL novērtējums neatpoguļo esošās Latvijas NILLTPF novērtēšanas sistēmas atbilstību FATF standartiem un tās efektivitāti. Vienlaikus tika uzsvērts, ka spēkā esošais 5. kārtas novērtējums ne tikai neatbilst esošajai situācijai, bet arī negatīvi ietekmē Latvijas starptautisko reputāciju un ārvalstu investīciju piesaisti. Balstoties uz minētajiem argumentiem, tika pieņemts lēmums konceptuāli atbalstīt Latvijas pieteikuma iesniegšanu MONEYVAL, lai pieteiktos kā pirmajiem novērtēšanai, jautājumu par pieteikšanos virzot izskatīšanai MK.

2023. gada 11. aprīļa MK sēdē tika izskatīts informatīvais ziņojums "Par Latvijas

dalību Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novērtēšanas pasākumu novērtēšanas ekspertu komitejas 6. novērtēšanas kārtā" un pieņemts lēmums pieteikties MONEYVAL 6. novērtēšanas kārtai. Atbilstoši minētajam lēmumam Latvijas MONEYVAL delegācijas vadītājs, FID priekšnieks T. Platacis informēja MONEYVAL sekretariātu par Latvijas gatavību uzsākt 6. novērtēšanas kārtu starp pirmajām dalībvalstīm jau 2024. gadā. MONEYVAL 2023. gada decembra plenārsēdē pieņēma lēmumu par Latvijas 6. kārtas novērtēšanu. Tādējādi Latvija kļuva par pirmo MONEYVAL dalībvalsti, ar kuras novērtēšanu uzsākas nākamā, 6. kārtā. Tiek paredzēts, ka Latvijas 6. kārtas novērtējuma ziņojums par NILLTPF novērtēšanas sistēmu tiktu pieņemts 2025. gada jūnija MONEYVAL plenārsēdē.

Lai pilnvērtīgi sagatavotos novērtēšanas 6. kārtai, ar 2023. gada 31. jūlija Ministru prezidenta rīkojumu tika izveidota darba grupa FID priekšnieka vadībā. Darba grupā tiek pārstāvētas visas kompetentās institūcijas, kas ir iesaistītas novērtējumā. 2023. gadā FID organizēja divas darba grupas sanāksmes. Darba grupas pirmajā sanāksmē 2023. gada 11. septembrī tās locekļi tika informēti par 6. novērtējuma kārtas saturu, tās provizorisko laika grafiku un veicamajiem uzdevumiem. Savukārt otrajā darba grupas sanāksmē, kas notika 2023. gada 19. decembrī, pārstāvji tika informēti par tikko notikušās MONEYVAL plenārsēdes lēmumiem, tostarp attiecībā uz Latvijas novērtēšanas uzsākšanu 2024. gadā. Tiek paredzēts, ka Latvijas 6. kārtas novērtējuma ziņojums tiks pieņemts MONEYVAL plenārsēdē, kas notiks 2025. gada jūnijā, un publicēts 2025. gada nogalē. Savukārt līdz ziņojuma apstiprināšanai un publicēšanai Latvijai būs MONEYVAL jāsniedz plašs informācijas klāsts, tostarp piedaloties MONEYVAL klātienē vizītē Rīgā, kas notiks 2024. gada nogalē. Informācijas apkopošanā un sniegšanā, kā arī vizītē Rīgā ir iesaistīti visi NILLTPF novērtēšanas sistēmas dalībnieki - gan publiskā sektora iestādes, gan privātais sektors - Novērtēšanas likuma subjekti.



OECD WGB LATVIJAS 3. NOVĒRTĒJUMA FĀZES NOSLĒGUMS

2023. gadā Latvija OECD WGB iesniedza 3. fāzes pēcpārbaudes ziņojumu par noteiktu rekomendāciju izpildi, tostarp rekomendācijas izpildi par cīņu ar NILL, jo īpaši gadījumos, kad tā ir saistīta ar ārvalstu kukuļdošanu. Atskaitē par paveikto FID sniedza informāciju par SKG darbību un rezultātiem, kā arī par FID atbalstu TAI, izmeklējot ar ārvalstu kukuļdošanu saistītus NILL gadījumus.

OECD WGB dalībvalstis, izvērtējot Latvijas kompetento iestāžu un FID sniegto informāciju, atzinīgi novērtēja Latvijas paveikto rekomendāciju izpildē. OECD WGB augsti novērtēja arī Latvijā ieviesto publiskās – privātās partnerības mehānismu – SKG, kas ļauj efektīvi apmainīties ar informāciju un efektīvizēt cīņu ar NILL. Ievērojot Latvijas paveikto rekomendāciju izpildē, OECD WGB lēma, ka turpmāk Latvijai nav jāsniedz pēcpārbaudes ziņojumi 3. fāzes novērtējuma ietvaros, tādējādi noslēdzot šo novērtējumu. Turpmāka Latvijas starptautisko saistību izpildes novērtēšana OECD WGB notiks jau nākamās - 4. fāzes ietvaros.

STARPTAUTISKĀ VALŪTAS FONDA IV PANTA NOVĒRTĒJUMS PAR LATVIJU

SVF, veicot pārraudzību jeb IV panta konsultācijas, ik gadu veic apskatus par valstu makroekonomiskās un finanšu stabilitātes situāciju. Šajos novērtējumos uzmanība tiek pievērsta arī NILLTPF novēršanas jomai. Pēc Latvijas apmeklējuma SVF ekspertu sagatavoto ziņojumu izskata un publisku viedokli par makroekonomisko situāciju izsaka SVF izpilddirektoru valde.

SVF IV panta konsultāciju ar Latviju ietvaros, LB vadībā 2023. gadā tika aizvadīta tikšanās hibrīdrežīmā (attālināta un klātienē) ar SVF ekspertiem, kuru laikā FID sniedza plašu informāciju par FID paveikto NILLTPF novēršanas jomā.

2023. gada 15. septembrī publicētajā SVF IV panta ziņojumā SVF norāda, ka Latvija turpina gūt ievērojamus panākumus NILLTPF novēršanas sistēmas stiprināšanā. SVF uzsver, ka progress ir panākts, īstenojot gan tiesību aktos noteikto, gan veicot atbilstošu riska novērtēšanu, kā arī īstenojot nepārtrauktas mācības un informatīvos pasākumus Novēršanas likuma subjektiem. SVF arī ziņojuma aicina Latvijas iestādes turpināt uzlabot NILLTPF novēršanas sistēmas efektivitāti, īpaši pievēršoties jaunajiem riskiem, kas izriet no sankciju apiešanas.

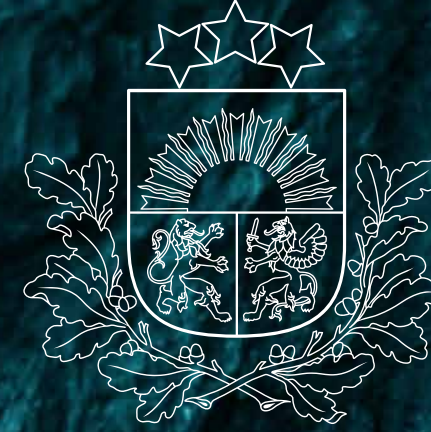
SVF ZIEMEĻVALSTU UN BALTIJAS VALSTU REĢIONA FINANŠU SEKTORA NOVĒRTĒŠANA NILLTPF NOVĒRŠANAS JOMĀ

2023. gadā noslēdzās darbs pie SVF Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģiona finanšu sektora novērtēšanas NILLTPF novēršanas jomā projekta, kurā tiek vērtēta finanšu plūsmu (banku un citu finanšu institūciju) analīze starp reģiona valstīm, šo plūsmu ietekme uz NILLTF riskiem, kā arī UKI sadarbība šajā jomā. 2023. gada 4. septembrī tika publicēts SVF īstenotā un koordinētā Ziemeļvalstu un Baltijas valstu tehniskās palīdzības projekta "Finanšu plūsmu analīze, NILLTPF novēršanas uzraudzība un finanšu stabilitāte" ziņojums. Tajā SVF eksperti novērtējuši projektā iesaistīto valstu – Dānijas, Igaunijas, Islandes, Latvijas, Lietuvas, Norvēģijas, Somijas un Zviedrijas – NILLTPF novēršanas sistēmas un snieguši savus ieteikumus turpmākajai rīcībai. 2023. gadā FID LB vadībā turpināja sadarbību ar SVF ekspertiem projekta ietvaros.

Ziņojumā norādīts, ka turpmāka valstu NILLTPF novēršanas sistēmu pilnveidošanas pasākumu īstenošana ir reģiona prioritāte, un, ka saskaņotai rīcībai un inovatīviem risinājumiem ir būtiska nozīme jaunu finanšu integritātes risku apzināšanā. Projektā iesaistīto valstu atbildīgajām institūcijām ieteikts pastāvīgi monitorēt pārrobežu plūsmas, apmainoties ar reģionālajiem datiem par makro tendencēm un labāk identificējot valstis, kuras Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionu varētu pakļaut NILL riskiem.

Jāuzsver, ka ziņojumā kā labās prakses piemērs tiek minēts FID publiskās – privātās partnerības mehānisms – SKG, kas veicina informācijas apmaiņu un koordināciju starp FID, TAI un Novēršanas likuma subjektiem.





Finanšu izlūkošanas
dienests

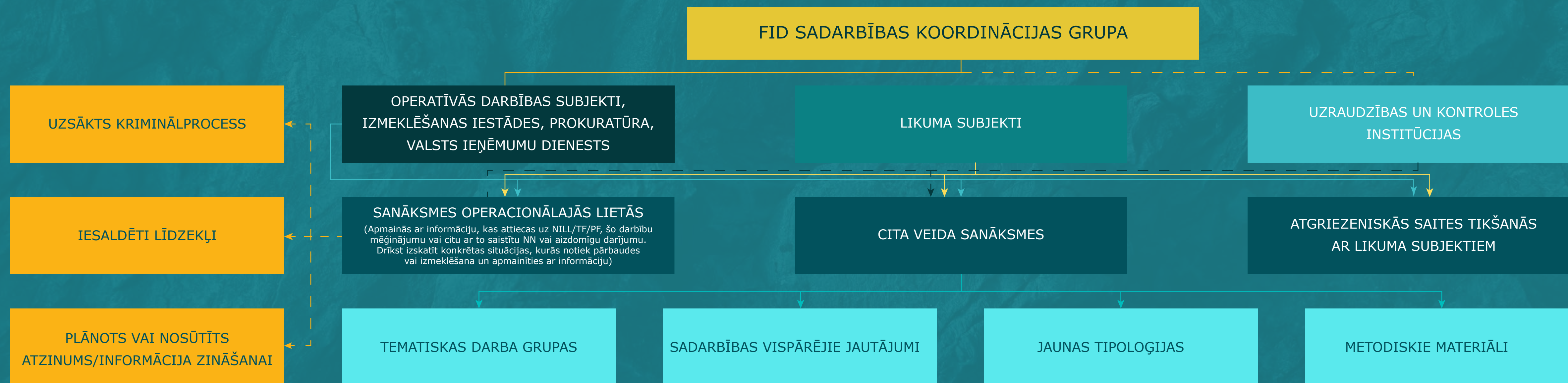
FID SADARBĪBAS PLATFORMAS

SKG DARBĪBA KĀ PUBLISKĀS UN PRIVĀTĀS PARTNERĪBAS FORMA

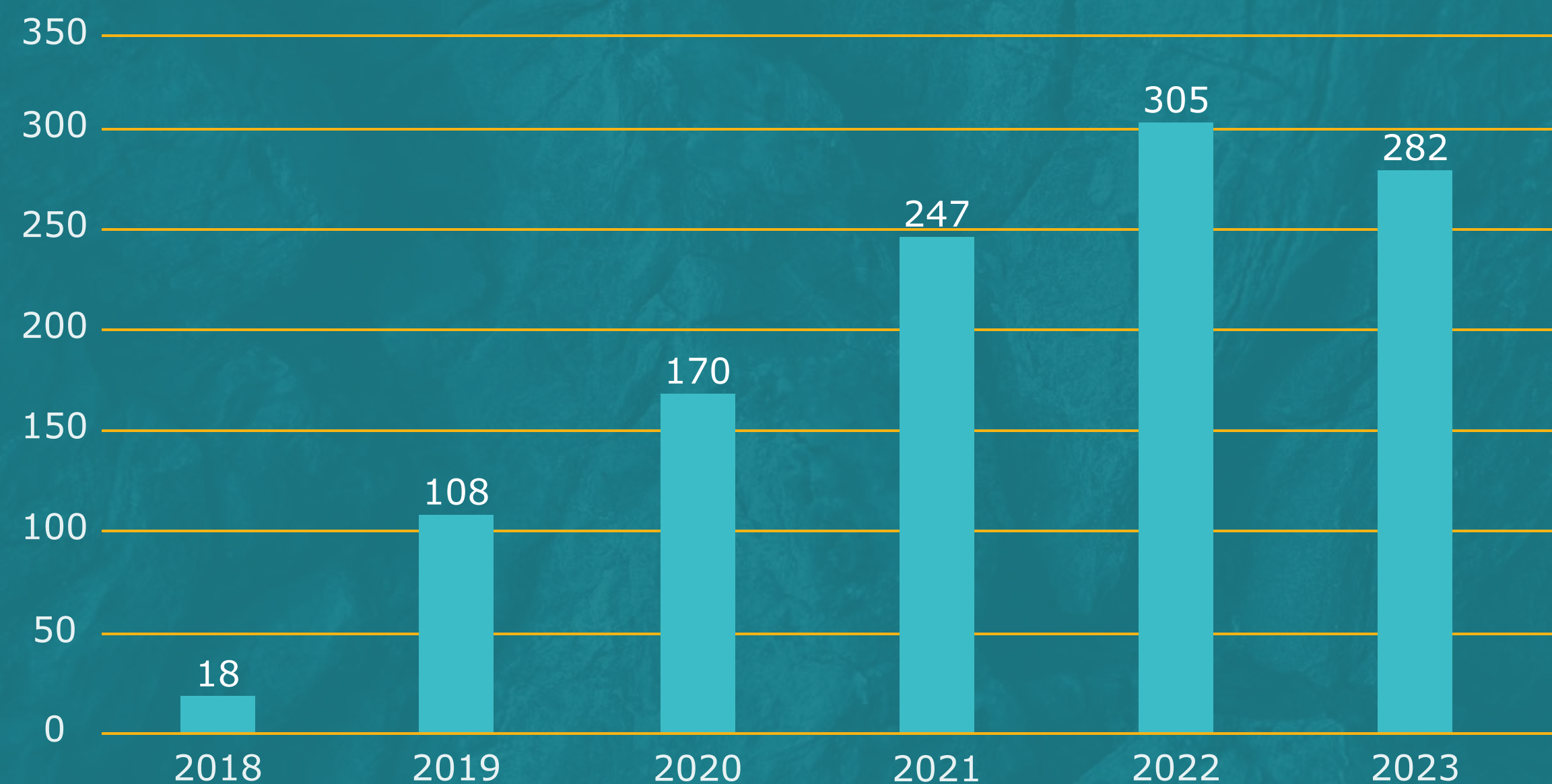
FID funkciju izpilde nav iespējama bez efektīvas sadarbības ar TAI, ieskaitot valsts drošības iestādes un prokuratūru, kā arī ar Novēršanas likuma subjektiem un to UKI. Saskaņā ar Novēršanas likuma 55. pantu, šādas sadarbības mērķis ir veicināt iesaistītajām institūcijām, Novēršanas likuma subjektiem un UKI normatīvajos aktos noteikto uzdevumu efektīvu izpildi.

Novēršanas likums nosaka, ka FID koordinē iesaistīto institūciju (operatīvās darbības subjektu, izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras, VID), kā arī Novēršanas likuma subjektu sadarbību un sadarbība tiek koordinēta, sasaucot SKG.

Neskatoties uz nosaukuma "sadarbības koordinācijas grupa" nostiprināšanu Novēršanas likumā, kas liek domāt, ka SKG ir relatīvi stabils sastāvs, pēc būtības SKG ir Novēršanas likumā 55. panta noteiktā starpinstitucionālas sadarbības platforma, kuras darbību koordinē FID. Šis modelis nodrošina iespēju tikties tiem dažādu institūciju pārstāvjiem, kas ir kompetenti konkrētā jautājumā apspriešanā un lēmuma pieņemšanā.

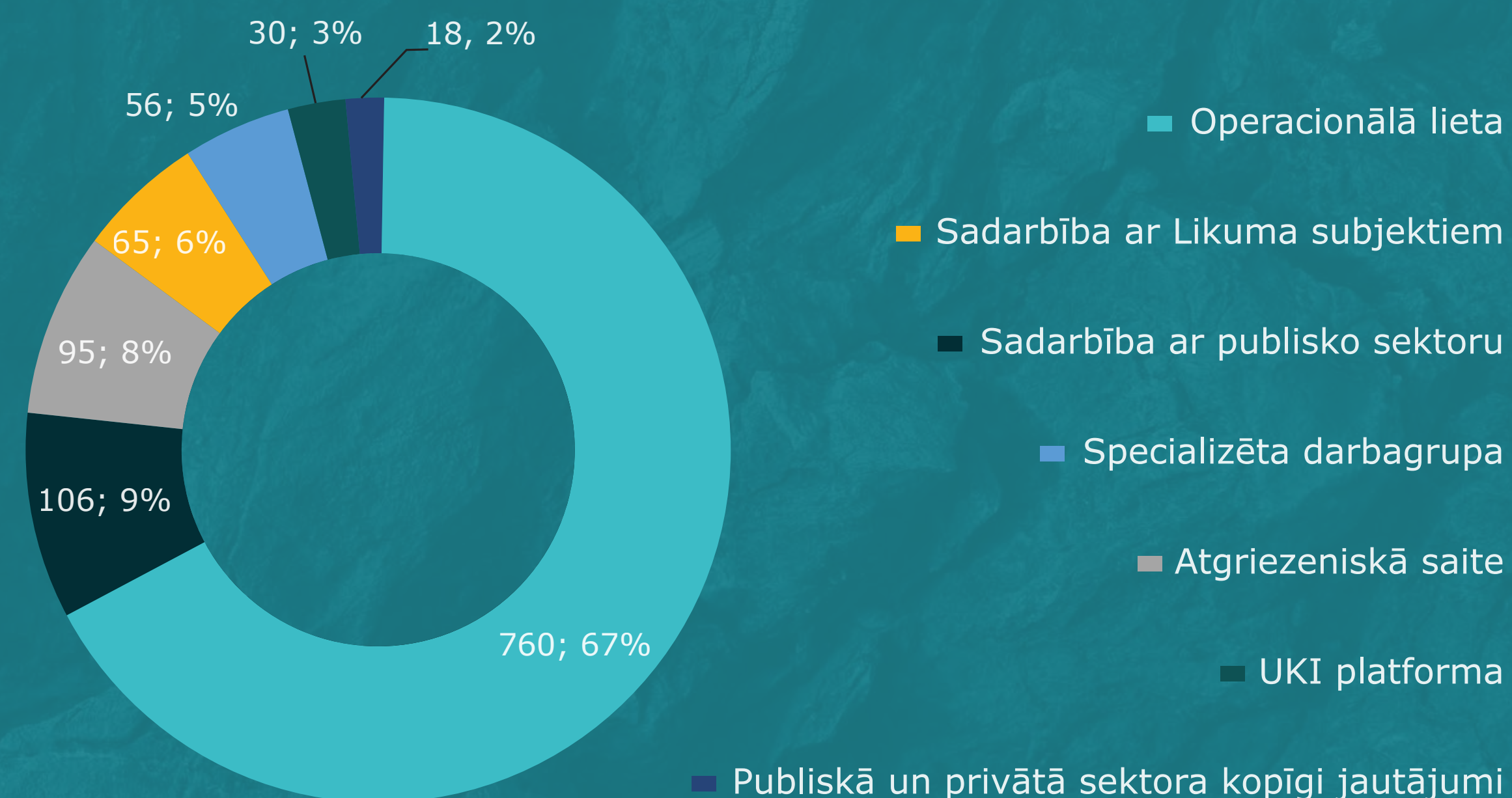


Grafiks nr. 8

SKG SANĀKSMJU DINAMIKA 2018. - 2023. GADĀ


Lai sadarbība SKG ietvaros būtu efektīva, sanāksmju dalībnieki ir tiesīgi apmainīties ar informāciju, kas attiecas uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai šo darbību mēģinājumu vai citu ar to saistītu noziedzīgu nodarījumu vai aizdomīgu darījumu, kā arī izskatīt arī konkrētas situācijas, kurās notiek pārbaudes vai izmeklēšana. Ievērojot SKG ātrumu un efektivitāti, nav pārsteigums, ka 2/3 sanāksmju ir sanāksmes operacionālajās lietās, ar kurām saprotami gan operatīvās darbības vai kriminālprocesi, gan FID finanšu analīzes lietas:

Grafiks nr. 9

SKG SANĀKSMJU SATURS 2018. - 2023. GADĀ


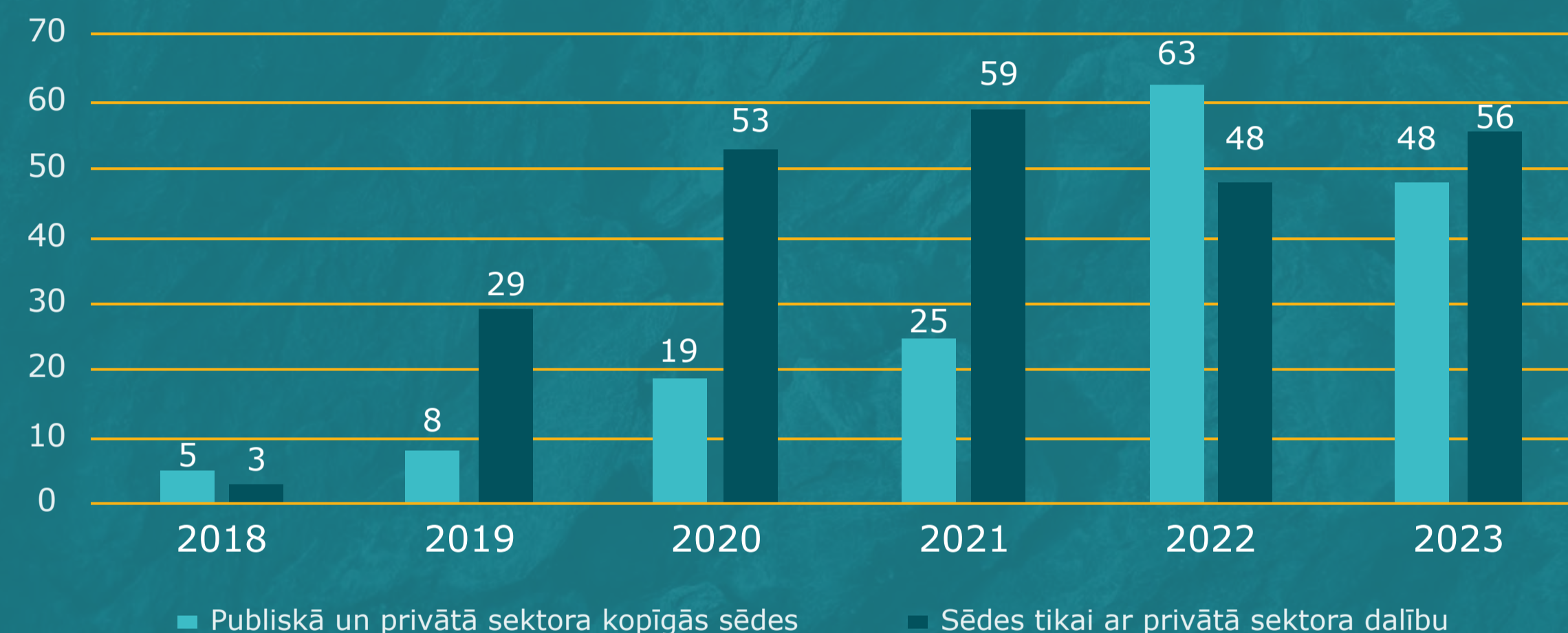
Neskatoties uz nelielu SKG sanāksmju kopskaita samazināšanos 2023. gadā, sanāksmju skaits operacionālajās lietās turpina pieaugt, kas kontekstā ar atkārtotu sēžu skaita pieaugumu, turpinot konkrētu sadarbības jautājumu izskatīšanu, liecina par sadarbības intensificēšanu SKG ietvaros.

Grafiks nr. 10

SKG SĒŽU SKAITA OPERACIONĀLAJĀS LIETĀS DINAMIKA 2018.-2023. GADĀ


Ņemot vērā SKG sanāksmju skaitu, kurās piedalījās Novēršanas likuma subjekti, kā arī lielo STR skaitu, kas tika iesniegti pēc apspriešanās SKG sanāksmēs - 2022. gadā - 56, bet 2023. gadā - 66, var droši apgalvot, ka SKG ir veiksmīgs publiskās un privātās partnerības piemērs.

Grafiks nr. 11

PRIVĀTĀ SEKTORA DALĪBAS DINAMIKA SKG SĒDĒS 2018.-2023. GADĀ


Saskaņā ar Novēršanas likumu, SKG sanāksmi sasauc FID pēc savas iniciatīvas vai tad, ja to ierosina vismaz viena no iesaistītajām institūcijām. Ciešākās sadarbības nolūkos ar Novēršanas likuma subjektiem un to UKI, FID izmanto savas tiesības sasaukt SKG sēdes arī uzklusot Novēršanas likuma subjektu un UKI pamatotus lūgumus.

2023. gada, salīdzinot ar 2022. gadu, ievērojami vairāk SKG sanāksmju FID sasauca pēc TAI un Novēršanas likuma subjektu iniciatīvas, tomēr sanāksmju kopskaita samazināšanu noteica tas, ka par ceturtdaļu mazāk sēžu tika sasaukts pēc paša FID iniciatīvas. Ievērojot pēdējo gadu tendenci, ir pamats uzskatīt, ka 2024. gada SKG sanāksmju skaits būs salīdzināms ar 2023. gada skaitu.



SKG SANĀKSMJU SASAUKŠANAS INICIATORI

SKG sēžu iniciators	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kopā
TAI un prokuratūra kopā	8	25	30	25	67	82	237
KNAB	1	3	2	10	26	20	62
VP	6	12	12	9	25	43	107
VID NMPP		5	3	1	1	4	14
Prokuratūra		2	6	1	6	5	20
VDD	1		2	2	2	8	12
FID	6	64	99	195	216	151	731
Novēršanas likuma subjekti	4	13	32	18	20	45	132
No tām kredītiestādes	3	11	27	16	20	37	114
UKI		6	9	9	2	4	30
No tām FKTK/LB			4	7	2	4	17

TAI (IESKAITOT VALSTS DROŠĪBAS IESTĀDES) UN PROKURATŪRAS DALĪBA SKG SANĀKSMĒS

Iestāde	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kopā
VP	10	46	46	69	77	99	347
tajā skaitā ENAP	10	35	27	42	39	53	206
tajā skaitā ONAP + ONSSNAP		9	11	12	19	22	73
KNAB	3	7	9	37	69	42	167
VID NMPP	2	10	13	21	21	28	95
VDD	1	3	12	17	34	42	109
Prokuratūra*	1	19	23	33	51	44	171

*Ieskaitot 7 sēdes ar EPPO 2022. gadā un 10 sēdes 2023. gadā

Strauji augošs SKG sanāksmju skaits ar VDD skaidrojams ar mūsdienu situācijai atbilstošu intensīvāku sadarbību sankciju jomā. Savukārt lielāks, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, SKG sēžu skaits ar VP ir saistīts ar to, ka VP darbinieki ir labāk informēti par SKG iespējām un izmanto tiesības ierosināt SKG sēdes sasaukšanu.

SPECIALIZĒTAS SKG DARBA GRUPAS

2023. gadā notikušas deviņas Sankciju darba grupas sanāksmes (sīkāk skatīt sadaļu – FID darbs un loma sankciju jomā), kuras sastāvā ir FID, VID NMPP, VID MP, Ģenerālprokuratūras, LB un septiņu komercbanku pārstāvji.

Lai gan primārais SKG sasaukšanas iniciators 2023. gadā bija FID, būtiska daļa no SKG sasauktas pēc TAI vai Novēršanas likuma subjektu iniciatīvas, sadarbības rezultātā veicinot TAI un Novēršanas likuma subjektiem normatīvajos aktos noteikto pienākumu efektīvu izpildi un iespējamu noziedzīgu nodarījumu atklāšanu.

Piemērs nr. 1

Klienta izpētes laikā divas kredītiestādes konstatējušas aizdomīgus darījumus, kas, iespējams, saistīti ar klienta izvairīšanos no nodokļu nomaksas un NILL.

SKG SASAUKŠANAS IEROSINĀŠANA



Ņemot vērā, ka izpētes laikā kredītiestāde A bija konstatējusi, ka daļa no klienta līdzekļiem bija pārskaitīti uz klientam atvērtu kontu kredītiestādē B, kredītiestāde A iesniedza ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem un ierosināja SKG sanāksmes sasaukšanu. Pēc kredītiestādes A ierosinājuma FID sasauca SKG sanāksmi ar kredītiestādi A un kredītiestādi B. SKG sanāksmes laikā kredītiestāde A informēja FID un kredītiestādi B par kredītiestādes A rīcībā esošajiem dokumentiem un ziņām par faktiem, kā arī sniedza detalizētu aizdomīgo darījumu un līdzekļu plūsmas aprakstu, konkretizējot iesaistītās personas un paužot aizdomas par iespējamajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Balstoties uz SKG sanāksmē pārrunāto, kredītiestāde B veica klienta izpēti, kuras laikā arī kredītiestādē B atvērtajā kontā konstatēja aizdomīgus klienta darījumus, par ko iesniedza FID ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem.

FID veica padziļinātu izpēti, nosūtīja informāciju zināšanai TAI par iespējamu izvairīšanos no uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas, nodarot zaudējumus valstij lielā apmērā, un tai sekojošu NILL, pēc kā TAI uzsāka kriminālprocesu.



REZULTĀTS

Piemērs nr. 2



REZULTĀTS

Izmeklēšanas laikā TAI noskaidrojusi personas, kas saistītas ar sutenerismu un NILL, kriminālprocesa ietvaros konstatējot, ka īpašumi, kas pieder šīm personām, neatbilst viņu labklājības līmenim, radot aizdomas par to noziedzīgo izcelsmi.

TAI ierosināja FID sasaukt SKG sanākumi, lai informētu FID par kriminālprocesā noskaidrotajām ziņām par faktiem, noskaidrotu FID viedokli par konstatēto aizdomu pamatotību un vienotos par iespējamo turpmāko rīcību.

SKG SASAUKŠANAS
IEROSINĀŠANA

FID veica padziļinātu izpēti, konstatējot:

- personu deklarēto ienākumu neatbilstību ar viņu kontos saņemtajiem ienākumiem un faktisko izdevumu apmēru, kas norāda uz personu neizskaidrojamu labklājību;
- iesaistīto kontos veiktas skaidras naudas iemaksas aptuveni 215 000 EUR apmērā, kas rada pamatotas aizdomas par noziedzīga nodarījuma – sutenerisma – rezultātā iegūtu līdzekļu legalizāciju un norāda uz NILL pirmo stadiju – izvietošānu;
- regulārus savstarpējus maksājumus starp saistīto personu kontiem gan ārvalstīs, gan Latvijā, mākslīgi pagarinātas darījumu ķēdes ietvaros attālinot līdzekļus no to sākotnējiem ieguves avotiem un mainot to piederību un raksturu, maskēta to patiesā izcelsme ar mērķi slēpt, iespējams, noziedzīgo izcelsmi, kas atbilst NILL otrajai stadijai – strukturēšanai;
- aizdomīgus nekustamā īpašuma un kustamās mantas iegādes darījumus, kas sajauktā veidā veikti par noziedzīgas izcelsmes skaidras naudas līdzekļiem, kas norāda uz NILL trešo stadiju – integrāciju.

Izpētes rezultātā iegūto informāciju FID nosūtīja TAI.



Finanšu izlūkošanas
dienests

INOVĀCIJAS UN TEHNOLOĢISKIE ATBALSTA RISINĀJUMI



Atskatoties uz 2023. gadu tehnoloģiskās attīstības jomā, tas vērtējams kā digitālās transformācijas jautājumu aktualizēšanas un inovatīvu risinājumu ieviešanas gads.

Gada sākumā FID aicināja uz trīs dienu darbnīcām Rīgā 12 finanšu izlūkošanas dienestu (Nīderlandes, Somijas, Luksemburgas, Beļģijas, Spānijas, Polijas, Maltas, Lietuvas, Igaunijas, Lihtenšteinas, Dānijas, Latvijas) vadošos IT un datu analītikas risinājumu ekspertus un UNODC kā goAML risinājuma izstrādātājus. Darbnīcu ietvaros kopīgi tika meklēti labākās prakses piemēri un risinājumi darbam ar šī brīža izaicinājumiem tieši finanšu izlūkošanas vidē. Dienesti dalījās pieredzē piemērojot jaunākās tehnoloģijas finanšu izlūkošanas vides transformācijai, kas paredz tehnoloģisko risinājumu ieviešanu ne tikai nolūkā mazināt rutīnas darbības, tā iegūstot papildu resursus tieši padziļinātai informācijas analīzei, bet arī nodrošinot pilnvērtīgu visas saņemtās informācijas izvērtēšanu un apsteidzošu jaunu tipoloģiju un tendenču identificēšanu.

Gada nogalē noslēdzās FID nozīmīgs projekts par mašīnmācīšanās metožu pielietošanu ekonomisko noziegumu identificēšanai, kurā piesaistītie eksperti veica apjomīgu zinātniskās literatūras, prakses piemēru un pieejamo datu analīzi, uzrādot ieteicamos darbības virzienus un veicot izvēlēto mašīnmācīšanās metožu eksperimentālu novērtējumu. Projekta gaitā tika izstrādāti trīs mašīnmācīšanās modeļi, kuri paredzēti, lai izgūtu informāciju no ziņojuma apraksta lauka, identificētu aizdomīga darījuma pazīmes saņemtajā sliekšņa deklarācijā, atvieglotu atkārtoti minēto personu atrašanu papildus jau goAML esošajai funkcionalitātei. Izstrādāto modeļu testēšana sekmīgi uzsākta 2023. gadā, paredzot ieviešanu produkcijā nākamā gada laikā.

Viens no galvenajiem 2023. gada tehnoloģiskās attīstības virzieniem saistāms ar goAML, – FID kā vieni no pirmajiem pasaulē ieviešot jaunāko goAML versiju 5.2., kas izstrādāta, sadarbojoties goAML izstrādātājiem Apvienoto Nāciju Organizācijas

Narkotiku un noziedzības novēršanas birojam un vairāk nekā 60 valstu finanšu izlūkošanas dienestiem. Līdz ar jauno sistēmas versiju goAML var korekti iesniegt ziņojumu par darījumiem virtuālajās valūtās, kā arī atspoguļot informāciju par personu vai kontu sasaisti (piemēram, norādīt informāciju par sankciju subjektu).

FID lepojas par savlaicīgu un uz goAML lietotāja vajadzībām vērstu tehnisko atbalstu. Arī goAML jaunās, 5.2. versijas testa vide ziņojumu iesniegšanas izmēģināšanai pēc jaunās, papildinātās ziņošanas shēmas, bija pieejama vairāk nekā trīs mēnešus pirms pārejas datuma.

Otrajā goAML lietošanas gadā turpinājās ievērojams reģistrēto lietotāju skaita pieaugums, sasniedzot 2634 lietotājus 2023. gadā, kas ir par 39,7% jeb 749 atvērtiem institūciju kontiem vairāk nekā 2022. gadā.

GOAML LIETOTĀJU SKAITA PIEAUGUMA DINAMIKA 2021. - 2023. GADĀ

2021	685
2022	1888
2023	2634

Papildinot un pilnveidojot goAML piedāvāto funkcionalitāti, 2023. gadā izstrādāti 14 jauni risinājumi, kuri atvieglo finanšu izlūkošanas darbu, nodrošinot ātrāku un pilnīgāku saņemto datu analīzi.

FID inovatīvā un dinamiskā pieeja goAML attīstībā ir pamanīta arī starptautiski. Gada nogalē FID tika uzrunāts un ievēlēts par goAML Starptautiskās lietotāju grupas vadošo valsti 8. goAML starptautiskajā lietotāju seminārā Vīnē.

Jāuzsver arī inovatīvi risinājumi, kas 2023. gadā izveidoti tieši TAI vajadzībām. Kā



nozīmīgākais minams FID datu meklētājs "Black-box", kas nodrošina autorizētiem TAI lietotājiem daļēju piekļuvi FID datu bāzei. Personas datu konfidencialitāte un drošība tiek nodrošināta ar Latvijā jaunu pseidoanonimizācijas risinājumu. Līdz šim, ja kādai TAI bija nepieciešama informācija no FID, tai bija jāiesniedz detalizēts pieprasījums, pamatojot šī pieprasījuma iemeslu un norādot, kāda tieši informācija ir nepieciešama. Tas bija laikietilpīgs process, kas nereti beidzās bez rezultāta, ja FID datubāzē pieprasītās informācijas nav. Tagad, izmantojot "Black Box" rīku, TAI tiks sniegta attālināta un ierobežota piekļuve FID datubāzei. Tas nozīmē, ka detalizētus pieprasījumus TAI gatavos gadījumā, ja noskaidros, ka FID datubāzē informācija ir pieejama.

Tāpat viens no FID uzdevumiem bija saistīts ar risinājuma iegādi, kas nodrošina virtuālo valūtu darījumu izsekošanu, un kurš, jaunās iniciatīvas OpCen ietvaros, tiek aktīvi lietots FID un TAI kopīgi analizētajās lietās. Nozīmīgi, ka šādas izpētes laikā ne tikai tiek nodrošināta pieeja tehnoloģiskajam rīkam, bet FID sniedz atbalstu arī tā lietošanā.

2023. gadā novērota nemainīgi augsta interese par iepriekšējā gadā atvērtās Mācību vietnes <https://training.fid.gov.lv> izmantošanu. Atsaucoties uz ievērojamo lietotāju interesi (Ik mēnesi FID Mācību vietni apmeklējuši gandrīz divi tūkstoši apmeklētāji), FID plāno papildināt un pilnveidot mācību saturu.

AMLIH (AML INNOVATION HUB) – AML INOVĀCIJU CENTRS

Lai stiprinātu finanšu noziegumu apkarošanu, izmantojot inovāciju sniegtās priekšrocības, 2022. gadā FID paspārnē tika atvērts Baltijā pirmais finanšu izlūkošanas un naudas atmazgāšanas novēršanas centrs jeb AML Inovāciju centrs (AMLIH). Centra izveides mērķis ir stiprināt FID tehnisko kapacitāti finanšu

izlūkošanas darbā un veicināt sadarbību un zināšanu pārnesi FID partneriestāžu starpā nacionālajā un starptautiskajā līmenī.

AMLIH izveidošana bija iespējama, pateicoties Atveseļošanas un noturības fonda investīcijām.

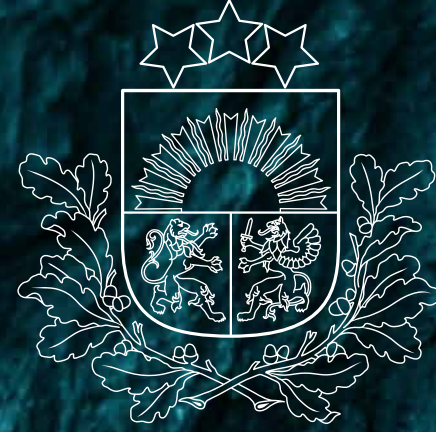
2023. gadā, kas vērtējams kā AMLIH darbības uzsākšanas posms, stiprināta FID datu apstrādes infrastruktūras jauda, iegādājoties tehniku datu pārraidei, skaitļošanai, kā arī lielapjoma uzglabāšanai, tādējādi paverot iespēju pilnvērtīgam darbam ar lielapjoma datu kopām. Papildus iegādāta tehnika mašīnmācības skaitļošanas uzdevumu veikšanai, uz kuras testēti pirmie prototipi FID datu padziļinātai analīzei.

Zināšanu pārneses stiprināšanai AMLIH ietvaros ir izveidotas divas telpas, kas nodrošinās ne tikai iespēju sadarboties ar citiem dienestiem drošā un modernā veidā, bet arī ļaus veikt mācību sesiju ierakstu veidošanu, lai izmantotu tās jauno kolēģu apmācībai. Telpas ir aprīkotas ar visu nepieciešamo tehniku, lai pilnvērtīgi vadītu mācību procesu gan klātienē, gan virtuāli, papildinot FID mācību vietnes <https://training.fid.gov.lv> saturu.

AMLIH ietvaros tika izveidota speciāli aprīkota OpCen telpa, lai nodrošinātu sadarbībā iesaistīto iestāžu darbinieku darba privātumu un drošumu.

Būtiski uzsvērt, ka OpCen kā FID pastāvīga iniciatīva, kas nodrošina jaunus līdzdarbības un informācijas apmaiņas kanālus starp FID un TAI finanšu izlūkošanas, kriminālprocesa un operatīvās darbības procesa ietvaros, savu darbību sekmīgi uzsāka jau 2022. gadā.

Tieši AMLIH finansējuma ietvaros FID veicis tādas izstrādes kā FID datu meklētājs "Black-box" un vienotais autentifikācijas portāls, kas FID resursu (piemēram, goAML) lietotājiem piedāvā autentificēties arī ar VRAA piedāvāto vienotās autentificēšanās moduli.



Finanšu izlūkošanas
dienests

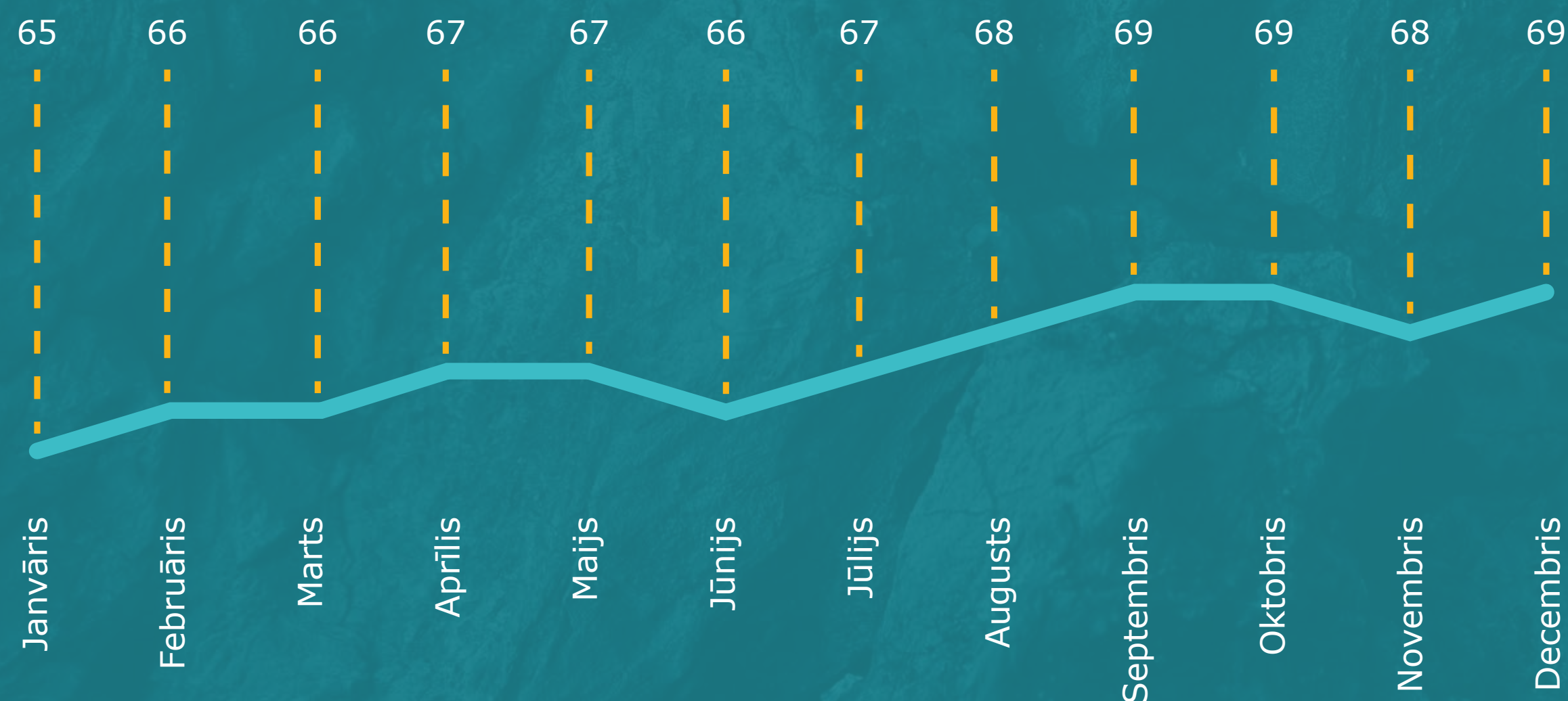
DARBINIEKI FID

FID personāla politika ir balstīta atlases, atlīdzības, darba izpildes, apmācību un darba vides savstarpējā mijiedarbībā, un tās uzdevums ir atbalstīt iestādes stratēģisko mērķu sasniegšanu, piesaistot atbilstošas kvalifikācijas darbiniekus un ierēdņus, un veidojot darba vidi, kas veicina darbinieku profesionalitāti, attīstību un lojalitāti, balstoties uz iestādes pamatvērtībām.

2023. gada 1. janvārī FID bija aizpildītas 65 amata vietas, taču, pieaugot nodarbināto skaitam, gada noslēgumā FID bija 69 aizpildītas amata vietas. 2023. gadā FID pievienojās 12 jauni darbinieki un vidēji pārskata gadā aizpildītas ir 67 amata vietas.

Grafiks Nr.12

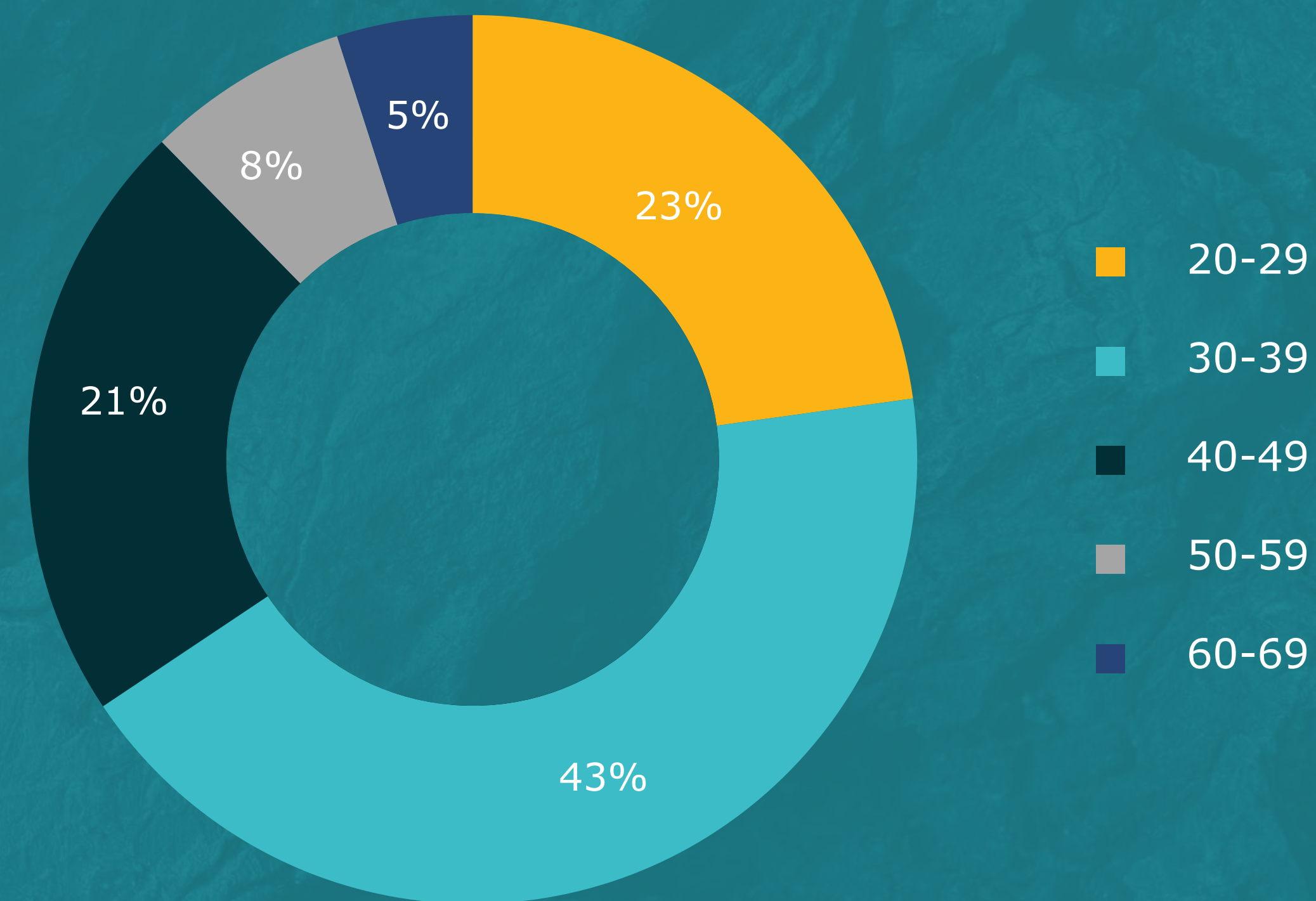
NODARBINĀTO SKAITS 2023. GADĀ PA MĒNEŠIEM



FID darbinieku vidējais vecums ir 39 gadi. FID strādā 67% sievietes un 33% vīrieši.

Grafiks Nr.13

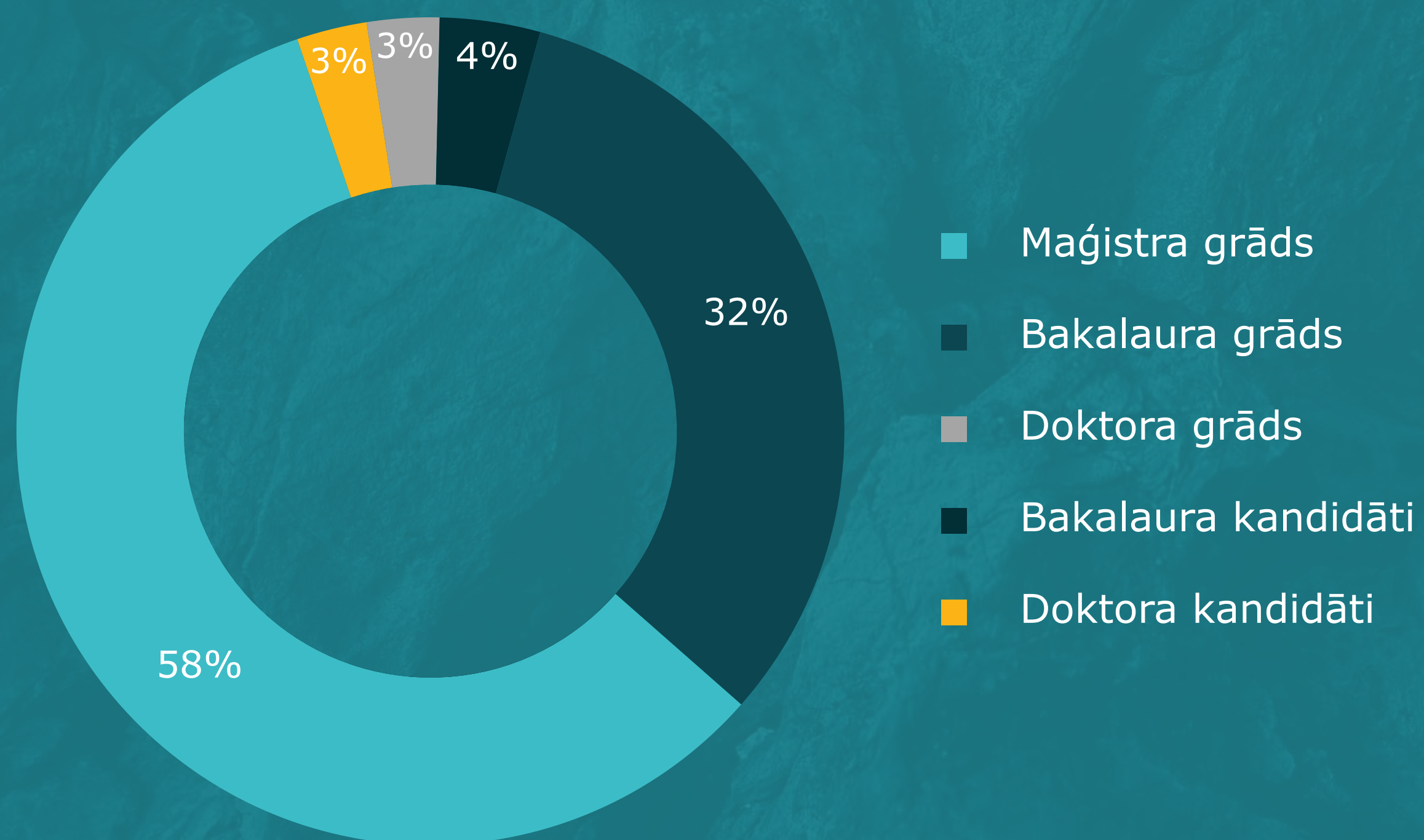
DARBINIEKU SKAITS PA VECUMA GRUPĀM



FID 96% no darbiniekiem ir ieguvuši vismaz vienu bakalaura grādu, no tiem 58% ir ieguvuši arī maģistra grādu un 3% ir ieguvuši doktora grādu, savukārt 4% darbinieku šobrīd studē kādā no bakalaura programmām un ir ceļā uz grāda iegūšanu, bet 3% darbinieku ir doktora grāda kandidāti. FID darbinieki pārsvarā ir ieguvuši augstāko izglītību tiesību zinātnē, finanšu un uzņēmējdarbības vadībā vai citās sociālajās zinātnēs.

Grafiks Nr.14

IZGLĪTĪBAS LĪMENIS



Lai nostiprinātu savas zināšanas un paaugstinātu kvalifikāciju NILL novēršanas jomā, FID darbinieki ir turpinājuši mācīties ne tikai sertificētu naudas atmazgāšanas apkarošanas speciālistu asociācijas (ACAMS) akreditētajā mācību programmā un kvalificēties sertificēta NILL novēršanas speciālista (CAMS) eksāmena kārtošanai, bet arī sertificēta globālo sankciju speciālista (CGSS), sertificēta kriptovalūtu finanšu noziegumu apkarošanas speciālista (CCAS) eksāmena kārtošanai. Tāpat FID darbinieki ir apmeklējuši dažādas vietējo un starptautisko sadarbības iestāžu organizētās mācības.

DARBA VIDE

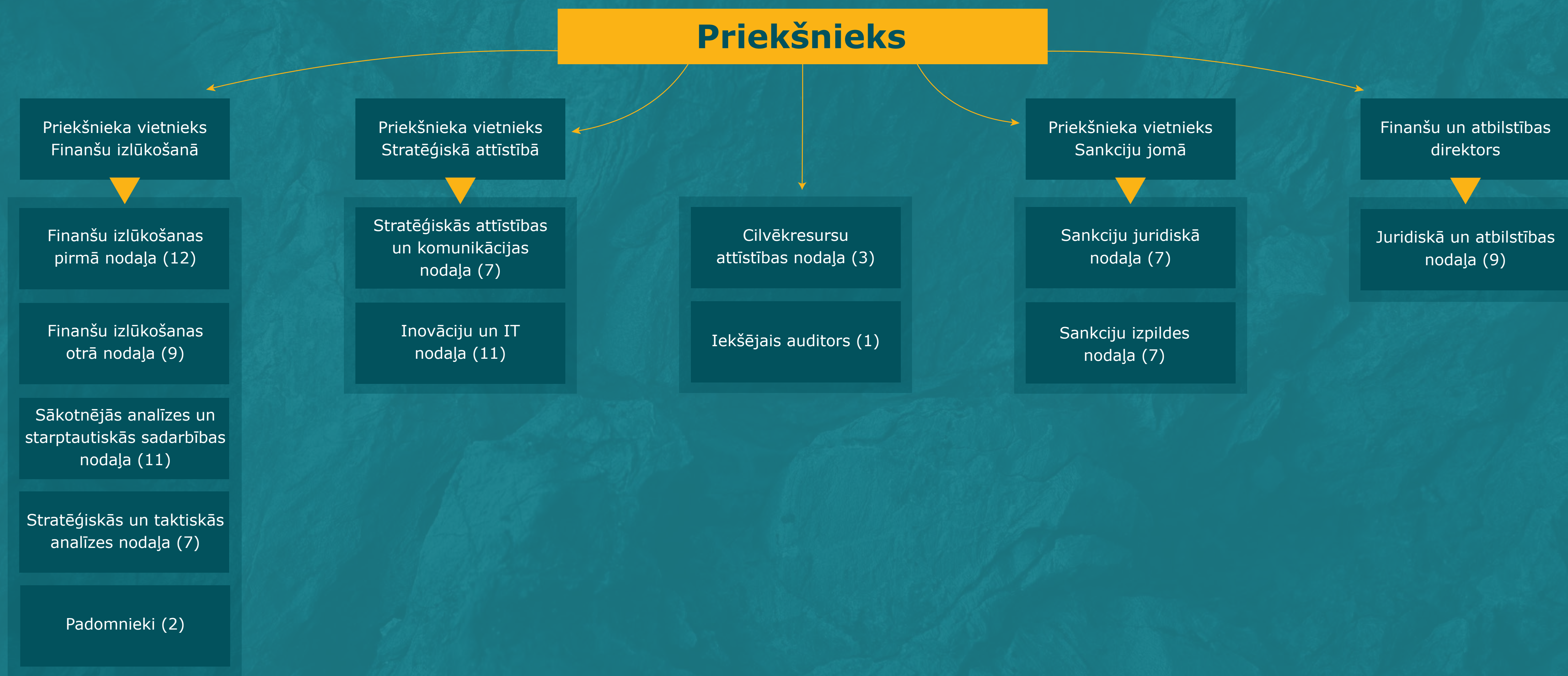
Viena no FID stratēģiskajām prioritātēm 2023. – 2027. gadam ir: “FID ir moderna un droša darba vieta, kas savā ikdienas darbā novērtē un ievēro vides, sociālos un pārvaldības (ESG) jautājumus. FID ir prognozējamas darba plūsmas un augsta iekšējo darba procesu efektivitāte”. Lai sasniegtu šo prioritāti, kā vienu no mērķiem FID ir izvirzījis veicināt ilgtspējīgu risinājumu ieviešanu ikdienas procesos.

FID 2023. gadā pirmo reizi piedalījās arī “Ilgtspējas indekss” novērtējumā, kurā ieguva BRONZAS kategoriju. Iegūtais novērtējums ir rūpīga darba rezultāts un apliecina ieguldījumu ilgtspējas jautājumu veicināšanā un ilgtspējīgas prakses attīstīšanā iestādes funkcijās un procesos. Ilgtspējas indekss ir starptautiski atzīts stratēģiskās vadības instruments, kas izveidots 2010. gadā, lai sniegtu organizācijām no visas Latvijas iespēju objektīvi novērtēt to sniegumu piecos būtiskākajos ilgtspējas aspektos: stratēģija, darba vide, investīcijas vietējā kopienā, tirgus attiecības un vide. Tajā ik gadu piedalās vidēji 120 uzņēmumi, valsts un pašvaldību iestādes, kapitālsabiedrības, kuru sniegumu vērtē vairāk nekā 30 dažādu jomu eksperti.

Papildus “Ilgtspējas indeksa” bronzas kategorijai, 2023. gadā FID ieguva Sabiedrības integrācijas fonda programmas “Ģimenei draudzīga darbavieta” titulu, kas ir vēl viens apliecinājums tam, ka FID ir moderna un uz izaugsmi vērsta darbavieta, kuras ilgtermiņa mērķi vērsti uz ilgtspējīgu attīstību un iekšējo procesu uzlabošanu, kā arī rūpēm par darbinieku labbūtību. FID ir viens no 205 darba devējiem, kuri ievēro vienu no ilgtspējīgas pieejas personālvadībā pamatelementiem, rūpējoties par motivējošu darba vidi ikvienam nodarbinātajam, kā arī par darbinieku profesionālās un privātās dzīves līdzsvaru.



FID STRUKTŪRA NO 2024. GADA 1. JANVĀRA





Finanšu izlūkošanas
dienests

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Lai informētu par FID aktualitātēm un paveikto, kā arī jaunumiem NILLTPF novēršanas jomā, FID 2023. gadā nodrošināja saziņu ar sabiedrību dažādos komunikācijas kanālos.

SADARBĪBA AR MEDIJIEM

Pārskata periodā FID ir sagatavojis un sniedzis atbildes uz mediju pieprasījumiem, kā arī proaktīvi īstenojis publicitātes aktivitātes. Galvenie temati tika atspoguļoti nacionālajos medijos informatīvu sižetu, interviju, viedokļu rakstu, izglītojošu un skaidrojošu materiālu formātā.

Svarīgākie medijus interesējošie temati 2023. gadā:

1 sankciju izpilde, apiešanas mēģinājumu skaits un dinamika, sankciju apiešanas apkarošana;

2 finanšu izlūkošanas darbības rezultāti, tostarp saņemto un analizēto ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem skaita dinamika;

3 jaunā FID vadība un darbības prioritātes.

KOMUNIKĀCIJA SOCIĀLAJOS TĪKLOS UN MĀJASLAPĀ

FID ikdienas komunikācijā ar sabiedrību izmanto arī sociālos tīklus, regulāri informējot sekotājus un citus sociālo tīklu lietotājus par aktualitātēm darbā un NILLTPF novēršanas jomā.

FID sekotāju skaits sociālo tīklu platformās arvien pieaug. 2023. gadā profesionālās sociālās platformas "LinkedIn" sekotāju skaits sasniedza 7375 sekotājus, sociālās

vietnes "Facebook" – 1200 sekotājus, mikroblogošanas vietnes "X" ("Twitter") – 663 sekotājus.

Viens no galvenajiem FID komunikācijas kanāliem ir mājaslapa www.fid.gov.lv. Arī 2023. gadā publicēta informācija gan latviešu, gan angļu valodā par aktualitātēm, kā arī papildināta informācija citās FID mājaslapas sadaļās. Kopējais mājaslapas apmeklētāju skaits 2023. gadā bija vairāk nekā 60 tūkstoši unikālo apmeklētāju.



7375 sekotāji



1200 sekotāji



663 sekotāji



> 60 000
unikālu apmeklētāju

DALĪBA SARUNU FESTIVĀLĀ LAMPA

2023. gadā sarunu festivālā "Lampa" FID līdzdarbojās "Cilvēkdrošības telts" organizēšanā. FID organizēja ekspertu diskusiju "Kā sankcijas ietekmē ikvienu no mums?". Diskusijā tika pārrunāti aktuālie jautājumi, kas saistīti ar sankciju tematu, piemēram, sankciju nepieciešamību, to ieviešanu un apiešanu. Diskusijā piedalījās pārstāvji no ĀM, FID, LB, VID MP un FNA. FID pārstāve piedalījās arī diskusijā "Jaunieši naudas mūļu tīklos – vieglas peļņas kārdinājuma patiesā cena", vēršot uzmanību aktuālajiem jautājumiem, kas saistīti ar jauniešu iesaisti finanšu noziegumos kontekstā ar naudas atmazgāšanu un krāpšanu tematiku.

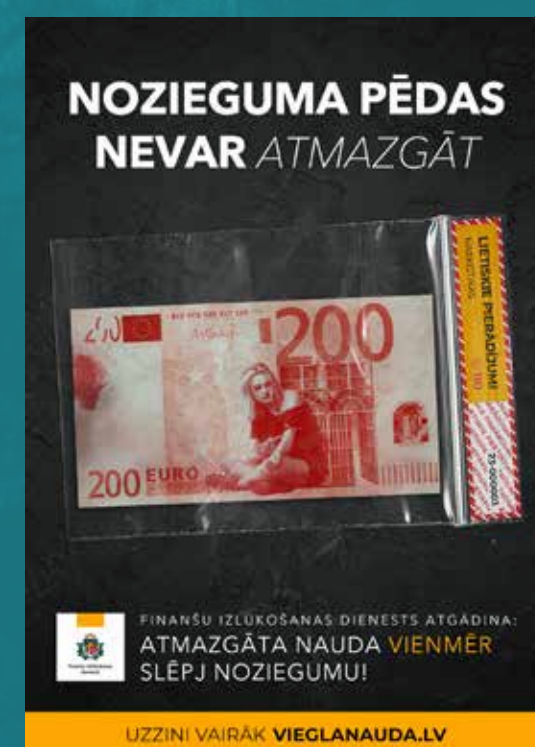
Dalība festivālā nodrošināta Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021. gada programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" projekta Nr. EEZ/FID/2021/6 "Darbinieku zināšanu pilnveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošana Latvijā" ietvaros.



INFORMATĪVI IZGLĪTOJOŠĀ KAMPAŅĀ “NOZIEGUMA PĒDAS NEVAR ATMAZGĀT”

FID kā vadošajai iestādei NILLTPF novēršanā atbilstoši Pasākuma plānam ir pienākums organizēt izglītojošu kampaņu uzņēmējiem un sabiedrībai kopumā, lai vairotu izpratni par ekonomiskajiem un finanšu noziegumiem, kā arī brīdinātu iedzīvotājus par riskiem tikt iesaistītiem tajos.

FID 2023. gada martā un aprīlī īstenoja informatīvi izglītojošu kampaņu “Nozieguma pēdas nevar atmazgāt”. Kampaņas stratēģija bija balstīta uz pieciem galvenajiem avotiem, no kuriem nelegāli iegūtie līdzekļi tiek “atmazgāti” – cilvēku tirdzniecība, terorisms, krāpniecība, korupcija un narkotiku tirdzniecība. Lai piesaistītu auditorijas uzmanību, kā kampaņas galvenie vizuālie elementi tika izveidotas uz šiem avotiem balstītas “netīrās” naudas zīmes. Tās tika izmantotas kā centrālais elements kampaņas galvenajos vizuālajos materiālos.



Kampaņā izveidoti dažādi publicitātes materiāli, piemēram, preses relīzes, viedokļu raksti, intervijas, publikācijas medijos un sociālajos medijos. Vizuālie materiāli veiksmīgi izmantoti arī vides un tiešsaistes reklāmā. Izveidota arī kampaņas vietne www.vieglanauda.lv, kurā publicēta izzinoša informācija par avotiem, no kuriem nelegāli iegūtie līdzekļi tiek “atmazgāti”, kā arī ar to saistītā aktuālākā statistika. Kopējais mājaslapas apmeklētāju skaits 2023. gadā bija vairāk nekā 11 tūkstoši unikālo apmeklētāju.

Kampaņā izveidoti arī trīs video, kas anonīmā veidā stāsta par konkrētiem krāpniecības, cilvēku tirdzniecības un korupcijas gadījumiem un ļauj gūt ieskatu par FID darbu. Notika arī preses konference, piesaistīti viedokļu līderi un organizētas reģionālās lekcijas un izstādes Jelgavā, Valmierā un Rēzeknē.

SABIEDRISKĀS DOMAS APTAUJA

Lai uzlabotu situāciju un spētu izstrādāt mērķētas aktivitātes sabiedrības izpratnes uzlabošanai par NILL, to saistību ar konkrētiem noziedzīgiem nodarījumiem, šādu nodarījumu sekām tautsaimniecībai un sabiedrībai kopumā, FID arī 2023. gadā veica sabiedriskās domas aptauju – pētījumu. Pētījums tika veikts 2023. gada septembrī – novembrī, lai iegūtu precīzākus datus par sabiedrisko domu un iedzīvotāju izpratnes līmeni NILL kontekstā.

Aptaujas rezultāti liecina, ka daļai sabiedrības trūkst izpratnes par to, kas ir finanšu noziegumi, kādi noziedzīgi nodarījumi saistīti ar NILL, ka trūkst izpratnes par FID lomu un būtiskākajām funkcijām. Pētījumā iegūtos rezultātus FID izmantos turpmākajās sabiedrības informēšanas un izglītojošās kampaņās, formulējot galvenos vēstījumus, izvēloties komunikācijas kanālus un rīkus, kā arī gatavojot FID stratēģiskās komunikācijas produktus.



Finanšu izlūkošanas
dienests

FID ATTĪSTĪBA UN PLĀNI

IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA, RISKU UN INFORMĀCIJAS DROŠĪBAS PĀRVALDĪBA

FID iekšējās kontroles sistēma ir izveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem: kontroles vidi, darba izpildes novērtējumu, risku vadību, kontroles aktivitātēm, uzraudzību, efektīvu informācijas apriti un savstarpēju komunikāciju.

Kontroles vide FID nodrošina darbības atbilstību pamatnostādņēm par FID funkcionālo neatkarību un autonomiju un arī ētikas kodeksam, veicinot darbinieku iesaistīšanos iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā. FID ir izveidota tāda organizatoriskā struktūra, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali un atskaitīšanās kārtību.

Iekšējās kontroles sistēma palīdz nodrošināt iestādes izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar Novēšanas likumā, kā arī citu nacionālo normatīvo aktu, Eiropas Savienības direktīvu un starptautisko standartu noteiktajām prasībām. FID pastāvīgi pilnveido procesus, ņemot vērā labākās prakses piemērus un citu izlūkošanas dienestu organizāciju pieredzi.

2023. gadā izveidota arī pilnvērtīgā FID iekšējā audita sistēma un, īstenojot FID iekšējā audita 2023. gada plānu, sniegti priekšlikumi FID iekšējās kontroles vides pilnveidei.

FID ir ieviesta un efektīvi uzturēta procesu vadība un uzraudzība, iestādes mērķu plānošana un to sasniegšana, risku vadība, krīzes komunikācijas vadība, ieinteresēto pušu, tai skaitā TAI apzināšana un to prasību iekļaušana iestādes darbības stratēģijā. Būtiska FID vadības procesu sastāvdaļa ir risku vadība, kas ir ieviesta 2023. gadā un kas sekmē FID mērķu sasniegšanu un efektīvu procesu un projektu pārvaldību. Risku vadība FID ir vērsta uz risku apzināšanu un samazināšanu līdz pieņemamam līmenim,

potenciālo iespēju izmantošanu un labas pārvaldības principu ievērošanas veicināšanu.

Īpaša uzmanība FID darbībā tiek pievērsta Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju drošības pārvaldībai, kas ir viena no FID pastāvīgajām prioritātēm, lai informācijas un tehnoloģiskie resursi būtu aizsargāti pret ārējiem un iekšējiem drošības apdraudējumiem, kas var ietekmēt informācijas konfidencialitāti, integritāti un pieejamību, un vienlaikus nodrošinātu nepārtrauktu un kvalitatīvu darbību atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām funkcijām.





2023. gadā turpināts darbs atbilstoši FID darbības stratēģijai 2023.–2027. gadam, kas nodrošina FID darbības plānošanu, nosakot skaidras, paredzamas un izmērāmas FID stratēģiskās prioritātes, mērķus, galvenos snieguma rādītājus un to sasniedzamās skaitliskās vērtības.

Stratēģija palīdz sasniegt Pasākumu plāna mērķi "stiprināt Latvijas spējas cīnīties ar NILL, TF un PF un uzraudzīt NILLTPFN režīma prasību īstenošanu, samazināt vispārējos NILL, TF un PF riskus, tādējādi nodrošinot atbilstību starptautiskajām saistībām un standartiem NILLTPF novēršanas jomā un veicinot sabiedrisko drošību, ekonomiskās vides konkurētspēju un uzticību Latvijas jurisdikcijai" un, jo īpaši, 6. rīcības virziena (finanšu izlūkošana) realizāciju.

FID noteiktās stratēģiskās prioritātes līdz 2027. gada beigām, kuru īstenošanai tiek koncentrēti FID resursi, ir:

2024. gada svarīgākie prioritārie virzieni:

1 Veicināt efektīvu un lietderīgu finanšu izlūkdatu izmantošanu cīņai ar NILLTPF, regulāri novērtējot vietējos un ārvalstu riskus, tos prioritizējot un vadot efektīvu NILLTPF novēršanu un apkarošanu.

2 Vadīt inovatīvu un proaktīvu iestāžu un privātā sektora sadarbību nacionālā un starptautiskā līmenī, lai efektīvāk atklātu, novērstu un apkarotu finanšu noziegumus.

3 Veicināt izpratni par NILLTPF un finanšu noziegumu apkarošanu.

4 Nodrošināt to, ka Latvija saglabā un uzlabo augstu atbilstību starptautiskajiem NILLTPF standartiem, kas stiprina valsts reputāciju un starptautisko konkurētspēju.

5 FID ir moderna un droša darba vieta, kas savā ikdienas darbā novērtē un ievēro vides, sociālos un pārvaldības jautājumus. FID ir prognozējamās darba plūsmas un augsta iekšējo darba procesu efektivitāte.

1 Ņemot vērā to, ka Latvija ir pirmā valsts, kas tiks vērtēta MONEYVAL 6. novērtēšanas kārtā, vadīt visus nepieciešamos sagatavošanās darbus, kā arī nodrošināt nepieciešamās informācijas sagatavošanu un iesniegšanu.

2 Veikt nepieciešamos sagatavošanās darbus, lai FID no 2024. gada 1. aprīļa varētu efektīvi pildīt kompetentās institūcijas pienākumus starptautisko un nacionālo sankciju izpildes jomā.

3 Vadīt un organizēt finanšu izlūkošanas darbu atbilstoši NRA 2023 identificētajiem riskiem.

4 Turpināt attīstīt FID spēju izmantot jaunākos tehnoloģiju risinājumus un kāpināt iestādes analītisko risinājumu kapacitāti, lai paātrinātu un pilnveidotu izlūkdatu analīzes procesu, nodrošinātu izlūkdatu ticamību un datu apstrādes drošumu.



Finanšu izlūkošanas
dienests

FID FINANŠU UN OPERACIONĀLĀ VADĪBA

FID pamatfunkciju finansēšana tiek nodrošināta no budžeta programmas 43.00.00. "Finanšu izlūkošanas dienesta darbība". Papildus tiek realizēti šādi ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti:

1 "AML inovāciju centra izveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšanas uzlabošanai". ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 6. komponentes "Likuma vara" 6.2. reformu un investīciju virziena "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšana, ekonomisko noziegumu izmeklēšana, tiesvedības procesu modernizācija un preventīvo darbību īstenošana" 6.2.1.r reformas "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšanas, ekonomisko noziegumu izmeklēšanas un tiesvedības procesu modernizācija" 6.2.1.1.i. investīcijas ietvaros (projekta nr. 6.2.1.1.i.0/1/22/I/IEM/001). Projekta mērķis - noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma vai proliferācijas identificēšanas spēju stiprināšana. Projekta īstenošanas periods līdz 2025. gada 25. martam.

2 "Darbinieku zināšanu pilnveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanā Latvijā" programmas „Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” sadarbībā ar projekta partneri – LB (projekta nr. EEZ/FID/2021/6). Projekta mērķis – uzlabot darbinieku prasmes un zināšanas, un stiprināt to iestāžu spējas, kuras ir atbildīgas par finanšu iestāžu, finanšu izlūkošanas un izmeklēšanas uzraudzību. Projekta īstenošanas periods līdz 2024. gada 30. aprīlim. Finansējums budžeta apakšprogrammā 71.06.00 „Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti”.

3 "Izlūkošanas un drošības speciālistu sadarbības tīkls ar nozares un akadēmisko aprindu dalībniekiem". Projekta mērķis - izstrādāt metodes un tehnoloģijas, kas novērstu kiberuzbrukumus digitālajā vidē, kā arī izveidot starptautisku drošības un izlūkošanas dienestu praktiķu tīklu. Projektā piedalās 30 partneri no deviņām ES dalībvalstīm un sešām asociētajām valstīm. Projekta ieviešanas periods līdz 2026. gada 31. augustam. Finansējums budžeta apakšprogrammā 70.19.00 „Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas programmas „Apvārsnis 2020” projektu un pasākumu īstenošana” (CESPI/IEM/19 „Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas programmas „Apvārsnis 2020” projektu un pasākumu īstenošana”).

4 2023. gadā parakstīts granta līgums par dalību Iekšējās drošības fonda projektā "Stiprināt ES aktīvu atgūšanu un sankciju izsekošanu pret starptautisku augsta līmeņa korupciju". Projekta mērķis - stiprināt augsta līmeņa korupcijas, sankcionētu režīmu vai sakcionētu personu līdzekļu atgūšanu ES. Projekts aptver astoņas ES dalībvalstis, kas pārstāv visas ieinteresētās mērķgrupas. Projekta ieviešanas periods līdz 2025. gada 30. aprīlim. Finansējuma apgūšana plānota no 2024. gada.

FID darbības izdevumi (43.00.00 "Finanšu izlūkošanas dienesta darbība") 2023. gadā bija 4,74 miljoni eiro, kas ir 98,4% no apstiprinātā gada plāna un par 12,9% vai 0,7 miljoniem eiro mazāki par 2022. gada izdevumiem. Samazinājuma pamatā ir vienreizēji pasākumi 2022. gadā, saskaņā ar MK 2022. gada 22. februāra rīkojumu Nr. 122 "Par pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2022. gadam", kuri netika turpināti 2023. gadā.

Papildu MK 2022. gada 13. decembra rīkojumā Nr. 940 "Par Pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2023. – 2025. gadam" noteiktajām aktivitātēm, FID realizēja arī 2023. gada 9. maijā apstiprināto prioritāro pasākumu "Latvijas prezidentūra Eiropas Padomē 2023. gadā". Tā ietvaros 6. un 7. novembrī notika Augsta līmeņa starptautiska konference par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanu. Pasākuma mērķis bija pulcēt Eiropas Padomes dalībvalstu pārstāvjus, MONEYVAL sekretariātu, nozares ekspertus no finanšu institūcijām, tiesībsargājošajām iestādēm, regulējošām iestādēm, lai dalītos ar idejām un veiksmīgākajiem piemēriem par līdzšinējo un jaunāko NILL novēršanas risku pārvaldību un mazināšanu (sīkāk skatīt sadaļu –FID organizētie starptautiskie pasākumi). Pasākuma realizēšanai piešķirti 62 964 EUR, apgūti 62 425,69 EUR (99%).

2023. gadā tika veikti arī divi pētījumi:

1

Pētījums par mašīnmācīšanās metožu pielietojumu iespējām ekonomisko noziegumu atklāšanai par 81 675 EUR no Noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiskācijas fonda līdzekļiem. Pētījuma mērķis - Noteikt piemērotākos mašīnmācības modeļus un to pielietojuma scenārijus ekonomisko un finanšu noziegumu atklāšanā, balstoties uz FID pieejamajiem datu avotiem un darbības mērķiem. Pētījuma ietvaros veikta FID darbības specifikas analīze, izpētīti izvirzītie mērķi un datu pielietošanas scenāriji. Padziļināti analizēti arī FID rīcībā esošie dati un to pielietošanas iespējas ekonomisko un finanšu noziegumu atklāšanā. Izstrādāti ieteikumi datu kvalitātes pilnveidošanā un mašīnmācības pielietošanas scenāriji ar FID datiem. Pētījuma ietvaros arī izstrādāti atsevišķi prototipi ar mašīnmācību modeļu pielietojumu kontekstā ar FID datu saņemšanas un analīzes sistēmas pielietošanas scenārijiem.

2

Sabiedriskās domas pētījums par FID darbību un uzticēšanos dienestam, izpratni par finanšu noziegumiem, NILL veidiem un iedzīvotāju toleranci pret šādiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī iemesliem iedzīvotāju izvēlei par labu finanšu pakalpojumu sniedzējiem ārvalstīs par 7 707,77 EUR. Pētījuma mērķis - noskaidrot sabiedrības izpratnes līmeni un toleranci pret finanšu noziegumiem, izglītotu iedzīvotājus par Finanšu izlūkošanas darbību kontekstā ar NILL novēršanu un apkarošanu, noskaidrotu sabiedrības uzticēšanās līmeni FID un citām iesaistītajām institūcijām NILL novēršanā, izzinātu iedzīvotāju viedokli par iemesliem izvēlei finanšu pakalpojumiem ārvalstīs, vērstu sabiedrības uzmanību uz finanšu noziegumu problemātikas aktualitāti, kā arī lai plānotu iedzīvotāju izglītošanas kampaņas. Pētījumā iegūtos rezultātus FID izmantos turpmākajās sabiedrības informēšanas un izglītojošās kampaņās, precīzāk formulējot galvenos vēstījumus, izvēloties komunikācijas kanālus un rīkus, kā arī, gatavojot FID stratēģiskās komunikācijas produktus.



Ar Noziedzības novēršanas padomes 2023. gada 19. oktobra sēdes lēmumu apstiprināta pasākuma "FID kapacitātes stiprināšana finanšu un ekonomisko noziegumu apkarošanas veicināšanai, nodrošinot IKT drošības infrastruktūras attīstību" īstenošana par kopējo summu 145 400 EUR. Pasākums tiks realizēts 2024. gadā.

Lielākais ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētais projekts 2023. gadā bija Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekts "AML inovāciju centra izveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšanas uzlabošanai", kurā iztērēti 0,85 miljoni eiro, kas ir 97,2% no apstiprinātā gada plāna. No veiktajiem izdevumiem 94,6% veido kapitālieguldījumi, bet 5,4% ir izdevumi par precēm un pakalpojumiem.

Tam sekoja Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas grantu finansētais projekts "Darbinieku zināšanu pilnveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanā Latvijā", kurā iztērēti 96 981 eiro, kas ir 56,2% no apstiprinātā gada plāna un ir par 11,3% mazāk nekā 2022. gadā. 2023. gada decembrī tika noslēgti granta līguma grozījumi par aktivitāšu pārceļšanu uz 2024. gadu.

Kopējie FID izdevumi 2023. gadā bija 5,69 miljoni eiro, kas ir 97,0% no apstiprinātā gada plāna un par 2,5% vai 0,14 miljonu eiro pārsniedz 2022. gada izdevumus. No visiem izdevumiem 51,5% veido atlīdzības maksājumi (2022.gadā 51,0%), 31,9% izdevumi precēm un pakalpojumiem (2022.gadā 42,5%), un kapitālie izdevumi 16,6% (2022.gadā 4,5%).

FID budžeta programmas mērķis ir nodrošināt pasākumu veikšanu NILLTPF novēršanai, Novēršanas likumā noteikto funkciju izpilde, kā arī nepieļaut Latvijas Republikas finanšu sistēmas izmantošanu NILL.

BUDŽETA PROGRAMMAS 43.00.00 "FINANŠU IZLŪKOŠANAS DIENESTA DARBĪBA" DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI 2023. GADĀ

	2023. gada plāns	2023. gada izpilde	Izpildes novirze no plānotās vērtības, %
Politikas rezultatīvie rādītāji			
MONEYVAL novērtējuma ziņojumā par Latvijas NILL/TF novēršanas sistēmu Latvijas efektivitāte finanšu izlūkošanas jomā (IO.6 – Financial Intelligence) uzlabojās, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem.	2	2	0%
Darbības rezultāti			
Veikta finanšu analīze un tās rezultātā informācija nodota TAI (lietu skaits)	330	531	+61%
Padziļināti analizētas un TAI nosūtītas īpaši sarežģītas un apjomīgas augstas prioritātes lietas (skaits)	20	27	+35%
Izstrādāti publiski pieejami stratēģiskās analīzes pētījumi vai materiāli attiecībā uz NILL/TF/PF tendencēm un tipoloģijām, pilnveidot šādu darbību aizkavēšanas un atklāšanas metodes (skaits).	6	6	0%
Ieviesti mašīnmācīšanās / mākslīgā intelekta risinājumi, ar kuru palīdzību samazināts manuālu, rutīnas darbu apjoms un ir augšupejoša tendence jaunu riska indikatoru (red-flags) identificēšanai (skaits)	2	2	0%



Finanšu izlūkošanas
dienests

SAĪSINĀJUMI



AI	(Artificial Intelligence) Mākslīgais intelekts	FNA	Finanšu nozares asociācija
AML	(Anti Money Laundering) Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana	FP	Fiziska persona
AMLIH	AML Inovāciju centrs	FSAP	(Financial Sector Assessment Program) Finanšu sektora novērtējuma programma
atturēšanās ziņojums	ziņojums ar atturēšanos no darījuma veikšanas	IeM	Iekšlietu ministrija
AZD	Aizdomīgu darījumu ziņojumi	IeVP	Ieslodzījumu vietu pārvalde
ĀM	Ārlietu ministrija	IT	Informācijas tehnoloģijas
EFIPPP	Eiropola finanšu izlūkošanas publiskā un privātā sadarbība	IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
Egmont	Finanšu izlūkošanas dienestu starptautiska organizācija	JP	Juridiska persona
ENAP	Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvalde	JPG	Juridisko personu grupa
EP	Eiropas Padome	KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
EPPO	Eiropas prokuratūra	LB	Latvijas Banka
FATF	Finanšu darījumu darba grupa	Likuma subjekti	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjekti
FID	Finanšu izlūkošanas dienests	LZAP	Latvijas Zvērinātu advokātu padome
FIN	Finanšu izlūkošanas nodaļa	LZNP	Latvijas Zvērinātu notāru padome
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija, ar 01.01.2023. - Latvijas Banka	MK	Ministru kabinets
FM	Finanšu ministrija	MKD	Maksātspējas kontroles dienests
		MONEYVAL	Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumu novērtēšanas ekspertu komiteja



NILL	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija	STR	Ziņojums par aizdomīgu darījumu
NILLTPF	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšana	SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
NĪ	Nekustamais īpašums	TAI	Tiesībaizsardzības iestādes
NKMP	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	TF	Terorisma finansēšana
Novēršanas likums	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums	TM	Tieslietu ministrija
NRA 2023	2023. gada Nacionālais NILLTPF risku novērtēšanas ziņojums par periodu no 2020. gada līdz 2022. gadam	UKI	Uzraudzības un kontroles institūcijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija	UN	Apvienotās Nācijas
ONAP	Organizētās noziedzības apkarošanas pārvalde	UR	Uzņēmumu reģistrs
ONSSNAP	Organizētās noziedzības smago un sērijveida noziegumu apkarošanas pārvalde	VDD	Valsts drošības dienests
OpCen	Operacionālās darbības centrs	VID	Valsts ieņēmumu dienests
PF	Proliferācijas finansēšana	VID MP	Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvalde
PLG	Patiesā labuma guvējs	VID NMPP	Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvalde
PTAC	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs	VP	Valsts policija
Sankciju likums	Latvijas Republikas nacionālo sankciju likums	WGB	Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas (Working Group on Bribery)
SKG	Sadarbības koordinācijas grupa		



Finanšu izlūkošanas
dienests

PIELIKUMI

Saskaņā ar Novēršanas likuma 51. p. pirmās daļas 10. punktu, FID cita starpā ir pienākums:

apkopot un publicēt informāciju par FID darba rezultātiem, norādot iepriekšējā gada laikā izmeklēto gadījumu un kriminālvajāšanai nodoto personu skaitu, par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma un proliferācijas finansēšanas noziedzīgiem nodarījumiem notiesāto personu skaitu, apturēto un konfiscēto līdzekļu apjomu

2023. gadā valstī kopumā uzsākti 235 kriminālprocesi

par Krimināllikumā 195. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, proti, NILL.

Kriminālprocesos, kas uzsākti pēc Krimināllikuma 195.panta, pārskata periodā **kriminālvajāšana uzsākta pret 78 personām** un, atbilstoši Tiesu administrācijas sniegtajiem datiem, 2023. gadā **61 personas notiesātas par NILL.**

Pamatojoties uz FID materiāliem, 2023. gadā **ir uzsākts 121 kriminālprocess.** 169 FID materiāli ir pievienoti jau esošiem kriminālprocesiem. FID 2023. gadā iesaldēto līdzekļu, kas ietverts TAI nodotajos materiālos, apmērs bija – **91.68 MILJ. EUR**

Pamatojoties uz FID materiāliem, arests ir uzlikts līdzekļiem **91,5 MILJ. EUR vērtībā**

Atbilstoši Tiesu administrācijas sniegtajiem datiem par tiesu nolēmumiem, kas ir pieņemti 2023. gadā un stājušies spēkā, par noziedzīgi iegūtiem tika atzīti **EUR 21 444 782.79, t.sk. EUR 20 590 882.94 ir atzīti par noziedzīgi iegūtiem kriminālprocesos,** kas uzsākti, pamatojoties uz FID nosūtīto materiālu.

Arestēto līdzekļu apjoms vēl var pieaugt, ņemot vērā, ka Gada pārskata sagatavošanas brīdī vēl nebija saņemta visa informācija no TAI par arestētajiem līdzekļiem, kas tikuši iesaldēti pamatojoties uz FID 2023. gadā nosūtītajiem materiāliem.



FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Nr.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā [1]	faktiskā izpilde
FID kopā				
	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 565 765	5 895 490	5 735 387
1.1.	dotācijas	5 552 988	5 766 712	5 609 109
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	2 500	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	12 777	0	0
1.4.	transferti	0	126 278	126 278
2	Izdevumi (kopā)	5 554 109	5 873 708	5 693 783
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 305 338	4 909 484	4 750 632
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 193 970	4 904 550	4 745 699
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	106 449	0	0
2.1.3.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	126 278	126 278
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	248 771	964 224	943 151

Nr.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā [1]	faktiskā izpilde
43.00.00 "Finanšu izlūkošanas dienesta darbība"				
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 443 611	4 844 963	4 784 770
1.1.	dotācijas	5 443 611	4 716 185	4 658 492
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	2 500	0
1.3.	transferti	0	126 278	126 278
2	Izdevumi (kopā)	5 443 611	4 818 685	4 740 167
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 194 840	4 682 646	4 604 129
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 189 921	4 677 712	4 599 196
2.1.2.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	4 919	4 934	4 933
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	248 771	136 039	136 038

[1] Ņemot vērā FM rīkojumus par apropriācijas izmaiņām.



FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Nr.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā [1]	faktiskā izpilde
71.00.00 "Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana"				
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	109 377	172 423	96 982
1.1.	dotācijas	109 377	172 423	96 982
2	Izdevumi (kopā)	109 377	172 423	96 982
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	109 377	172 423	96 982
2.1.1.	kārtējie izdevumi	2 928	172 423	96 982
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	106 449	0	0

Nr.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā [1]	faktiskā izpilde
74.00.00 "Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošana"				
1	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	878 104	853 635
1.1.	dotācijas	0	878 104	853 635
2	Izdevumi (kopā)	0	878 104	853 635
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	49 919	46 522
2.1.1.	kārtējie izdevumi	0	49 919	46 522
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	828 185	807 113

[1] Ņemot vērā FM rīkojumus par apropriācijas izmaiņām.

SANKCIJU APIEŠANAS LIETU PIEMĒRI



PIEMĒRS NR. 1

ES dalībvalstī jaundibināta juridiska persona E saņēma līdzekļus no ES jaundibinātas juridiskas personas M.

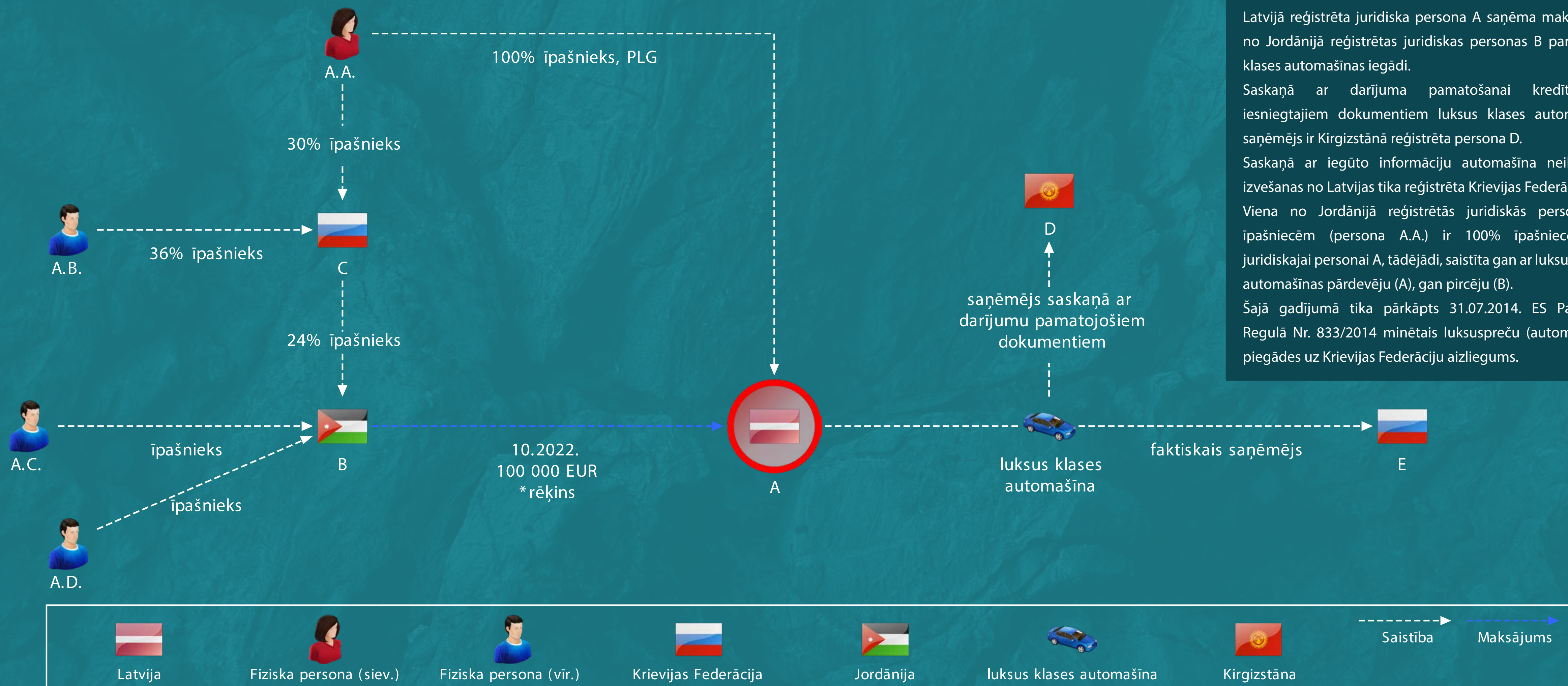
Pastāvēja pamatotas aizdomas, ka juridiskā persona E izveidota nolūkā pārņemt juridiskās personas A darbiniekus un tā kontrolējošās personas D.C. (ES sankciju subjekta) interesēs sniegt ar 31.07.2014. ES Padomes Regulu Nr. 833/2014 aizliegtus IT konsultāciju pakalpojumus Krievijas Federācijā dibinātām juridiskām personām.

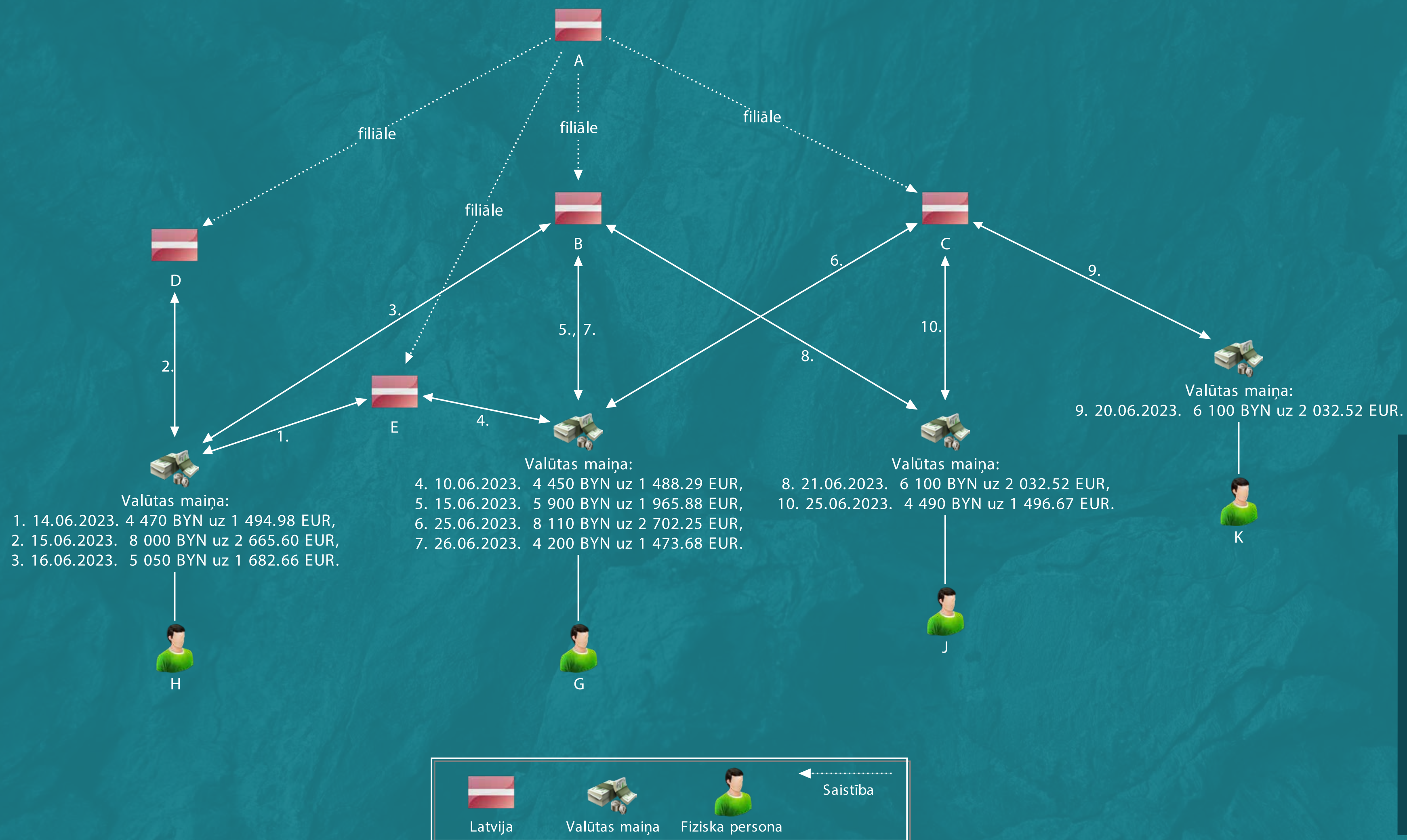
Par minēto cita starpā norādīja šādi fakti un apstākļi:

- Juridiskās personas E darbinieki iepriekš bija juridiskās personas A darbinieki.
- A līdzekļi Latvijas kredītiestādēs ir iesaldēti, pamatojoties uz ES sankciju subjekta kontroli.
- Juridiskās personas E vienīgais īpašnieks un patiesais labuma guvējs (persona A.B.) ir juridiskās personas A valdes loceklis (persona B.C.) laulātais.
- Juridiskā persona E plānoja saviem jaunajiem darbiniekiem maksāt prēmijas (bonusus) lielos apmēros, neskatoties uz to, ka darbinieki bija nodarbināti tikai dažas dienas.
- Atvērto informācijas avotu analīze norādīja, ka juridiskās personas E jaunie darbinieki sniedz IT konsultāciju pakalpojumus Krievijas Federācijā reģistrētām juridiskajām personām, kas saistītas ar juridiskās personas A kontrolējošo fizisko personu (ES sankciju subjektu).
- Juridiskās personas E īpašniekam, deklarētajam PLG nebija darba pieredzes attiecīgajā saimnieciskās darbības jomā.

Šajā gadījumā pastāvēja pamatotas aizdomas, ka pārkāpts 31.07.2014. ES Padomes Regulā Nr. 833/2014 minētais aizliegums sniegt IT konsultāciju pakalpojumus juridiskām personām, vienībām vai struktūrām, kas dibinātas Krievijas Federācijā.

Nodrošinot pakalpojumus IT konsultāciju jomā, tiek sniegts ekonomisks labums ar ES sankciju subjektu saistītām juridiskām personām, tādējādi pārkāpjot 17.03.2014. ES Padomes Regulā Nr. 269/2014 minēto aizliegumu tieši vai netieši darīt pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus I pielikumā uzskaitītām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām, vai ar tām saistītām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām vai to labā.





PIEMĒRS NR. 3


Īsā laika periodā (mēneša ietvaros) vairāki trešo valstu pilsoņi, kas nav saistīti ar Latviju, veica valūtas maiņas darījumus Latvijā, mainot Baltkrievijas rubļus uz EUR.

Darījumi tika strukturēti, mainot dažādas valūtu summas dažādās valūtas maiņas iestādes filiālēs.

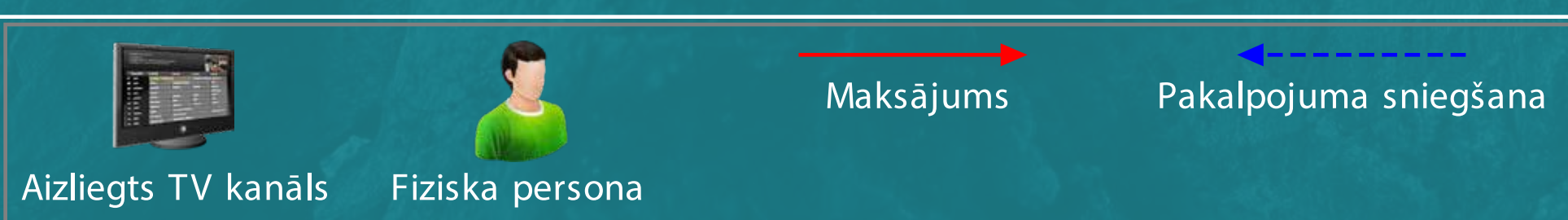
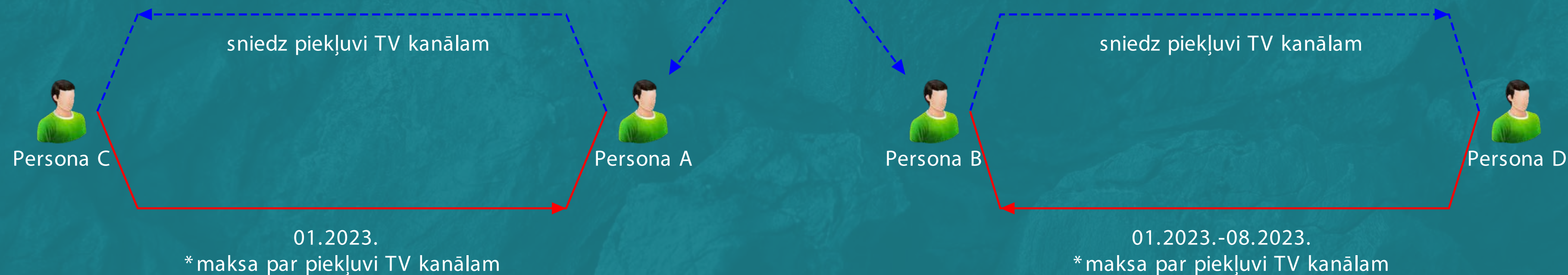
Robežšķērsošanas dati norādīja, ka fiziskās personas viena mēneša laikā vairākas reizes ceļojušas no Baltkrievijas uz Latviju un atpakaļ.

Ņemot vērā iepriekš minēto, radās aizdomas, ka fiziskās personas Baltkrievijā ievied eiro valūtu, kas nav paredzēta personīgai lietošanai. Tādējādi fiziskās personas pārkāpa 18.05.2006. ES Padomes Regulu (EK) Nr. 765/2006, ievadot Baltkrievijā banknotes, kas denominētas jebkurā dalībvalsts oficiālajā valūtā (šajā gadījumā EUR valūtā).




TV kanāls, uz kuru kopš 16.12.2022.
attiecas Padomes Regulas (ES) Nr. 833/2014
ierobežojošie pasākumi (sankcijas)

nodrošina TV kanālu
translāciju



PIEMĒRS NR. 4

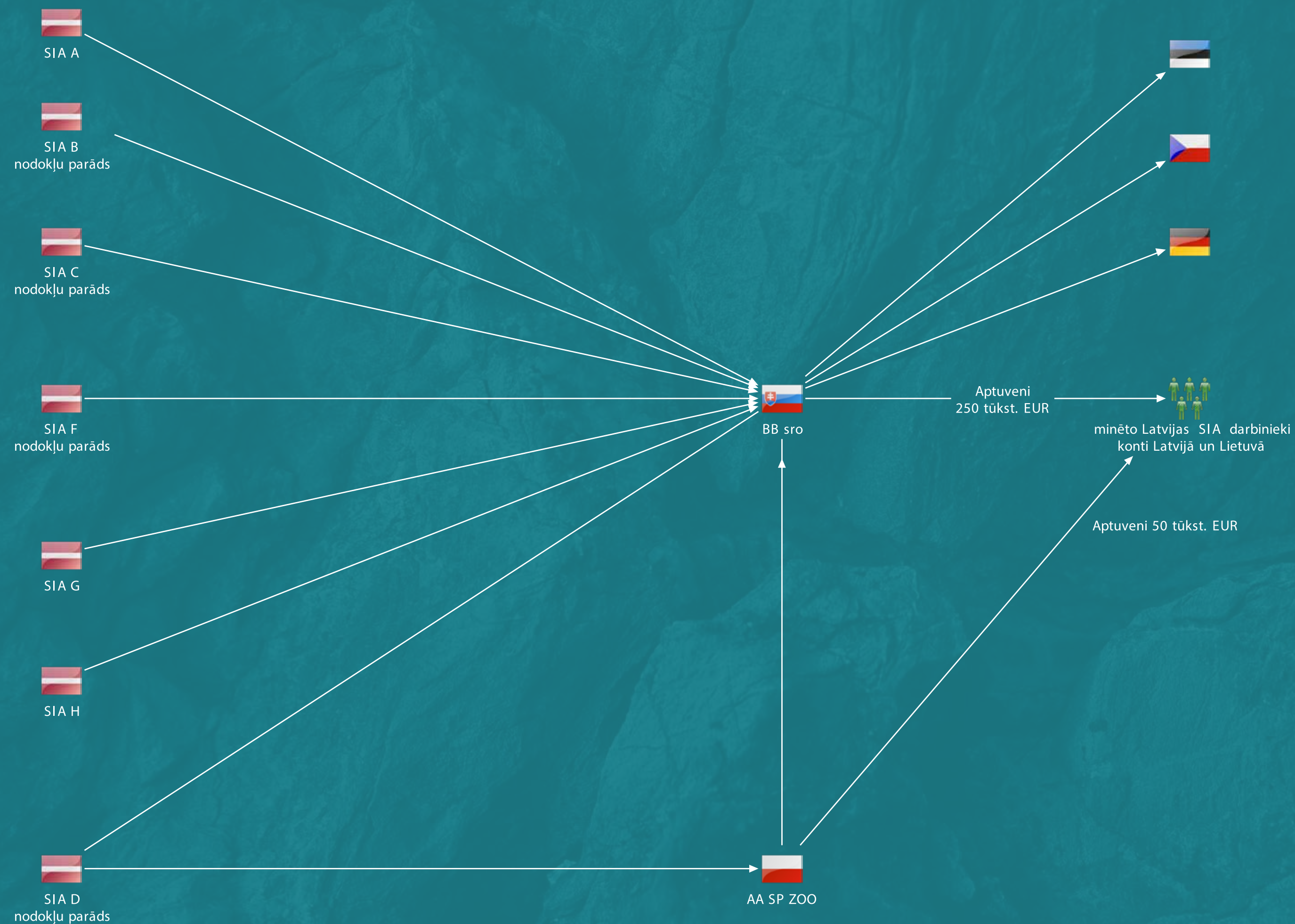
2023. gadā fiziska persona A un fiziska persona B saņēma maksājumus no fiziskām personām C un D. Maksājumu mērķos bija norādīts, ka maksājumi veikti par piekļuvi TV kanālam.

TV kanāls iekļauts ES Padomes Regulas Nr. 833/2014 XV pielikumā, tā pārraide ES teritorijā ir aizliegta.

Ņemot vērā minēto, pastāvēja aizdomas, ka fiziskās personas A un B iesaistītas darbībās, kas Latvijas teritorijā dzīvojošām fiziskām personām nodrošina piekļuvi Krievijas Federācijas kontrolē esošam, ES sankcijām pakļautam mediju kanālam.



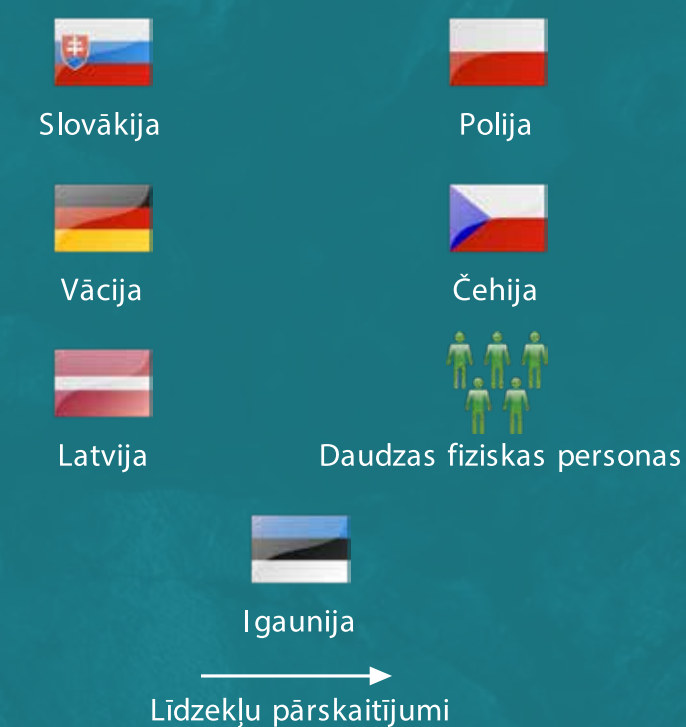
NILL SHĒMAS PIEMĒRI



PIEMĒRS PAR APLOKŠŅU ALGĀM

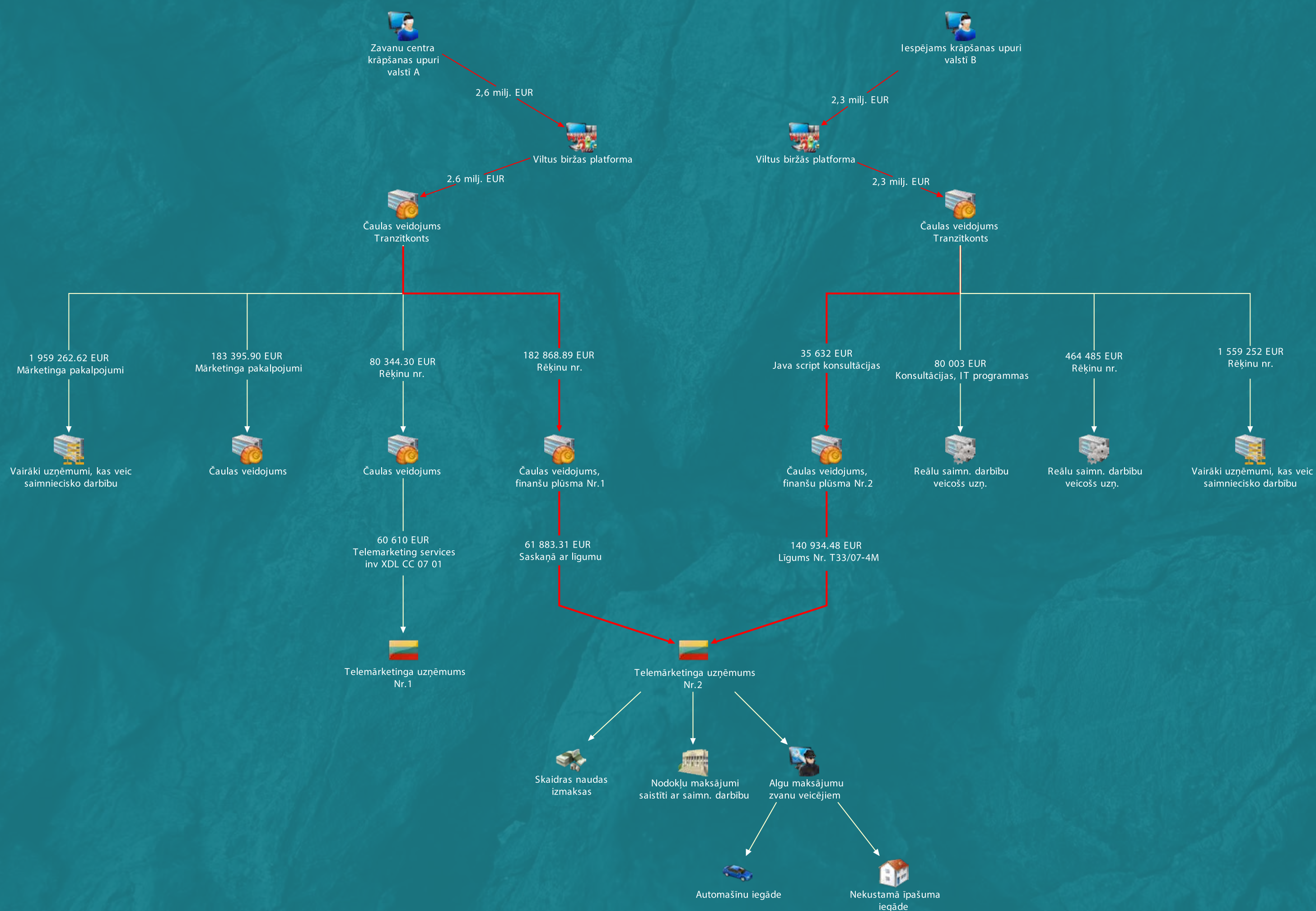
1. Vairākas Latvijas juridiskās personas, kas darbojas būvniecības un transporta nozarēs, un kam ir nodokļu parādi, pārskaita naudas līdzekļus Čehijas un Polijas juridiskām personām.
2. Čehijas un Polijas juridisko personu PLG ir Latvijas rezidenti. Čehijas un Polijas juridisko personu darbības nozare, proti, automobiļu vairumtirdzniecība, neatbilst Latvijas juridisko personu, no kurām naudas līdzekļi tika saņemti, darbības nozarēm.
3. Līdztekus automobiļu tirdzniecības darījumiem ar reāliem partneriem, no Čehijas un Polijas juridisko personu kontiem veikti arī pārskaitījumi vairāk nekā 300 000 EUR apmērā fiziskām personām – Latvijas rezidentiem.
4. Konstatēts, ka personas ar šādiem vārdiem un uzvārdiem ir Latvijas SIA, kuri veica naudas līdzekļu pārskaitījumus, darbinieki, kuru deklarētie ienākumi ir mazāki, nekā no Čehijas un Polijas faktiski saņemto līdzekļu summas.

Apzīmējumi





NILL SHĒMAS PIEMĒRI



KRĀPNIECISKU ZVANU CENTRU DARBĪBA UN NILL NAUDAS PLŪSMAS PIEMĒRS

Krāpniecisko zvanu centru, kuri darbojas organizētas grupas ietvaros dažādās valstīs, viens no līdzekļu izkrāpšanas veidiem ir pārliecināt klientus (cietušos), ka pastāv iespēja labi nopelnīt investējot/ieguldot viltus brokeru sabiedrības (nelicencētas) izstrādātā aktīvu pārvaldes/tirdzniecības platformā, kas arī ir viltojums. Zvanu centra darbinieki runā dažādās noteiktā reģiona valodās (krievu, latviešu). Viltus brokeri piedāvā iegādāties finanšu instrumentus, tai skaitā virtuālo valūtu, kā arī instalēt krāpnieciskas aplikācijas. Klientiem tiek radīts maldīgs priekšstats, ka klienti veic darījumus ar ieguldītajiem līdzekļiem - it kā pērk finanšu instrumentus vai citus finanšu investīciju produktus (dārgmetālus, naftas produktus u.tml.). Tiklīdz klienti (cietušie) paziņo, ka vēlas izņemt ieguldītos un/vai it kā nopelnītos līdzekļus viltus brokeri pārtrauc saziņu. Izkrāpto līdzekļu legalizēšanai (strukturēšanai) tiek izmantotas juridiskās personas - čaulas veidojumi ar kontiem dažādu valstu dažādās finanšu iestādēs. Līdzekļi tiek izņemti skaidrā naudā un/vai sajaukti ar legālas uzņēmējdarbības līdzekļiem un integrēti legālos darījumos (nodokļu maksājumi, algas u.c.).



Finanšu izlūkošanas dienests